

Revista ECONOMICA

Biblioteca Jod. Flămă. 1980
SALA DE LECTURA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

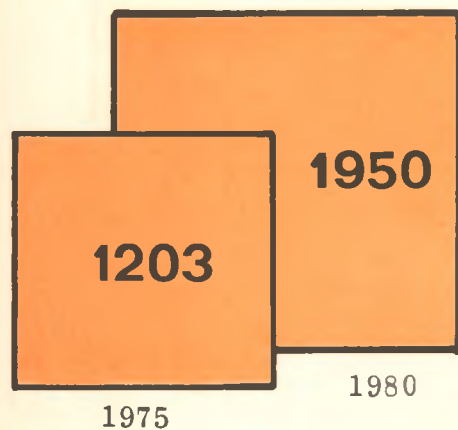
**PREGĂTIREA
EXEMPLARĂ
A PRODUCTIEI
ANULUI 1981**

CINCINALUL 1976-1980 – ETAPĂ IMPORTANTĂ ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ

A PATRIEI

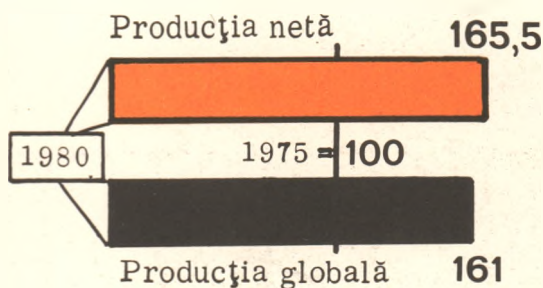
CREȘTEREA FONDURILOR FIXE

- miliarde lei -

DINAMICA PRODUCȚIEI INDUSTRIALE

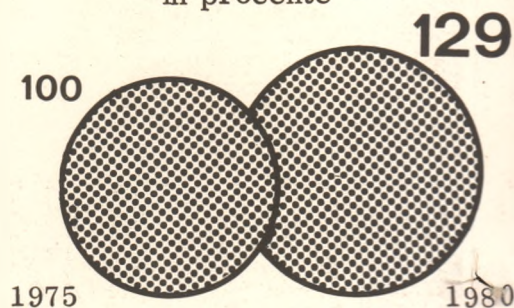
- în procente -

● În cincinalul 1976-1980, producția netă industrială a crescut într-un ritm mediu anual de 10,6%, superior celui al producției globale de 10%.

DINAMICA PRODUCȚIEI GLOBALE AGRICOLE

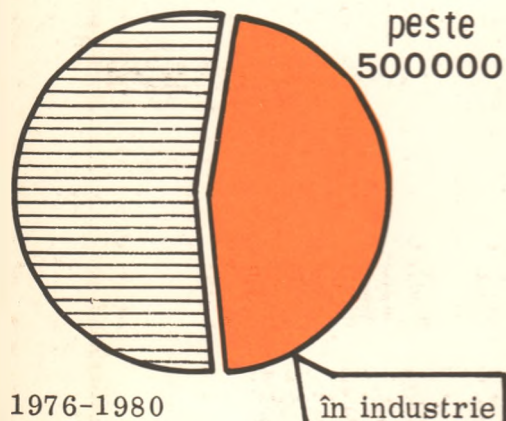
- în procente -

● Producția agricolă s-a dezvoltat în cincinalul 1976-1980 într-un ritm de creștere de peste 5%.

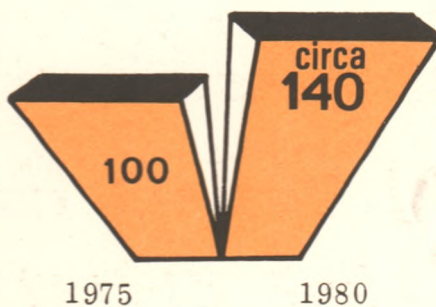
NOI LOCURI DE MUNCĂ

peste 1100 000

DINAMICA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII, PE ANSAMBLU

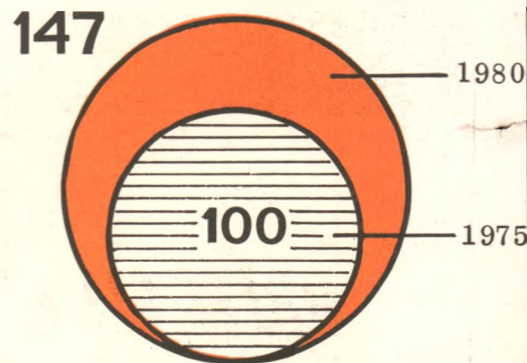
- în procente -

● Pe ansamblu, productivitatea muncii a crescut, în cincinalul 1976-1980, cu 7% anual.

DINAMICA VENITULUI NAȚIONAL

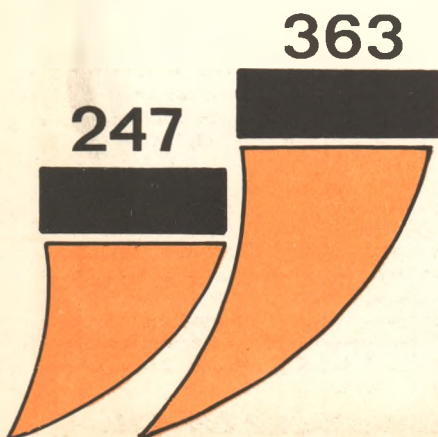
- în procente -

● În perioada 1976-1980, venitul național a crescut anual cu 8%.

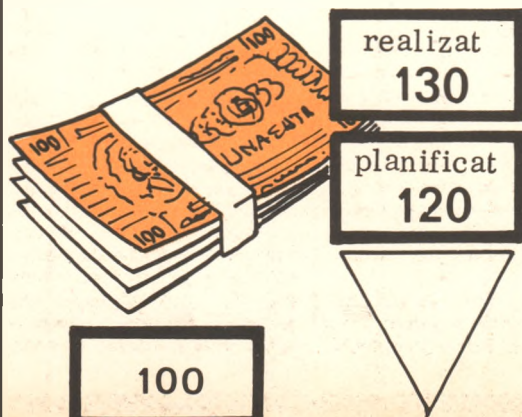
CREȘTEREA VENITURILOR TOTALE ALE POPULAȚIEI

- miliarde lei -

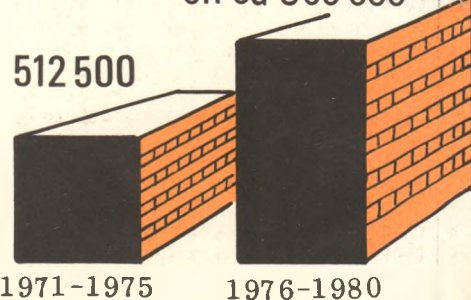
DINAMICA RETRIBUȚIEI REALE

- în procente -

APARTAMENTE CONSTRUITE DIN FONDURILE STATULUI

circa 800 000

● S-au construit peste 250 de mii locuri în cămine pentru oamenii muncii nefamiliști și peste 240 mii locuri în creșe, grădinițe, internate și cămine pentru studenți.

„În cincinalul 1976-1980 s-a parcurs cu succes o etapă importantă a Programului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare spre comunism. S-au dezvoltat puternic forțele de producție și a crescut continuu bogăția națională. Țara noastră s-a ridicat pe o nouă treaptă de progres și civilizație“.

NICOLAE CEAUȘESCU

SUCCESE REMARCABILE, OBIECTIVE A CĂROR REALIZARE IMPUNE MOBILIZAREA TUTUROR EFORTURILOR

CUVINTAREA SECRETARULUI GENERAL AL PARTIDULUI, tovarășul Nicolae Ceaușescu, rostită la Plenara C.C. al P.C.R., din 14-15 octombrie a.c., are un larg ecou în opinia noastră publică. Ea se înscrie ca un document de o mare însemnătate, în care se examinează aprofundat comandamentele pe care le impune progresul susținut al economiei noastre în actuala etapă de dezvoltare, cu un conținut atât de complex. Au fost evidențiate succesele remarcabile obținute de întregul nostru popor în acest cincinal, elementele, factorii care se află la baza realizării lor. Maniera riguroasă și exigentă de investigare a realităților dezvoltării țării, viziunea cuprinzătoare și prospectivă de analiză a acestora — trăsături proprii stilului de lucru al secretarului general al partidului, au permis să fie relevate lipsurile ca și însemnatele rezerve care există pentru îmbunătățirea activității, exigențele deosebite cărora trebuie să le răspundem în scopul asigurării unui demaraj corespunzător în viitorul cincinal. Pentru fiecare dintre noi cuvântarea constituie, astfel, un prilej de satisfacție, de reflecție, pe marginea realizărilor, a experienței dobândite, dar și un veritabil program de acțiune concretă pe mai departe, de mobilizare a tuturor capacităților în scopul îndeplinirii obiectivelor stabilite pentru ridicarea țării.

Așa cum se relevă în cuvântare, acest prim bilanț al activității desfășurate în cincinalul pe care îl vom încheia peste puțină vreme este fructuos. În condițiile îndeplinirii unui program

de investiții de o mare amploare, baza tehnico-materială a societății — suportul hotărîtor al creării valorilor de întrebuințare, al realizării serviciilor — s-a întărit și amplificat continuu: volumul fondurilor fixe a sporit cu circa 60% în cea mai mare parte mașini, utilaje și instalații moderne, de productivitate ridicată, destinate cu prioritate sectoarelor de activitate complexă din economie. S-a acționat pentru desfășurarea cât mai judicioasă a eforturilor menite să pună în valoare acest uriaș potențial tehnic. Accentul a fost pus pe crearea de valoare nouă, pe înnoirea și diversificarea producției, pe sporirea competitivității ei și valorificarea astfel cât mai complexă a resurselor de energie și materii prime; a fost urmărită creșterea productivității odată cu reducerea efortului material de realizare a produselor, utilizarea judicioasă a forței de muncă, implicarea mai puternică a științei, a progresului tehnic, în activitatea din toate sectoarele producției.

Efectele acțiunii unor asemenea factori, cu precădere calitativi, ai dezvoltării, s-au concretizat, cu o pondere însemnată, în ritmurile ridicate de creștere obținute în industrie, în celelalte ramuri ale economiei, în sfera veniturii naționale. Tocmai această intensă dezvoltare a forțelor de producție a permis ridicarea, mai mult decît în oricare alt cincinal de pînă acum, a bunăstării materiale și spirituale a poporului. Secretarul general al partidului arăta că România a ajuns la un nivel de consum — în expresie fizică, la produse

alimentare de bază ca și la bunuri de folosință îndelungată — care satisface în linii generale necesitățile fiziologice și asigură o dezvoltare armonioasă, sănătoasă a populației: țara noastră „se numără printre primele 10 țări în ce privește caloriiile consumate pe locuitor, având un consum de peste 3000 calorii”.

Succesele consemnate în dezvoltarea economico-socială capătă noi dimensiuni dacă ținem seama că în perioada respectivă economia noastră s-a confruntat cu o serie de dificultăți majore. „A trebuit să învingem multe greutăți atât de ordin intern cât și internațional”. între acestea urmările dezastruoase ale cumplutului cutremur care ne-a lovit țara în primăvara anului 1977, inundații și condiții climaterice nefavorabile, o situație economică mondială complicată, pe fondul căreia s-a agravat criza economică și cea energetică, a crescut rapid și nejustificat prețul petrolului — cu influențe negative considerabile pentru economia noastră. România fiind o mare importatoare de materii prime, petrol, de alte surse de energie etc.

Dar iată că într-o lume în care crizele și conjunctura economică nefavorabilă, inflația — adeseori prezentând ritmuri galopante, au determinat serioase perturbări, amputări în sfera nivelului de trai al oamenilor, România își menține dinamismul ridicat în dezvoltare ca o constantă a evoluției sale, creează, într-un singur cincinal, circa 1.1 milioane noi locuri de muncă, înregistrează progrese dintre cele mai notabile în viața cetățenilor țării. Nu pot exista dovezi mai concludente decât acestea care să demonstreze realismul conducerii de către partid a economiei. Care să demonstreze capacitatea politică a partidului de a asigura depășirea greutăților, înaintarea fermă a patriei noastre pe calea făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate, care să demonstreze faptul că partidul nostru nu are altă preocupare decât aceea de a servi țara, poporul, de a ridica nivelul său de civilizație materială și spirituală.

La baza succeselor înregistrate în creșterea economiei, pe drumul îmbunătățirii vieții, se află munca, eforturi eroice desfășurate de întregul popor român. „Nu există o altă posibilitate pentru noi” — arăta în acest sens secretarul general al partidului. „Fără muncă nu se pot realiza... programele de creștere a bunăstării materiale și spirituale a poporului”. Această muncă, aceste eforturi trebuie cât mai bine organizate, desfășurate cu un grad sporit de creativitate, într-o ordine și disciplină cât mai desăvârșite — în raport cu exigențele în continuă amplificare ale dezvoltării și competiției economice. În concepția partidului nostru asemenea imperative reprezintă tocmai acel cadru apt să înlăture neajunsurile din economie, să pună în valoare marile rezerve existente, asigurându-se o îmbunătățire sensibilă a rezultatelor.

Există încă ample posibilități în acest sens în industrie, în agricultură, în sectorul investițiilor; se vădesc rezerve de îmbunătățire a rezultatelor — la nivelul capacităților create, al sarcinilor și cerințelor — în circuitul complex al aprovizionării tehnico-materiale, unde manifestări birocratice în organizarea activității, în desfășurarea repartițiilor ș.a. au provocat mari neajunsuri. Din motive similare trenează introducerea la timp în producție a rezultatelor cercetării, a noilor tehnologii, pentru probleme care se pot soluționa în câteva luni se „lucrează” doi și chiar trei ani. Se manifestă încetineală și rețineri în ce privește organizarea activității de producție pe baza noului mecanism economic. Sînt semnalate lipsuri serioase în asigurarea producției pentru export din industrie și agricultură — în condițiile în care importurile s-au realizat sau chiar depășit, fenomene care au generat importante deficite în balanța de plăți a țării.

Asemenea carente, cu efecte greu de anihilat, puteau fi prevenite în condițiile în care organele, unitățile respective ar fi dovedit un stil, metode corespunzătoare de muncă, sporirea exigenței în activitate, preocuparea, în mai mare măsură, pentru așezarea în muncă de răspundere a omului potrivit la locul potrivit, creșterea răspunderii față de interesele generale ale poporului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că este o datorie a fiecărui om al muncii de a lua poziție fermă față de neajunsuri, de a acționa pentru eliminarea lor, într-un timp cât mai

scurt, pentru obținerea unei îmbunătățiri generale a activității în perioada imediat următoare.

IN LUMINA unor asemenea exigențe, a desfășurării unei munci cu precădere calitative, au fost concepute sarcinile de plan pentru primul an al următorului cincinal — amplu și complex program chemat să asigure, la sfîrșitul anului 1985, intrarea României socialiste în stadiul de țară cu o dezvoltare economică medie, trecerea de la acumulările cantitative la o calitate nouă a muncii și vieții în toate sectoarele.

În contextul respectiv, ceea ce se degajă chiar și la o primă privire asupra sarcinilor de plan pe anul viitor, este faptul subliniat de secretarul general al partidului, care arăta că ritmurile de dezvoltare stabilite pentru 1981 sînt mai ponderate, urmărindu-se consolidarea puternică a marilor înfăptuiri din acest cincinal — concretizate într-un front larg, o distanță foarte lungă în dezvoltare — și asigurându-se astfel o bază trainică pentru continuarea ofensivei, practic forțele materiale corespunzătoare pentru a putea merge mai departe. Fondurile de investiții, alocate în același volum cu cele din 1980, urmăresc să asigure intrarea în producție a obiectivelor în curs de realizare.

Se remarcă, și de această dată, atenția care se acordă activității de creare de valoare nouă, proces ilustrat, bunăoară, de creșterea producției nete în industrie, care se prevede să o depășească pe cea a producției marfă și globale. O asemenea corelație reflectă, în planul detaliilor, corelația stabilită pe ansamblul economiei, ca o expresie esențială a sporirii eficienței, între creșterea, mai mare, a venitului național, decât cea a produsului social. De o mare importanță pentru asigurarea unei aprovizionări bogate a populației, pentru asigurarea necesităților economiei se vedește prevederea potrivit căreia ritmul de creștere în anul viitor a producției nete din agricultură este mai mare decât cel al producției nete industriale. Ea este însoțită de numeroase acțiuni și măsuri menite să ofere condițiile necesare intensificării producției agricole, sporirii rezultatelor, satisfacerii cerințelor în creștere ale populației — și pentru a căror realizare consiliilor populare, în general organelor județene le revin sarcini mai mari.

Problema problemelor astăzi în întreaga lume, aceea a asigurării necesarului de materii prime, materiale și energie pentru dezvoltare, ocupă, firesc, locul de primă însemnătate între secțiunile și prevederile planului pe 1981; ea este apreciată de secretarul general al partidului ca „sarcină și necesitate fundamentală a economiei naționale”. Rezolvarea problemei necesarului material este concepută în condițiile intensificării cercetării geologice; ale punerii în evidență și apoi în producție a noilor surse de energie și materii prime — cu efecte concrete în reducerea importurilor, îndeosebi la petrol, cărbune, ca și la multe alte minereuri; ale concentrării atenției tuturor unităților și organelor din economie în acest sens, odată cu amplificarea acțiunii unor pîrghii stimulative din cadrul actualului sistem de retribuție. Mai ales ținînd seama de sporirea an de an a consumului de energie din economie „este necesar să acționăm cu toată hotărîrea pentru reducerea consumurilor de combustibil și energie. Astăzi, pe plan internațional, toți afirmă că cea mai bună sursă de energie este economisirea, deci reducerea consumului de energie. Trebuie să acționăm mai hotărît în această direcție!” — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu. Promovarea unor produse și tehnologii mai economice, eliminarea hotărîtă a acelor mari consumatoare de energie, utilizarea în mai mare măsură a energiei hidroelectrice, îndeosebi construirea unor microcentrale hidro în toate județele — corespunzător condițiilor generoase existente, folosirea în mai mare măsură a energiei vîntului, solare, termice, a altor forme de energie, trecerea „de la vorbe la fapte” în tratarea tuturor acestor probleme — sînt concepute ca factori esențiali pentru obținerea producției cu cât mai puțină energie.

Într-o măsură hotărîtoare prevederile de plan se sprijină pe

Dan POPESCU

(Continuare în pag. 12)

PLANUL PE ANUL 1981

Orientări în dezvoltarea economico-socială a țării în primul an al viitorului cincinal

● Creșterea rolului factorilor calitativi ● Consolidarea realizărilor din acest cincinal ● Valorificarea superioară a potențialului întregii economii ● Sporirea venitului național — temelia bunăstării

PLANUL NAȚIONAL UNIC de dezvoltare economico-socială pe anul 1981 se înscrie ca o nouă verigă în activitatea creatoare a poporului nostru pentru transpunerea în viață a sarcinilor prevăzute în documentele programatice ale Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român; el se încadrează în ritmurile și proporțiile din Directive, asigură îndeplinirea obiectivelor și orientărilor de dezvoltare economico-socială a țării în cincinalul 1981-1985. Planul reflectă, în toate secțiunile sale, indicațiile conducerii partidului, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități economice, utilizarea integrală a capacităților și suprafețelor de producție construite, creșterea nivelului tehnic al producției materiale, îmbunătățirea continuă a tehnologiilor, dezvoltarea bazei proprii de materii prime și resurse energetice, promovarea unei politici ferme de economisire riguroasă și de gospodărire rațională a tuturor resurselor și mărirea gradului de valorificare a acestora, îmbunătățirea activității de investiții, sporirea mai accentuată a eficienței economice și aplicarea fermă a prevederilor noului mecanism economico-financiar.

Constituit ca o parte integrantă a cincinalului 1981-1985, planul pe anul viitor prevede ritmuri de dezvoltare mai ponderate. Referindu-se la această problemă, în cuvântarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R., din 14—15 octombrie 1980, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Am avut în vedere că trebuie să consolidăm puternic realizările din acest cincinal. Congresul al XII-lea a stabilit un ritm de dezvoltare de 8—9 la sută, mai redus decât în acest cincinal”.

Dinamicile ce caracterizează dezvoltarea economico-socială a țării în anul 1981 (pentru principalii indicatori, creșteri procentuale față de anul 1980, calculate pe baza prețurilor la 1.I.1981), sint prezentate în tabelul nr. 1. Prevederile planului

Tabelul nr. 1

Principalii indicatori ai dezvoltării economico-sociale pe anul 1981

Indicatorul	Creștere față de anul 1980 — % —
Produsul social	6,1
Venitul național	7,0
Producția industrială	
— valoarea producției nete	8,1
— valoarea producției marfă	7,0
Producția netă agricolă — în medie —	9,0
Volumul fondurilor fixe în economia națională	9,2
Volumul total al comerțului exterior	10,0
Productivitatea muncii în industrie pe baza valorii producției nete	7,0
Volumul desfacerilor de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist	6,0
Prestările de servicii pentru populație	13,2
Fondul de retribuire a personalului muncitor	4,6
Retribuția reală	3,4
Veniturile reale ale țărănimii provenite din munca în cooperativele agricole de producție și gospodăriile populației — pe o persoană activă —	3,3

pe anul 1981 asigură continuarea cu fermitate a **politicii de industrializare**, factor hotărâtor al dezvoltării forțelor de producție, al progresului economico-social al țării. Valoarea producției nete industriale va fi în anul viitor de 331 miliarde lei. Amplificarea potențialului industrial al țării este proiectată în condițiile îmbunătățirii continue a nivelului tehnic și ca-

lativ al tuturor produselor prin accelerarea procesului de asimilare, modernizare, innoire și tipizare a acestora, crearea și însușirea în producție a noi materiale cu caracteristici superioare, noi mașini și utilaje de înaltă productivitate, cu consumuri energetice reduse — aspecte determinante pentru modernizarea și diversificarea în continuare a structurii producției. Creșteri mai rapide urmează să cunoască, în continuare, ramurile și sectoarele promotoare ale progresului tehnic.

Nivelurile și structura producției industriale sint stabilite ținând seama de cerințele folosirii la maximum a potențialului de producție al întreprinderilor industriale și suprafețelor construite, extinderii mecanizării operațiilor de exploatare a agregatelor, ridicării calificării cadrelor și întăririi disciplinei în muncă, de necesitatea asigurării asistenței tehnice în toate schimburile de lucru prin repartizarea corespunzătoare a cadrelor tehnice. Evident, în acest scop se impun măsuri concrete și energice pe toate treptele ierarhice.

CARACTERISTICĂ a dezvoltării industriei în anul viitor o constituie **accentuarea sarcinilor privind valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei**, prin îmbunătățirea structurilor de producție și extinderea progresului tehnic și tehnologiilor moderne, a normelor și normativelor de consum, prin folosirea în mai mare măsură a inlocuitorilor, utilizarea la maximum în industria mică a resurselor locale de materii prime, materiale recuperabile și refolosibile. În cadrul planului sint subliniate măsurile ce trebuie luate pentru creșterea siguranței în exploatarea instalațiilor, mașinilor și utilajelor, prin eliminarea întreruperilor în procesele de producție și reducerea duratelor de imobilizare în reparații; trebuie acționat pentru ridicarea calității lucrărilor de întreținere, revizii și reparații capitale, precum și pentru asigurarea necesarului de piese de schimb — prin utilizarea maximă a capacităților din acest domeniu, adoptarea de măsuri pentru recondiționarea într-o proporție mai mare a reperelor și subsansamblelor uzate. De asemenea, sint evidențiate măsurile ce trebuie luate pentru îndeplinirea riguroasă a prevederilor din graficele de livrări întocmite pe baza sarcinilor cuprinse în programul unitar de cooperare în producție între ministere, centrale, întreprinderi și între județe.

Îndeplinirea în bune condiții a prevederilor planului impun **realizarea integrală a sarcinilor privind producția fizică** — în sortimentele prevăzute în plan — și **valoarea producției nete**, acțiuni ferme pentru desfășurarea ritmică a proceselor de fabricație în toate unitățile economice. Depășirea sarcinilor de plan trebuie să aibă loc numai la acele produse care valorifică superior energia și materiile prime și numai în condițiile în care acestea au desfacere asigurată, pe bază de contracte sau comenzi ferme la intern și la export.

Planul prevede ca sarcinile în ramura industriei să fie susținute în mai mare măsură de **aportul cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic**, ale căror eforturi au fost orientate spre conceperea și asimilarea în producție de noi mașini și utilaje cu parametrii tehnico-economici ridicați, competitive cu cele realizate pe plan mondial și necesitând consumuri de metal și energie reduse; spre realizarea de produse noi și materiale înlocuitoare care să asigure reducerea consumurilor specifice și înlocuirea materialelor scumpe și deficitare, în special a celor provenite din import, în ramurile construcțiilor de mașini, chimiei, metalurgiei, energeticii. În domeniul amintit se prevăd 2 520 obiective principale, care vor contribui la valorificarea superioară a materiilor prime, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției și reducerea consumurilor materiale.

Este de menționat că sarcinile trasate prin plan cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și progresului tehnic au o sferă mult mai largă decât domeniul industriei. Ele privesc soluționarea **tuturor** problemelor de bază ale dezvoltării economice

și sociale ale țării prin introducerea în mai mare măsură a concepției tehnologice românești. Se asigură astfel consolidarea ciclului cercetare-proiectare-produție, în așa fel încât rezultatele cercetării să se aplice în producție la termene cât mai scurte.

IN AGRICULTURĂ planul prevede sporirea în continuare a producției vegetale și animale, în condițiile utilizării raționale a întregii suprafețe agricole și arabile, folosirii mai eficiente a bazei tehnico-materiale: se ține seama de prevederile programelor elaborate cu privire la dezvoltarea producției de cereale, plante tehnice, legume, fructe și pentru creșterea animalelor. În condițiile unui an agricol normal, se prevede realizarea unei producții nete de 73,8-82,2 miliarde lei și a unor niveluri de producție la principalele produse mai mari față de media anuală a perioadei 1976-1980.

Nivelurile producției agricole au fost concepute avându-se în vedere dezvoltarea bazei materiale a agriculturii prin dotarea cu 14300 tractoare și 6000 combine autopropulsate de recoltat porumb, combine de recoltat sfeclă, mașini de recoltat cartofi, precum și alte mașini și utilaje agricole. De asemenea, agricultura va primi 1700 mii tone îngrășăminte chimice cu azot, fosfor și potasiu și 51 mii tone pesticide (substanță activă). În anul 1981 se vor amenaja pentru irigații 195 mii ha și se vor executa lucrări de desecări pe o suprafață de 100 mii ha și lucrări de combatere a eroziunii solului pe o suprafață de 90 mii ha. Pentru asigurarea realizării producției agricole pe anul 1981 în plan sint subliniate o serie de măsuri privind utilizarea rațională a întregii suprafețe agricole și arabile, folosirea deplină și la randamentele prevăzute a suprafețelor amenajate pentru irigații, aplicarea de asolamente raționale pe raza fiecărui consiliu agroindustrial, sporirea capacității productive a terenului agricol pentru executarea lucrărilor ameliorative, eliminarea excesului de umiditate, combaterea fenomenelor de eroziune și sărătură a solului. Deopotrivă se are în vedere asigurarea semintelor și materialului săditor de calitate pentru toate culturile, extinderea mecanizării muncilor agricole, utilizarea eficientă a întregului parc de tractoare și mașini agricole, dezvoltarea producției de furaje prin creșterea producțiilor medii la hectar la culturile furajere și pajistile naturale etc.

În concordanță cu nevoile economiei naționale, dezvoltarea **transporturilor** este proiectată în condițiile continuării proceselor de modernizare și îmbunătățire a structurii acestei ramuri, de raționalizare a fluxurilor de transport. Volumul total al transportului intern de mărfuri va fi în anul 1981 cu 3,2% mai mare decât în anul 1980. În acest scop baza materială a transporturilor de folosință generală va spori prin dotarea cu 170 locomotive diesel și electrice, 4900 vagoane de marfă în echivalent de 4 osii, autobasculante și remorci auto cu o capacitate de 40,2 mii tone, nave, remorhere, împingătoare etc.

Corespunzător rolului de mare însemnătate pe care îl au în cadrul economiei, în domeniul **investițiilor**, planul pe anul 1981 stabilește măsuri de creștere a eficienței economice, integrate în acțiunea de concentrare a activității pe punerea în funcțiune, la termenele stabilite, a capacităților în curs de execuție. Începerea de noi lucrări urmează să se facă numai după aprobarea documentațiilor de execuție și pregătirea tuturor condițiilor de realizare a acestora. În aceste condiții volumul total al investițiilor în economia națională va fi în anul 1981 de 220 miliarde lei. Se prevăd măsuri pentru respectarea cu strictețe a prevederilor din graficele de atingere a parametrilor proiectați, pentru executarea lucrărilor de construcții-montaj și asigurarea livrării utilajelor și materialelor în concordanță cu graficele de eșalonare a investițiilor, a respectării perioadelor de probe mecanice și tehnologice prevăzute. Un accent însemnat se pune pe asigurarea forței de muncă calificate necesare efectuării acestor activități în condiții optime.

Volume însemnate de investiții se alocă în toate ramurile economiei (vezi tabelul nr. 2). Așa cum rezultă din tabel, cea

mai mare parte a investițiilor a fost alocată în continuare ramurilor producției materiale, din care peste 53% industriei și peste 14% agriculturii, pe această bază prevăzându-se intrarea în funcțiune a 750 capacități de producție industriale și agro-zootehnice importante. Planul pe anul 1981 prevede, în continuare, importante îmbunătățiri în repartizarea teritorială a forțelor de producție, coordonată fundamentală a politicii partidului nostru, resursele și capacitățile destinate în acest scop înscriindu-se în ampla acțiune de sistematizare a dezvoltării economico-sociale a întregului teritoriu al țării, urmărindu-se asigurarea progresului rapid al tuturor județelor și localităților.

IN TOATE ramurile economiei și sectoarele de activitate sarcinile de producție au fost dimensionate în condițiile **accelerării rolului factorilor intensivi, calitativi ai dezvoltării economice, realizării unor indici superiori de eficiență** — proces menit să se înscrie ca o trăsătură fundamentală a dezvoltării economico-sociale a țării în anul următor. În acest cadru este de subliniat că productivitatea muncii calculată pe baza valorii producției nete, pe o persoană, care are un rol primordial în sporirea eficienței economice, urmează să crească, față de anul 1980, cu 7% în industrie și cu 8% în activitatea de construcții-montaj; sarcinile de creștere a productivității muncii pentru toate ramurile se bazează pe posibilitățile sporite create în economie prin intensificarea introducerii progresului tehnic, extinderea mecanizării și automatizării proceselor de producție, îmbunătățirea tehnologiilor și re-proiectarea produselor. În fundamentarea amintită, s-au avut deopotrivă în vedere măsurile de organizare superioară a producției și a muncii, a pregătirii profesionale a cadrelor. Reflectând cerințele esențiale ale economisirii materiilor prime și energiei, costurile de producție se vor reduce în anul 1981, față de anul 1980, cu 12,8 lei la 1000 lei producție în industria republicană, cu 11 lei în construcții-montaj și cu 10,8 lei la 1000 tone km în transporturi, în principal pe seama reducerii cheltuielilor materiale.

În ce privește **relațiile economice externe**, planul pe anul 1981 prevede o creștere — față de anul 1980 — a volumului total al comerțului exterior cu 10% și a încasărilor valutare din turismul internațional cu 13% — ceea ce asigură participarea mai activă, cu eficiență sporită, a țării noastre la schimburile comerciale și cooperarea internațională. Ținând seama de complexul de fenomene ce se manifestă cu putere pe plan mondial, care influențează negativ economia tuturor țărilor lumii, în mod deosebit a celor în curs de dezvoltare, **prevederile planului urmăresc valorificarea deplină a posibilităților de creștere a exportului**, astfel încât să se realizeze o balanță comercială excedentară, care să asigure mijloacele corespunzătoare atât pentru importul de materii prime, utilaje și alte produse ce nu pot fi fabricate în țară, cât și reducerea substanțială a datoriei externe.

În aceste condiții, creșterea cu 21% a volumului exportului prevăzută în plan reprezintă o sarcină **minimă** iar gospodărirea judicioasă a importurilor de toate categoriile este o obligație de cea mai mare răspundere atât pentru factorii de decizie, cât și pentru toți oamenii muncii din țara noastră. Prevederile planului acordă o atenție deosebită dezvoltării și intensificării colaborării în cadrul C.A.E.R. și cu celelalte țări socialiste — urmărindu-se diminuarea mai accentuată a unor importuri pe relația devize libere, extinderea relațiilor economice ale țării noastre cu toate statele lumii.

Rezultat al dezvoltării, cu pregnanță calitativă, a tuturor sectoarelor din economie, și în anul viitor se va asigura **creșterea susținută a venitului național** și pe această bază **ridicarea nivelului de trai material și spiritual** al tuturor membrilor societății noastre. Este de relevant că fondul de retribuție în anul 1981 va fi de aproape 228 miliarde lei, ceea ce va asigura generalizarea pe întregul an a acțiunii de majorare a retribuțiilor prevăzute în etapa a doua a cincinalului actual, că retribuția reală va crește cu 3,4%, iar veniturile reale ale țărănimii pe o persoană activă cu 3,2%. Faptul că desfacerile de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist vor spori cu 6%, iar volumul prestațiilor de servicii cu 13,2%, pune în evidență grija pentru îmbunătățirea condițiilor de aprovizionare a populației, pentru satisfacerea superioară pe această cale a nevoilor sale crescînde. Volumul pe anul 1981 de construcții de locuințe ce vor fi date în folosință este de 185 mii apartamente. Va continua să se dezvolte baza materială a învățămîntului și ocrotirii sănătății, a altor sectoare sociale.

Planul pe anul 1981 demonstrează, o dată mai mult, că politica partidului și statului nostru este ferm orientată spre progresul rapid, armonios și multilateral al tuturor ramurilor și sectoarelor, spre accentuarea laturilor calitative ale dezvoltării și ridicarea pe această bază a bunăstării întregului nostru popor.

Toma MELINTE

Tabelul nr. 2
Volumele de investiții alocate pe principalele ramuri ale economiei

— miliarde lei —

Industrie	118,0
Construcții	7,5
Agricultură, silvicultură, gospodărirea apelor	31,3
Cercetare științifică și dezvoltare tehnologică	2,3
Transporturi și telecomunicații	23,9
Comerț, alimentație publică, turism, aprovizionare tehnico-materială	5,4
Învățămînt, cultură, ocrotirea sănătății	4,1
Construcții de locuințe (inclusiv cămine pentru nefamilisti)	18,8
Gospodărie comunală	5,2

Pregătirea exemplară a producției anului 1981

● Definitivarea structurii fizice a producției în funcție de cerințele beneficiarilor ● Reducerea importurilor prin urgentarea asimilării de produse și materiale ● Punerea cu prioritate în funcțiune a capacităților care urmează să producă încă din trimestrul I 1981 ● Diminuarea consumurilor specifice pe fiecare unitate de produs ● Încheierea în cel mai scurt timp a contractelor economice

PRIN APROBAREA de către Marea Adunare Națională a Legii privind Planul național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe 1981 au fost definitivați toți parametrii de ansamblu din care decurg sarcinile și obiectivele ce revin fiecărei unități economice. Trebuie subliniat că, în conformitate cu sarcinile stabilite, planul anului următor a format obiectul a numeroase analize la toate nivelurile, începând cu întreprinderile și celelalte unități productive, până la organele centrale de decizie.

Adunările generale speciale ale oamenilor muncii care au avut loc în perioada septembrie-octombrie a acestui an au dezbătut sarcinile ce revin fiecărui colectiv de oameni ai muncii din planul de dezvoltare economică și socială a țării pe 1981, fiind soluționate pe această cale o serie de probleme principale care condiționează buna pregătire a producției. A fost evidențiat cu acest prilej faptul că, în urma sarcinilor stabilite de conducerea partidului, cifrele de plan pe anul viitor au fost cunoscute din timp, fiind creat astfel cadrul luării din vreme a măsurilor care să asigure un demaraj bun al realizării planului. Eficiența acțiunilor întreprinse în această direcție de întreprinderi, centrale, ministere, de organele județene, se reflectă și în aceea că **pină la începutul lunii octombrie a.e. producția industrială destinată consumului intern era contractată în proporție de peste 60%**. Desigur însă că, pe acest fond general pozitiv, nu pot fi trecute cu vederea o serie de întârzieri și de deficiențe, care trebuie grabnic înlăturate, spre a încheia la toate eșaloanele activitățile pregătitoare pentru producția anului viitor, concomitent cu îndeplinirea exemplară a sarcinilor pe trimestrul IV 1980. Eforturile trebuie concentrate îndeosebi spre soluționarea problemelor privind asigurarea deplină a bazei materiale a planului, dezvoltarea resurselor interne de materii prime, repartizarea și dirijarea judicioasă a materiilor prime, materialelor, combustibililor pe utilizatori, probleme abordate pe larg în cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R.

DEFINITIVAREA în detaliu a structurii producției fizice în fiecare unitate constituie în acest context un obiectiv primordial, de importanță hotărâtoare pentru clarificarea tuturor celorlalte probleme. Fiecare produs constituie resursă pentru sute și mii de beneficiari din întreaga țară și certitudinea aprovizionării depinde nemilc de măsura în care producția este complet și real stabilită pe fiecare producător. Această acțiune nu este simplă și solicită eforturi nu numai din partea fiecărei întreprinderi, dar și participarea directă a factorilor de decizie din centrale și ministere, a coordonatorilor de balanță, ca și a organelor centrale de sinteză. Rețin atenția câteva categorii de probleme, care au reieșit de altfel și din o serie de adunări generale ale oamenilor muncii ce au avut loc de curând și în care s-au dezbătut cifrele de plan :

a) **Corelarea producției fizice cu cerințele consumatorilor interni și externi.** Probleme deosebite se ridică pentru unitățile metalurgice, care într-un interval de cel mult 2 săptămâni trebuie să rezolve problema asigurării necesarului, îndeosebi la oțelurile pentru rulmenți și organe de asamblare, țevi în sortimente speciale pentru cazane, autovehicule, utilaje tehnologice, materiale tubulare pentru industria petrolieră, cabluri de tracțiune pentru benzi de transport minier, cord metalic pentru producția de anvelope și altele. Trebuie subliniat că, deși nu este vorba de cantități importante, totalul acestor sortimente neclarificate nedeășurând 150—200 mii tone, însemnătatea lor economică este foarte mare prin implicațiile pe care le determină și de aceea este de datoria cadrelor tehnice din unitățile producătoare, respectiv din ministere, de a găsi soluțiile tehnologice de asigurare a acestor sortimente.

Probleme similare se pun și în industria chimică, de exemplu în ceea ce privește definitivarea producției de lacuri și vopsele în funcție nu numai de asigurarea cu pigmenți și coloranți, dar și de nevoile de consum, precum și la materialele de construcții, îndeosebi la betonul celular autoclavizat pentru

izolații, care trebuie să înlocuiască integral polistirenul la fabricarea panourilor mari.

b) **Urgentarea proiectării și reproiectării unor produse și tehnologii care să asigure producerea de materiale, repere și produse necesare economiei (și care nu se mai importă).** Această sarcină este de imediată actualitate în toate ramurile, dar cu deosebire în metalurgie, în industria chimică și în construcțiile de mașini, sectoare care dispun de potențialul necesar pentru a duce la bun sfârșit această sarcină. Trebuie arătat că de aceste asimilări depinde producția unor importante întreprinderi mari furnizoare de materii prime și produse în întreaga economie și la export.

c) **Concentrarea eforturilor spre punerea în funcțiune cu prioritate a acelor capacități de producție care sînt prevăzute să producă în prima parte a anului viitor, produsele respective constituind resurse avute în vedere la echilibrul material al planului.** De menționat situația nesatisfăcătoare a livrării unor utilaje tehnologice îndeosebi de către unitățile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, care la începutul trimestrului IV a.e. avea restante de peste 28 900 t utilaj destinat obiectivelor de investiții cu termen de punere în funcțiune încă în acest an, cele mai multe din acestea în industria metalurgică și în chimie. Este necesară o puternică concentrare a eforturilor, atît în ceea ce privește livrarea utilajelor, cît și în executarea lucrărilor de construcții și montaj, de probe la rece și la cald, pentru a asigura intrarea în producție a noilor trăgători de bare și șirme de la Tîrgoviște, Brăila, Zalău, de țevi de la „Republica” — București și Roman, a dotărilor de la cuploarele de tratament termic și a instalațiilor de șlefuit sileburi la Combinatul siderurgic Galați, instalațiilor de degazare a oțelului de la combinatele siderurgice din Hunedoara și Tîrgoviște, cuptorului de tratament termic de la întreprinderea Oțelul Roșu. În acest domeniu, apare necesar ca fiecare minister să organizeze, sub conducerea colectivului central existent, activitatea concretă pe fiecare obiectiv, asigurînd atît asistența tehnică pe șantiere, cît și urmărirea direct la turnizori a tuturor livrărilor necesare.

d) **Concomitent cu rezolvarea problemelor legate de asigurarea producției fizice, se impune încheierea de către coordonatorii de balanță a tuturor lucrărilor de introducere a unor corecturi ce rezultă în funcție de nivelele definitive ale indicatorilor de plan aprobați.** Este vorba nu numai de corecturile la cifrele vizînd sfera macroeconomică, ci îndeosebi de repartizarea resurselor pe beneficiarii titulari de plan — ministere și centrale, în funcție de modificările care au apărut la consumatori. Timpul rămas la dispoziție este foarte scurt, nu se poate aștepta deșășurarea procesului greoi de comunicare și confirmări prin valuri de corespondență; de aceea, trebuie lucrat direct prin întîlniri cu reprezentanții ministerelor și centralelor beneficiare, discutate modificările și corecturile care să fie operate direct pe vechile documente, pe măsură ce problemele se clarifică. La această acțiune este necesar să participe, desigur, și organele de sinteză care au competențe în avizarea balanțelor — spre a elimina astfel perioadele de timp prea lungi necesare elucidării unor aspecte, îndeosebi a celor privind încadrarea fiecărui beneficiar în consumurile și în stocurile normale.

Pe măsură ce se definitivează balanțele materiale urmează să se încheie și transmiterea de către consumatori către coordonatorii de balanță a specificațiilor, încadrate în cotele și nivelele corectate și emiterea tuturor repartițiilor care condiționează încheierea contractelor economice. Există o mai veche practică, criticabilă, a unor întreprinderi consumatoare, de a tărăgăna nejustificat transmiterea corecturilor la specificațiile sortimentale inițiale, sub motivul că unele probleme privind cantitățile alocate prin cote nu sînt complet rezolvate; aceasta a fost an de an una din cauzele principale ale întârzierilor în încheierea contractelor economice. Ne referim îndeosebi la unele unități constructoare de mașini din cadrul centralelor pentru fabricarea de utilaj tehnologic chimic și a celor din centrale pentru fabricarea autovehiculelor de transport; este

necesar să se acționeze în sensul de a clarifica în câteva zile cu ministerele de ramură și cu Ministerul Aprovizionării problemele ce mai sînt de lămurit, în cadrul producției fizice planificate și a normelor de consum stabilite, spre a putea depăși această importantă fază precontractuală.

În acest context trebuie ca Ministerul Industriei Metalurgice, ca și celelalte ministere să acționeze pentru definitivarea programelor de fabricație pe fiecare combinat și întreprindere, luînd măsuri de acoperire corespunzătoare a necesarului de materii prime. În mod deosebit trebuie prevenită repetarea situației din acest an, cînd lipsa țagelilor de laminare, nelivrarea acestora conform cotelor de plan stabilite au lipsit economia de importante cantități de sîrmă și bare trase, cabluri de tracțiune, oțel beton și alte produse cu o largă arie de utilizare. De asemenea, sînt și alte câteva probleme ce trebuie clarificate în această fază a emiterii repartițiilor de către ministerele de ramură. Ne referim îndeosebi la asigurarea pe sem. I 1981 a surselor reale de aprovizionare pentru unele produse prevăzute a fi obținute pe unele capacități noi sau din dezvoltări de capacități. Acestea vizează îndeosebi produse cum sînt acumulatorii auto de anumite tipuri ce ar urma să fie asimilați de noua întreprindere de pe platforma industrială Bistrița-Năsăud, PVC-emulsie (pentru unitățile M.I.U.) prevăzută a fi produs de instalația Borzești II, polipropilenă de la Teleajen, sulfat de aluminiu de la C.I.P.A. Rm. Vlcea și C.I.M.C.C. București, pentru producția de hîrtie și altele.

OBJECTIVUL FINAL al tuturor acestor măsuri îl constituie **încheierea în cel mai scurt timp a tuturor contractelor economice de aprovizionare-desfacere**, introducerea corecturilor necesare ca urmare a aprobării planului pe 1981 în cadrul contractelor deja încheiate. Așa cum am arătat mai înainte, proporția încheierii contractelor reprezintă peste 60% din producția industrială destinată consumului intern, dar țînînd seama și de unele modificări ce trebuie aduse contractelor încheiate, volumul de lucru ce trebuie efectuat în termen scurt este încă foarte mare. Va trebui acționat concomitent atît în ceea ce privește contractarea fermă a propriei producții, cît și asigurarea bazei materiale a acesteia, a aprovizionării cu materii prime, materiale, combustibili. Încheierea multor contracte, mai ales în industria ușoară, industria chimică, construcția de mașini, industria materialelor de construcții este tărăgănată întrucît se mai așteaptă nu se știe ce modificări sau corecturi de plan, corelări din partea ministerului sau alte asemenea soluții care, chiar dacă în unele cazuri ar reprezenta reflectarea unor necesități reale, nu trebuie să frizeze contractarea pentru produsele și resursele care au toate problemele clarificate. Este de remarcat experiența Centralei Industriale

de medicamente, lacuri și vopsele care, în condițiile creșterii bazei materiale din producția internă, a organizat întîlniri de lucru cu consumatorii, oferind sortimente înlocuitoare pentru o serie din produsele sale, și care pot să satisfacă în bune condiții consumul intern, limitînd în același timp la strictul necesar folosirea unor sortimente deficitare, bazate pe importuri.

În întreaga activitate de finalizare a contractării pentru 1981 trebuie să fie avute în vedere unele cerințe și priorități ale economiei naționale, cărora trebuie să li se subordoneze măsurile și acțiunile ce se întreprind în această perioadă :

1 Incadrarea strictă a tuturor consumurilor în nivelul normelor și normativelor de consum și de stoc aprobate. Unele întreprinderi reclamă neacoperiri de cote, cum ar fi la ferolaie, cocs, electrozi din grafit, combustibili, energie electrică, în condițiile în care nu se respectă și nu s-au luat toate măsurile pentru realizarea încă din trimestrul IV al acestui an a reducerilor de norme de consum la nivelul celor prevăzute pentru anul 1981. Or, întreprinderile, centralele, ministerele, institutele de cercetare și proiectare dispun de un corp tehnic cu o mare capacitate creatoare, care trebuie îndreptat cu hotărîre de la activități neproductive, de birou, spre rezolvarea problemelor de concepție, de tehnologie care să asigure încadrarea în normele de consum și obținerea de economii suplimentare. Controlurile efectuate în mai multe întreprinderi constructoare de mașini, din industria materialelor de construcții, industria ușoară și altele au relevat că nu sînt încă pregătite condițiile materiale pe care trebuie să se bazeze încadrarea în normele de consum planificate pentru anul următor, ceea ce trebuie să constituie un semnal de alarmă pentru conducerile unităților din toate ramurile asupra urgenței pe care o reprezintă acțiunile ce trebuie întreprinse în această direcție.

De asemenea, a rezultat că **stocurile supranormative și fără mișcare sînt la un nivel ridicat și în creștere**, chiar și la unele materiale pentru care se solicită în continuare aprovizionări masive încă din primul trimestru al anului viitor. Organele cu obligații de control în acest domeniu, bazele județene de aprovizionare ar trebui să ia cele mai hotărîte măsuri atît pentru a preîntîmpina supraaprovizionările (care lipsesc de resurse alți consumatori), cît și pentru repunerea în circuitul economic a disponibilităților.

2 Gospodărirea mai judicioasă a resurselor materiale, reducerea consumurilor de combustibili și energie. După cum s-a arătat la recenta sesiune a Marii Adunări Naționale, producția sporită a anului viitor va trebui realizată cu cantități absolute

Mihai IOSIFESCU

(Continuare în pag. 12)

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Realizarea planului la unele grupe de mașini și utilaje

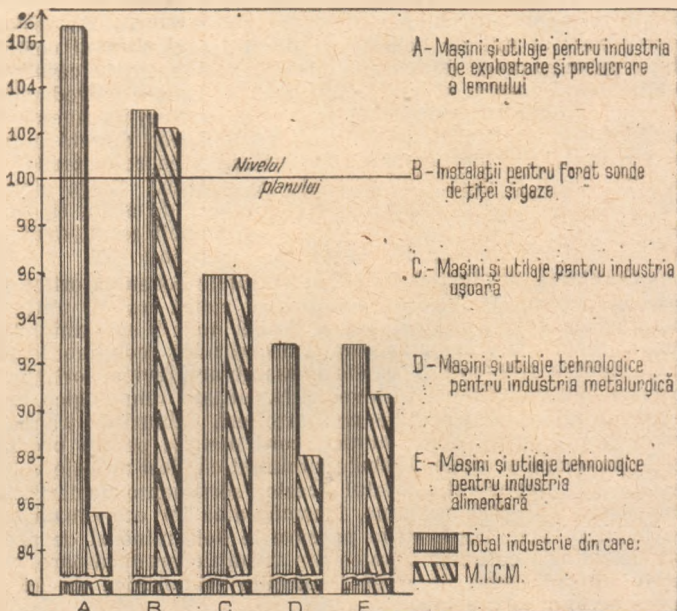
ANALIZA MODULUI de îndeplinire a planului de producție, pe primele nouă luni ale anului în curs, la mașini și utilaje tehnologice, pune în evidență realizări deosebite, materializate în depășirea prevederilor la unele grupe, cum este cazul la instalații de forat sonde de țîței și gaze (103%), mașini și utilaje pentru industria de exploatare și prelucrare a lemnului (106,7%) (graficul).

Realizările pe total industrie sînt însă afectate de rămîinerile în urmă pe care le-au înregistrat unele unități aparținînd de M.I.C.M. Situația sub prevederile planului a producției de mașini și utilaje tehnologice, a condus la înregistrarea unor restanțe în livrarea acestora, în primul rînd pentru obiective importante de investiții care au termen de punere în funcțiune în anul 1980.

Una din cauzele principale care a condus la aceste nerealizări o constituie **neasigurarea unor materii prime și materiale ce urmau să fie livrate de alte sectoare ale industriei** (Combi-

natul siderurgic din Galați, întreprinderea Oțelul Roșu, C.O.S. Tirgoviște, I.M. Iași au restanțe mari în livrarea unor tipuri de laminate și țevi necesare producției de mașini și utilaje tehnologice).

O altă cauză care a determinat dereglări în desfășurarea procesului de producție al unităților din M.I.C.M. a constat în **neasigurarea unor piese, subansamble și echipamente de la unitățile colaboratoare din cadrul aceluiași minister**, reflectînd în multe cazuri deficiențe organizatorice, lipsă de coordonare. Așa este cazul, de exemplu, cu cele 895 bucăți termocuple de la Întreprinderea de tractoare și reglatoare directe-Pascăni și 43 bucăți pompe cu roți dințate de la Întreprinderea mecanică fină-București, așteptate de luni de zile de către Întreprinderea „Independența” Sibiu. În aceeași situație se află 64 bucăți transformatoare și bobine de simetrizare necesare la cuptoarele de inducție, nelivrate de întreprinderea „Electroputere”-Craiova etc. Deficiențele semnalate

Situația îndeplinirii planului la unele grupe de mașini și utilaje în perioada I.I — 30 IX 1980.

în derularea cooperării interuzinale pot fi eliminate prin măsuri de îmbunătățire a progra-

mării executării și livrării producției, prin mai buna utilizare a capacităților de producție.

În cadrul unei vizite pe terenul special amenajat al unei ferme din comuna Girbovi-Ilfov, tovarășul Nicolae Ceaușescu a examinat modul în care se aplică programul de modernizare a tractoarelor și altor mașini agricole, creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor agricole, de perfecționare a sistemelor de mașini destinate acestui important sector al economiei naționale

Concentrarea maximă a tuturor forțelor de la sate pentru încheierea grabnică a campaniei agricole

Însămînțarea griului se poate termina rapid

TEORETIC, perioada optimă de însămînțare a griului s-a încheiat, în toată țara, la începutul acestei săptămîni. Practic, deși ne aflăm la jumătatea ultimei decade a lunii octombrie, semănatul griului nu a fost încă terminat; pînă la 21 octombrie se însămînțaseră cu grîu doar 1,8 mil. ha, adică 80% din suprafața destinată acestei culturi din întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție. Dacă județele Vilcea, Covasna, Buzău, Galați, Tulcea ș.a. au încheiat această importantă lucrare, au rămas încă mari suprafețe de însămînțat — în județele Satu Mare, Maramureș, Timiș, Argeș, Gorj, Dolj etc. — care însumează, pe țară, aproape 500 000 ha.

Există, desigur, unele cauze obiective care au determinat întîrzierea lucrărilor destinate recoltei de grîu a anului 1981. În sudul țării, datorită lipsei de precipitații, solurile s-au lucrat greu și arăturile au ieșit bolovănoase; din această cauză, capacitatea de lucru a agregatelor folosite la lucrările solului s-a micșorat cu 10—15%, au fost necesare lucrări suplimentare de pregătire a patului germinativ adecvat,

mărindu-se astfel și necesarul de combustibil. În vestul țării, ca urmare a întîrzierii generale a vegetației, porumbul s-a menținut pînă la mijlocul lunii octombrie cu o umiditate de 35—40% în știuleți, ceea ce a întîrziat recoltarea și eliberarea terenului. Totuși, în multe unități agricole întîrzierea însămînțatului la grîu se datorează și faptului că nu au fost folosite toate utilajele din dotare la întreaga lor capacitate de lucru și nu au fost mobilizate suficiente forțe la eliberarea terenului.

După cum se știe, realizarea unei producții totale de grîu și secară de 6,5 mil. tone — așa cum se prevede în Planul național unic de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1981 — este condiționată, în cea mai mare măsură, de respectarea perioadei optime la semănat. De acum înainte, fiecare zi întîrziată la însămînțarea culturilor de toamnă se va solda cu pierderi efective de producție de 50—60 kg la ha, la recolta din vara viitoare.

Rezultă, fără echivoc, importanța hotărîtoare ce o are, pentru limitarea pierderilor de producție, încheierea cît mai grabnică, în 2—3 zile, a însămînțării cerealelor păioase de toamnă. Elementul hotărîtor pentru a izbîvi această il constituie nu numai respectarea, ci chiar depășirea vitezei zilnice de lucru la pregătirea terenului și la semănat. Dacă s-ar realiza viteza de lucru inițial programată (128 000 ha/zi),

care corespunde capacității reale de lucru a parcului de mașini, atunci întregul volum de însămînțări restante s-ar încheia în numai 3 zile. Există acum suficiente posibilități ca în toate consiliile unice agroindustriale să se intensifice ritmul de lucru la pregătirea terenului și la semănat, astfel ca să se realizeze cel puțin viteza de lucru programată.

Acolo unde porumbul este plantă premergătoare pentru grîu și nu se poate recolta repede, pentru a nu mai întîrzia semănatul este necesar să se aleagă alte sole, cu alte plante premergătoare, semînindu-se chiar și grîu după grîu, pentru că în acest caz pierderile de recoltă vor fi, oricum, mai reduse față de situația cînd se mai întîrzie semănatul.

În ultimele zile a plouat și în sudul țării, astfel că solul se lucrează acum mai ușor. Chiar și acolo unde terenul nu are încă umiditatea optimă, arătura se poate executa bine dacă se lucrează mai la suprafață; arînd la 18—20 cm, nu se scot bolovani, se realizează un volum mai mare de lucru pe zi și se economisesc combustibilii. Studii făcute în ultimii ani la Stațiunea experimentală Șimnic arată că pentru majoritatea condițiilor de lucru, la cerealele păioase nu este necesară o arătură adîncă (de 25—28 cm). În ambele cazuri producțiile obținute sînt practic egale, în timp ce prin micșorarea adîn-

cimii arăturii se mărește productivitatea muncii cu circa 40%, ceea ce permite reducerea corespunzătoare a necesarului de tractoare și o economie de 8—10 l de combustibil pe fiecare hectar arat.

Pentru a câștiga timp, este obligatoriu ca executarea arăturilor și pregătirea patului germinativ să se realizeze în schimburi de noapte. În prezent există numeroase cadre care pot fi utilizate pentru al doilea schimb de lucru: motopompisti care au lucrat la irigații, mecanicii de atelier, personalul din C.A.P. și I.A.S. pregătit deja în conducerea tractoarelor etc. Dacă numai 10% din tractoarele folosite la arături ar fi încadrate cu cel de-al doilea schimb, s-ar putea executa, pe țară, un volum zilnic suplimentar de arături de 18 000 ha. În practică, se pot încadra cca 30—40% din totalul tractoarelor cu personal pentru lucrul de noapte.

Rezerve însemnate pentru creșterea volumului zilnic de lucrări se găsesc și la semănat. Acolo unde nu se utilizează noile semănători de mare capacitate SUP—48, se pot folosi cuplaje de două semănători SUP—29 la un tractor. În tabel sînt prezentați comparativ indicatorii economici care se realizează în cele două variante la semănatul păioaselor — cu una, respectiv două SUP—29.

pacități de lucru mai ridicate cu 10—20% și pierderi de boabe mult mai reduse decît utilajele anterioare. Totuși se constată, că în timp ce în I.A.S. recoltarea porumbului s-a făcut mecanizat pe mari suprafețe, în cooperativele agricole utilajele mecanice au fost, pînă acum, mai slab folosite, ceea ce a determinat o serioasă rămînere în urmă în acest sector.

În județele Ialomița, Teleorman, Mehedinți, Tulcea, Buzău ș.a., unde întreprinderile agricole de stat au recoltat exclusiv cu combine, aceste unități au reușit, pînă la această dată, să atingă 75—95% din întreaga suprafață cu porumb și vor încheia lucrarea în următoarele zile. În schimb, în cooperativele agricole, unde gradul de mecanizare a recoltării porumbului este mai scăzut, culesul — cu tot aportul forței de muncă manuale — este rămas în urmă. Astfel, în județul Ialomița, care are condiții optime de folosire a combineelor, cooperativele au recoltat mecanizat pînă acum numai 16% din suprafața cu porumb, nivelul total de realizare a culesului fiind de numai 60%. O situație asemănătoare se înîlnțește și în cooperativele din județele Timiș, Arad, Buzău, Prahova, Bihor ș.a., unde nici în ultimele zile, cînd lanurile de porumb au ajuns la o umiditate sub 35% — favorabilă deci recoltării — nu au rea-

ales faptului că lucrează un număr prea mic de ore pe zi. Este imperios necesar să se ia toate măsurile pentru creșterea numărului de ore din zi de utilizare a combineelor; acestea fiind prevăzute cu echipament electric de iluminat, pot lucra și după ce se întunecă. Orice defecțiune tehnică ce se ivește la combine trebuie să fie imediat remediată, în care scop combinele trebuie să lucreze grupat pe aceeași parcelă, în formații de lucru corespunzătoare suprafețelor ce se recoltează, și totodată să se asigure un autoatelier mobil la fiecare formație, pentru efectuarea rapidă a tuturor intervențiilor necesare. Astfel, o fermă care mai are de recoltat 300 ha porumb sub formă de știuleți trebuie să organizeze o formație de 12 combine C-12 sau CARP-4, pe lângă care să fie atașat un atelier mobil pentru intervenții urgente în cîmp; lucrînd numai 8 ore pe zi, o asemenea formație va termina recoltarea întregii suprafețe în 8—9 zile, iar dacă se lucrează cu fiecare combină 11 ore pe zi, recoltarea se poate încheia în 6—7 zile.

Avînd în vedere condițiile atmosferice mai puțin prielnice din aceste zile, întreaga producție recoltată trebuie pusă cît mai repede la adăpost. Datorită faptului că, din lipsa unor mijloace de transport, după combine nu s-a lucrat în flux continuu, recolta strînsă de combine a fost în multe locuri depozitată pe cîmp, pe marginea parcelei. De exemplu, la data de 21 octombrie, din cantitatea totală de porumb recoltată era efectiv transportată doar 70,7%. Restul de 29,3%, care reprezintă în fapt peste 1 mil. tone porumb, era lăsat în grămezi pe cîmp, deci supuse degradării, și pierderilor, care cresc cu fiecare zi de timp neprielnic. Așa cum a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu și la recenta analiză de lucru de pe terenul unei ferme de la Gîrbovi (jud. Ilfov), trebuie pus capăt hotărît practicii de a lăsa porumbul în grămezi în urma combineelor. Deci, trebuie să fie lichidate cît mai grabnic „depozitele” de știuleți existente pe cîmp; în acest scop sînt necesare măsuri organizatorice excepționale pentru accelerarea transporturilor, astfel ca între cantitățile culese și cele transportate de pe cîmp să nu mai existe decalaje. Intensificarea transporturilor se poate realiza în special prin reducerea timpului de încărcare (folosind încărcătoarele mecanice și un număr sporit de lucrători pentru încărcarea manuală) și de descărcare (accelerînd preluarea porumbului în baze). În acest mod, fiecare autocamion sau remorcă cu capacitate de 5 tone ar putea efectua 3—4 drumuri pe zi, transportînd 12—15 tone de știuleți.

Așa cum a indicat **Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.** în ședința sa din 21 octombrie, „**Organele și organizațiile de partid, consiliile populare, unitățile agricole de stat și cooperatiste trebuie să acționeze cu fermitate pentru mobilizarea tuturor forțelor din agricultură, a tuturor mijloacelor materiale și umane, în scopul terminării cît mai grabnice a campaniei agricole de toamnă.**”

Indicatorii comparativi ai agregatelor mecanice de semănat cereale păioase

Indicatori	U.M.	Agregatul	
		Tractor U—650 + SUP—29	Tractor U—650 + 2 SUP—29
Capacitate de lucru pe schimb	ha/sch.	11,8	16
Consum de combustibil	l/ha	3,6	3,0
Tractoare necesare la 1000 ha	buc.	4	3
Economii de combustibil la 1000 ha	l	—	600

Creșterea productivității pe schimb cu 35% permite ca, folosind același număr de tractoare și de mecanizatori, să se însămînțeze o suprafață cu 35% mai mare, sau la o suprafață dată să se reducă în mod corespunzător numărul de tractoare folosite la semănat, îndreptîndu-se tractoarele disponibile la lucrările de transportul recoltei.

Recoltarea porumbului poate fi mult intensificată

CULESUL PORUMBULUI este, la ora actuală, mult rămas în urmă față de nivelul realizat în anii trecuți la aceeași dată. Pînă la 21 octombrie se recoltase numai 56% din suprafața totală și doar 71% din cantitatea recoltată era transportată și pusă la adăpost.

Potrivit programului stabilit, 59% din suprafața totală urma să fie recoltată mecanizat. În acest scop unitățile agricole dispun în această toamnă de utilaje perfecționate (combinele specializate CARP—4 și echipamentele de recoltat porumb modernizate, montate pe combinele de cereale), care au o siguranță mai mare în funcționare, ca-

lizat încă viteza de lucru prevăzută la recoltarea mecanizată.

Există, deci, în multe cazuri o situație contradictorie; în unul și același județ, la I.A.S. combinele merg și dau rezultate multumitoare, în timp ce la C.A.P. ele nu sînt folosite integral sau lucrează cu randamente scăzute — cu toate că, în ambele cazuri se folosesc utilaje de același tip, exploatate de aceeași stațiuni pentru mecanizare. Însă rezultatele diferențiate sînt atît urmarea unui calcul greșit de eficiență pe care-l fac unele conducători de C.A.P. asupra avantajelor mecanizării, cît și a neasigurării, în cooperative, a mijloacelor de transport necesare pentru ca toate combinele de porumb să lucreze cu întreaga lor capacitate.

Tinînd seama de perioada înaintată în care ne găsim, este imperios necesar ca toate combinele autpropulsate de recoltat porumb din dotare să fie folosite; chiar și cele 8 500 de combine care au lucrat la floarea-soarelui trebuie să fie acum echipate pentru recoltat porumb.

De asemenea, se constată că numeroase combine, în loc să realizeze 20 t de știuleți pe zi, adică 4—5 ha, recoltează numai 1—2 hectare, datorită mai

Componente calitative ale dezvoltării economiei românești

CREȘTEREA CONTINUĂ A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII [I]

IN CONDIȚIILE actuale ale dezvoltării economico-sociale, necesitățile societății se amplifică permanent, concomitent cu nevoia de a economisi timpul de muncă social. Se relevă mereu noi cerințe, deopotrivă creindu-se condiții favorabile, posibilități suplimentare de economisire a timpului de muncă social. Legea creșterii productivității muncii sociale cunoaște astfel un cimp larg de acțiune. Răspunzând în mod conștient, creator cerințelor acestei legi, partidul a pus și pune în valoare toți factorii care condiționează creșterea neconținută și accelerată a productivității muncii. Tocmai într-un asemenea cadru, în care se concentrează acțiunea a numeroși factori, mai ales intensivi, ai creșterii economice, s-a asigurat o dinamică rapidă dezvoltării în toate ramurile economiei naționale, accentuându-se, cu deosebire, domeniile propulsoare de progres tehnic.

Dezvoltarea și consolidarea bazei tehnico-materiale a socialismului în țara noastră a fost împlinită odată cu schimbările petrecute în structura pe ramuri și subramuri a economiei românești, cu creșterea susținută a ponderii industriei, a ramurilor ei de bază, cu extinderea posibilităților de introducere substanțială a progresului tehnic în economie. În aceste condiții au fost posibile creșterea susținută a gradului de înzestrare tehnică a muncii, mutații în structura pe ramuri de activitate și pe meserii a forței de muncă, elemente ce se constituie ca factori de bază în accelerarea dinamicii productivității muncii în toate ramurile producției materiale. Nu numai teoria, ci însăși viața demonstrează că sporirea eficienței economice presupune, ca factor cu efecte sensibile, dotarea industriei cu mașini-unelte, utilaje, instalații de prim rang tehnic, cu un înalt grad de automatizare, agregare, de mare randament.

Așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul prezentat la cel de al XII-lea Congres, pe această cale

¹⁾ Opinăm pentru următoarea grupare a factorilor de creștere a productivității: — factori privind introducerea tehnicii noi, asimilarea de noi produse, perfecționarea tehnicii existente (modernizarea utilajelor existente, introducerea și extinderea tehnologiei moderne, mecanizarea și automatizarea lucrărilor grele și cu volum mare de muncă etc.); — factorii privind îmbunătățirea organizării producției și a muncii (folosirea mai eficientă a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, utilizarea mai bună a timpului de lucru, reducerea consumului de manoperă, perfecționarea pregătirii forței de muncă și altele); — factorii care acționează în sfera modificării structurii producției și a largirii cooperării între unități industriale; — factori privind perfecționarea organizării conducerii producției (simplificarea structurilor organizatorice, mecanizarea lucrărilor de evidență statistică, de contabilitate și calcul etc.); — factori inserși în cadrul influenței factorilor naturali.

trebuie să se asigure utilizarea în producția industrială a celor mai moderne tehnologii de fabricație. În cele ce urmează, vom aborda unele din problemele esențiale legate de factorii de sporire a productivității muncii, de contribuția lor la dinamismul creșterii; ne-am axat cercetarea îndeosebi pe examinarea unor aspecte în industria construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor, în mod expres din producția mașinilor-unelte și agregate care — destinate sectoarelor de prelucrare — asigură dinamism în dezvoltarea calitativă, antrenând totodată folosirea unor tehnologii de vîrf, cu influențe benefice în sporirea accentuată a productivității muncii.

După cum arăta secretarul general al partidului la Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 oct. 1980, în acest cincinal, în domeniul sporirii productivității, în mai buna organizare a producției și a muncii, s-au obținut succese importante, de ordin calitativ. Pe ansamblu productivitatea muncii a crescut cu 7% anual; s-au redus cheltuielile materiale și de producție, ceea ce a dus la creșterea continuă a eficienței economice. Gradul ridicat de dotare tehnică al economiei atestă disponibilități însemnate de sporire în continuare a productivității, potrivit sarcinilor cuprinse în documentele de partid și de stat. Urmărim în cele ce urmează să relevăm elemente apte să contribuie la valorificarea superioară a tuturor acestor rezerve.

De fapt, legătura organică între tehnicitatea produselor, performanțele tehnico-economice ale mașinilor, utilajelor și instalațiilor din dotare cit și pregătirea permanentă, disciplina și ordinea în activitatea forței de muncă sint factorii cei mai importanți de care trebuie ținut seama cu prioritate la fundamentarea creșterii productivității muncii¹. Tocmai în acest sens tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, arăta la Congresul al II-lea al Consiliilor populare că se impun „măsuri deosebite pentru creșterea în ritm accentuat a productivității

muncii, aplicarea hotărâtă a programelor de automatizare și mecanizare, reducerea la strictul necesar a personalului auxiliar și neproductiv, organizarea rațională a producției și a muncii, introducerea unei ordini și discipline, ferme în toate unitățile“.

Asimilarea de noi utilaje împlinită odată cu diminuarea consumului energetic

ASIMILAREA de produse noi, modernizarea continuă a acestora, reprezintă, în epoca contemporană, unul din procesele fundamentale care condiționează în mod hotărîtor promovarea progresului științific și tehnic în producția materială, cu implicații în sporirea în ritm mai înalt a productivității muncii, a eficienței întregii activități economice, în îmbunătățirea calității și creșterea gradului de competitivitate a produselor industriei. Fiecare mașină, utilaj, instalație, în genere un produs nou trebuie realizat în condițiile economisirii muncii, deopotrivă urmărindu-se să se asigure, în exploatare, adică la beneficiar, o productivitate sporită. De fapt, între asimilarea de produse noi și gradul de înzestrare tehnică a muncii, cu acțiune nemijlocită asupra sporirii productivității, există, de regulă, o relație direct proporțională, vădită atît pe planșetele proiectanților, în calculele planificatorilor, cît și în datele statistice de realizări. Mai trebuie arătat că asimilarea de produse noi permite — în limite destul de largi — promovarea progresului tehnic, respectiv creșterea productivității muncii chiar și în condițiile în care înzestrarea tehnică sau electroenergetică rămîne relativ constantă sau crește mai lent, situație relevantă pe exemplul a sute și sute de unități industriale.

Potrivit calculelor, în perioada 1965—1980, ani în care s-au realizat

Tabelul nr. 1
Configurația pe vîrste a mașinilor-unelte în patru țări dezvoltate industrial *)

— în % —

Țara	Ponderea mașinilor cu o vîrstă sub 10 ani			Ponderea mașinilor cu o vîrstă de peste 10 ani		
	Mașini-unelte de așchiere	Mașini de deformare plastică	Total	Mașini-unelte de așchiere	Mașini de deformare plastică	Total
S.U.A.	33	31	33	28	29	28
Canada	40	35	38	24	29	25
Italia	49	67	50	25	20	25
Anglia	42	39	41	21	27	22

*) Anul 1974. Sursa: American Machinist/1975

progrese hotărâtoare în asimilarea de noi mașini, utilaje, instalații, productivitatea muncii în industria românească a crescut de aproape 4 ori, în timp ce înzestrarea tehnică a muncii industriale a sporit de circa 2 ori. Marile rezerve care există în unitățile din industrie pentru realizarea unui regim de lucru mai economic, prin prisma consumului de energie, pentru cele mai multe din mașinile și instalațiile din dotare, posibilitățile evidențiate în același sens în activitatea de proiectare, indică — și aceasta în mod sigur — că raportul respectiv poate fi îmbunătățit în continuare în favoarea productivității. Creșterea productivității se poate realiza, adeseori, chiar fără modificarea structurii sistemului existent de mașini-unelte, instalații sau agregate. Este semnificativ în acest sens că în unele țări dezvoltate, productivitatea muncii continuă să crească deși structura pe vârste a utilajului de bază pentru producție — cum ar fi mașinile-unelte — nu se modifică sau suferă schimbări nesemnificative, utilaje cu o vîrstă mai mare de 10 ani; deținînd în continuare ponderi însemnate în totalul parcului tehnic. (tabelul nr. 1).

Posibilități pentru creșterea randamentului de folosire a utilajelor

CARE sînt coordonatele unei asemenea situații pe exemplul țării noastre? Parcul de mașini-unelte al economiei naționale este relativ mai tînăr (56% din totalul utilajelor în funcțiune au o vechime pînă la 10 ani, 30% vechime între 10—20 ani și 14% vechime peste 20 ani). Desigur, aceste date pun în lumină un proces intens de modernizare a industriei naționale, cu implicații directe asupra creșterii accentuate — chiar dacă nu la nivelul posibilităților create — a productivității muncii. Urmărindu-se utilizarea corespunzătoare a utilajelor, inclusiv a celor cu „state de serviciu” mai vechi, trebuie remarcat, de asemenea, că statisticile internaționale vădese un ritm relativ ridicat al procesului de înnoire a produselor. Potrivit unor aprecieri, 50—55% din produsele existente — este drept incluzîndu-se în această categorie aproape totalitatea mijloacelor de producție, nu numai utilajele cu un grad sporit de complexitate — au o durată de viață de cel mult 3—3,5 ani. Tocmai gradul de modernizare a utilajelor, capacitatea lor de a satisface anumite nevoi productive în mod complex și la nivel calitativ superior în raport cu situațiile anterioare reprezintă, în cele din urmă, substanța, elementul dinamic care caracterizează, în mod multilateral, gradul de utilizare a bazei tehnico-materiale și umane a producției. În acest cadru, procesul de asimilare de noi produse nu trebuie înțeles cîtuși de puțin ca fiind independent în raport cu celelalte forme de promovare a progresului tehnic. El constituie, în fapt, o verigă dintre cele mai importante ale aplicării rapide și eficiente, pe scară largă, a cuceririlor științei și tehnicii în producție, asigurîndu-se creșterea accelerată a productivității în toate domeniile de activitate.

Iată, în acest cadru, și pe exemplul țării noastre, evoluția unor indicatori pe care îi apreciem drept semnificativi (tabelul nr. 2). Din datele prezentate rezultă o interdependență directă între

mijlocit condiționată de micșorarea consumurilor de energie și combustibil și, deopotrivă, de folosirea superioară a puternicei baze tehnico-materiale de care dispunem.

Tabelul nr. 2

Reperce ale corelației productivitate — înzestrare tehnică a muncii

Indicatorul		a) 1950=1 b) 1965=1		
		65	1970	1980
Productivitatea muncii pe o persoană în industrie — %	a)	3,4	4,9	8,4
	b)	1,0	1,4	1,7
Consumul de energie electrică pe o persoană din industrie — %	a)	3,8	6,0	7,9
	b)	1,0	1,6	1,3
Coeficientul de creștere a productivității muncii la 1% de creștere a consumului de energie electrică pe o persoană — %	a)	0,9	0,8	1,1
	b)	—	0,9	1,3

creșterea productivității muncii și cea a înzestrării electroenergetice a muncii. În 1970, consumul de energie electrică pe o persoană angajată în industrie era de 1,6 ori mai mare decît în 1965, iar productivitatea muncii pe o persoană reprezenta circa 100 000 lei; în 1975 acești indicatori reprezentau 1,9 ori (deci o creștere relativ redusă pentru consumul electroenergetic), respectiv 200 000 lei (practic o dublare a productivității), evoluțiile respective vîndîndu-se în aceeași manieră în anii ce au urmat.

Spre a asigura o devansare cît mai pronunțată a ritmului de creștere a gradului de înzestrare electroenergetică a muncii de către cel al sporirii productivității, atenuarea acțiunii unui complex de factori dintre care subliniem intensificarea promovării progresului tehnic, proces care, după cum se știe, presupune, între altele, o cheltuială — mai mare sau mai mică — de energie electrică, se impun, evident, unele măsuri. Între acestea, așa cum se prevede expres în documentele de partid, asimilarea hotărîită a acelor produse noi care să asigure, în egală măsură, creșterea productivității și reducerea consumului de energie.

Un indicator sintetic care poate fi folosit la fundamentarea sporirii productivității muncii este cel al creșterii fondurilor fixe productive, respectiv sporirea înzestrării cu mijloace tehnice a forței de muncă — problemă legată de cea a înzestrării electroenergetice a muncii. Între creșterea fondurilor fixe productive și cea a productivității muncii există o strînsă dependență. În perioada 1951—1979 fondurile fixe din industrie au crescut cu 932%, iar productivitatea muncii pe o persoană cu 855%. Chiar compararea acestor dinamici de ansamblu relevă cu imperioasă necesitate cerința utilizării mai bune a mașinilor, utilajelor și instalațiilor în unitățile economice, mai ales a mașinilor-unelte, cu o pondere ridicată în totalul parcului de utilaje — de exemplu, de circa 85% pentru industria construcțiilor de mașini și de prelucrare a metalelor. În actualele condiții, cînd economia noastră este implicată într-o perioadă de continuă modernizare, de ofensivă susținută pentru dobîndirea unei noi calități, superioare, în toate planurile activității, creșterea eficienței în România este ne-

O asemenea cerință este valabilă pentru toate ramurile economiei. Așa cum am subliniat anterior, importante rezerve în acest sens există în industrie. În mod mai pronunțat, însă, ele sînt puse în lumină în agricultură, în construcții ca și în alte sectoare ale economiei; așa cum o demonstrează calculele, utilajele și mașinile, folosite mult sub capacitatea de producție, nu dau efectele scontate în procesul de creștere a producției, relevîndu-se încă mari posibilități pentru asigurarea și accentuarea devansării indicelui de înzestrare tehnică a muncii de către cel al productivității.

Odată cu cincinalele 1971—1975 și 1976—1980, cît și în orientările de perspectivă ale dezvoltării țării se constată o îmbunătățire a corelației amintite, în mod deosebit în industrie, în sensul scăderii intensității creșterii consumului de energie. În industrie, cît și pe ansamblul economiei, productivitatea muncii crește rapid în raport cu creșterea fondurilor fixe și sporirea consumului de energie electrică. Celelalte sectoare ale economiei au însemnate posibilități de fructificare a rezervelor, dealtfel acestea nefiind valorificate suficient nici în activitatea industrială.

Criteriul esențial folosit pentru fundamentarea creșterii productivității muncii în cincinalul 1976—1980 cît și pe anul 1981 a avut în vedere necesitatea ca fondurile fixe de producție cu care se înzestreză economia să ducă la o utilizare cu mult superioară a resurselor decît cea realizată în anii anteriori. Această premisă a fost și este exprimată sintetic prin creșterea susținută a indicilor care exprimă raportul dintre producția obținută și fondurile fixe utilizate. Sarcina de a se asigura producții de 1 200 lei, 1 400 lei și chiar mai mari la 1 000 lei fonduri fixe, exprimă nu numai un obiectiv important al industriei românești, practic al întregii economii, ci însăși marile disponibilități pe care le prezintă în această direcție economia noastră — evident, în consens cu condițiile create; exprimă cerința de a le transpune în practică, de a diminua în continuare decalajele pe planul productivității care ne despart de țările dezvoltate economic ale lumii.

Barbu Gh. PETRESCU

Cerințe ale realizării sarcinilor de plan

ÎNDEPLINIREA PRIORITARĂ A OBLIGAȚIILOR LA EXPORT

CREAREA CONDIȚIILOR OPTIME pentru asigurarea importurilor necesare dezvoltării economiei naționale, ca și echilibrarea balanței comerciale externe a țării, sînt nemijlocit legate de realizarea exemplară a sarcinilor, cantitative și calitative, stabilite prin plan în domeniul exportului. De altfel, îndeplinirea tuturor prevederilor planului pe ultimul trimestru al acestui an, sarcină prioritară trasată de recenta plenară a C.C. al P.C.R., obligă ministerele, centralele industriale și întreprinderile să acorde o deosebită atenție realizării integrale a producției pe 1980, cu prioritate a celei destinate exportului.

În acest context, muncitorii, tehnicienii și inginerii întreprinderii textile „Aurora” din București își orientează eforturile și capacitatea creatoare în direcția mobilizării și valorificării rezervelor interne de îndeplinire a planului, inclusiv a celui de export. Ca urmare a faptului că sarcinile au fost substanțial depășite (tabelul) prevede-

Realizarea planului la export în anii cincinalului

Anii	Realizat față de plan %
1976	118,8
1977	100,2
1978	104,0
1979	110,0
1980 (9 luni)	100,5

rile la export au fost îndeplinite pe întregul cincinal încă din luna mai 1980, pînă la sfîrșitul acestui an întreprinderea realizează o producție suplimentară de peste 4 milioane lei valută.

Depășirile de plan sînt cu atît mai semnificative cu cît ele au fost realizate în condițiile creșterii accentuate a exportului în anii actualului cincinal față de 1975 (graficul nr. 1). Dinamica susținută a exportului a fost însoțită în permanență de lărgirea continuă a ariei sale geografice. Dacă, de pildă, în 1975, produsele întreprinderii erau exportate, îndeosebi în Olanda, Suedia, S.U.A., Republica Democrată Germană. În anii actualului cincinal ele sînt plătate pe noi piețe între care: Japonia, Noua Zeelandă, R.F.G., Austria, Israel, Elveția, Canada, Italia, Mozambic etc. Aceasta și ca rezultat direct al unei mari adaptabilități a producției realizate la cerințele beneficiarilor externi, a creșterii răspunderii întreprinderii pentru respectarea clauzelor contractuale. Ce factori au condus la aceste rezultate ?

PENTRU obținerea realizărilor prezentate a fost necesar să se acționeze pe multiple planuri — de la studii de marketing pe diferite piețe externe pentru cunoașterea solici-

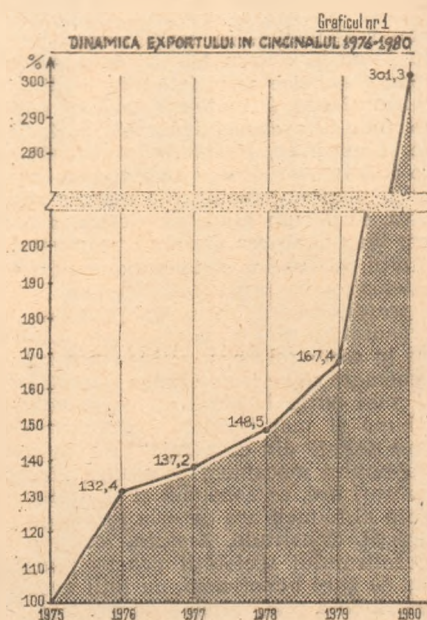
tărilor, la reglarea producției și aprovizionării cu materii prime de așa natură încît să se asigure prompt comenzile variate și uneori la termene scurte ale beneficiarilor. Iată cîteva acțiuni concrete care au condus la impulsivitatea exportului :

● **Efectuarea unei largi prospectări a pieței externe, în colaborare cu întreprinderea de comerț exterior „Romăno-export”,** în vederea asigurării unui portofoliu cît mai bogat de comenzi și a unor contracte ferme. Contactele directe au condus la cunoașterea mai bună a cerințelor din diferite zone, la luarea în considerare a acestora și, în final, la asigurarea unor contracte pentru întreaga producție destinată exportului.

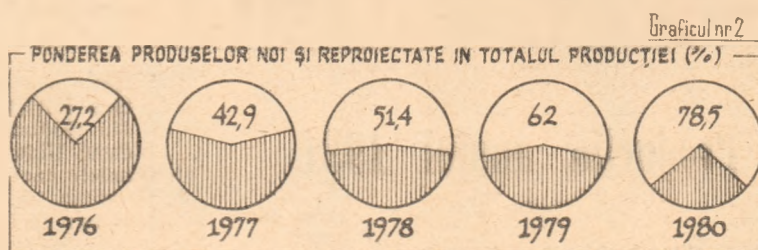
● **Înoirea și modernizarea produselor prin realizarea de noi sortimente.** În graficul nr. 2 este prezentată evoluția ponderii produselor noi și reproiectate în totalul producției. Realizarea unor noi produse a fost însoțită de adaptarea producției la cerințele pieței externe, printr-o activitate continuă de documentare a atelierului propriu de creație și a proiectanților.

● **Ridicarea calității produselor.** Calitatea producției pentru export este asigurată printr-un control riguros pe fiecare fază de fabricație, prin preîntîmpinarea abaterilor de la respectarea tehnologiilor de fabricație. De asemenea, calitatea este și un rezultat direct al ridicării măiestriei profesionale a muncitorilor, a aplicării de tehnologii avan-

și sînt urmărite obiectivele esențiale : creșterea cursului de revenire și a aportului valutar, sporirea rentabilității produselor livrate pe piețele externe. Așa cum afirmă specialiștii întreprinderii,

cursul de revenire și aportul valutar sînt, la sfîrșitul acestui an, superiori față de începutul cincinalului. În ce privește creșterea rentabilității au fost

sate, a realizării la termenele planificate a executării reviziilor și reparațiilor utilajelor. În fiecare an din actualul cincinal marea majoritate a producției întreprinderii „Aurora” a fost de calitate superioară. De asemenea, merită menționat faptul că, în anii actualului cincinal, întreprinderea nu a înregistrat nici un fel de refuzuri de produse exportate.

● **Respectarea clauzelor contractuale.** În acest scop în întreprindere este organizat un sistem informațional din care rezultă clar stadiul realizării fiecărei comenzi de export, nu numai pe ansamblu ci și pe fiecare fază de fabricație. Astfel, pot fi luate măsuri operative în cazul în care se constată întârzieri față de prevederile contractuale.

Este necesar de relevat, totodată, că în acțiunea de lărgire a exportului au fost

luate unele măsuri care au avut efect favorabil asupra reducerii costurilor de fabricație. Astfel, în urma unui studiu aprofundat, s-au folosit coloranți tipizați sintetizați produși de întreprinderea „Colorom”-Codlea, obținându-se o reducere a importului de asemenea materiale ; în al doilea rînd, au fost realizate produse noi ca, de pildă, tercot Big 90, care are un consum specific mai mic de materii prime și la care s-a obținut și se obține o rentabilitate mai mare decît la celelalte produse. Este de subliniat că toate acestea nu au afectat cu nimic calitatea produselor.

IN PREZENT, întreaga activitate a colectivului întreprinderii textile „Aurora” este orientată spre realizarea în cele mai bune condițiuni a producției pe acest an, cu prioritate a

cele destinate exportului. Paralel cu aceasta, pe agenda consiliului oamenilor muncii figurează, ca o sarcină de mare răspundere, rezolvarea unor probleme menite să ducă la o bună pregătire a sarcinilor de export pe anul 1981 — primul an din viitorul cincinal — sarcini care vor marca o creștere de 43% față de cele din 1980.

Întreprinderea are condiții favorabile pentru lărgirea exportului, întrucât în viitorul an de plan crește numărul produselor noi și reproiectate. Pentru

1981 colecția de produse a fost îmbogățită cu zeci de sortimente noi în sute de poziții coloristice; **ponderea produselor noi și reproiectate în totalul producției marfă va fi de 35%**, ceea ce va crea condiții pentru satisfacerea mai bună a cerințelor și exigențelor beneficiarilor externi.

De asemenea, întreprinderea de comerț exterior „Românoexport“ a început de mai multă vreme prospectarea pieții externe și sondarea beneficiarilor pentru a cunoaște cerințele acestora,

urmînd ca, în perioada ce a mai rămas pînă la sfîrșitul anului, să se încheie contractele ferme, care să asigure un portofoliu cît mai bogat de comenzi la export. Tot în această perioadă va fi definitivat programul de măsuri tehnice și organizatorice menit să ducă la valorificarea a noi rezerve de creștere a producției la export și de ridicare a calității acestora.

Ion GHEORGHE

Mobilizarea eforturilor

(Urmare din pag. 2)

creșterea eficienței, în toate sectoarele și domeniile. În acest cadru se au în vedere, alături de alte acțiuni, realizarea ritmică a producției fizice ca și folosirea deplină a capacităților de producție existente. Calculele relevă că dacă s-ar asigura funcționarea deplină a capacităților existente la toate instalațiile, utilajele și mașinile, producția prevăzută s-ar putea realiza fără nici o altă investiție, fără nici o nouă capacitate pusă în producție. Prin plan sînt mobilizate resurse pentru fundamentarea temeinică, cu documentațiile necesare, a prevederilor de investiții, pentru îmbunătățirea și ridicarea nivelului tehnic al producției, a calității produselor în toate domeniile, toate acestea deopotrivă cu intensificarea pregătirii forței de muncă și ridicarea calificării profesionale a întregului personal muncitor.

Organizarea mai bună a activității, utilizarea forțelor cu deosebire în sectoarele productive constituie alte și însemnate măsuri chemate să ridice calitatea muncii în economie. „Mai puține hîrtii, mai puțin birocratism — și vom avea bunuri materiale mai bune și mai multe“, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu. Fiecare unitate din economie, care, în condițiile aplicării neabătute a noului mecanism economic, „trebuie să știe ce produce, ce venituri are, ce consumă și ce trebuie să dea societății“ fiecare om al muncii are datoria fermă de a acționa în toate aceste direcții. Constituie, aceasta, însăși o expresie însemnată a democratismului societății noastre; alături de nobile drepturi umane de care beneficiem, cu toții avem și îndatoriri, îndatorirea sacră de a pune umărul la progresul țării, de unde își trage seva bunăstarea fiecăruia dintre noi.

ESTE SUBLINIATĂ importanța deosebită a sarcinilor în domeniul comerțului exterior și cooperării economice internaționale. În fața unităților din economie se relevă cerința imperioasă de a crește exportul chiar peste sarcinile de plan, ce trebuie considerate minime. Pe această cale

se impun asigurate disponibilitățile necesare atît pentru importuri — la țitei, la alte materii prime și materiale desfășurate în cea mai mare parte pe relația devize libere — cît și pentru reducerea datoriei externe. În mod deosebit în domeniul construcțiilor de mașini importurile nu trebuie admise decît în condițiile unor acorduri de compensație de export. Numai ca urmare a unor asemenea măsuri, în condițiile în care — în spiritul Statutului și Programului C.A.E.R. — se va acționa, ca în colaborare cu țările socialiste care fac parte din acest organism țara noastră să-și satisfacă într-o măsură mai mare necesitățile de materii prime, de materiale, de utilaje, va fi posibilă echilibrarea mai bună a elementelor în balanța de plăți, prevenirea unor credite la care se solicită dobînzî dintre cele mai grele. Secretarul general al partidului a subliniat, de asemenea, posibilitatea sporirii asistenței tehnice pe care cercetarea și tehnologia românească sînt apte să o acorde țărilor în curs de dezvoltare.

Nu trebuie uitat că de felul în care vor fi îndeplinite prevederile la export, în general obiectivele de dezvoltare a economiei, depinde nemijlocit creșterea în continuare a bunăstării oamenilor muncii în anul următor — concretizată în plan într-un complex de sarcini, în dinamici susținute în raport cu nivelurile respective din acest an.

ÎN TIMPUL CARE NE-A MAI RĂMAS pînă la sfîrșitul anului în curs, devin esențiale acțiunile pentru îndeplinirea întocmai a sarcinilor pentru 1980 și întregul cincinal. În scopul stimulării eforturilor în acest sens Comitetul Politic Executiv a stabilit, cu titlu de excepție pentru acest an, ca toate unitățile, colectivele de muncă care își îndeplinesc integral obligațiile de producție, de investiții etc. pe ultimul trimestru, să beneficieze de toate drepturile, inclusiv de cel de participare la beneficii, chiar dacă pe primele trimestre ale anului au înregistrat unele restante. La fel de importante sînt acțiunile urmînd asigurarea unei bune pregătiri a producției pentru 1981. Nu trebuie precușit, deci, nici un efort pentru a încheia acest trimestru și cincinalul cu rezultate cît mai bune, în toate domeniile, pentru a se așeza o bază trainică pentru noul an, pentru noul cincinal.

Producția anului 1981

(Urmare din pag. 6)

mai mici de combustibili decît cele realizate în acest an, și aceasta îndeosebi la produsele petroliere, la care prețurile mari și în creștere pe piața mondială ca și dificultățile în obținabilitate limitează la nivelurile cunoscute resursele de care dispunem. Sînt multe întreprinderi care consumă încă mari eforturi și energie, spre a obține resurse suplimentare care, trebuie înțeles cu claritate, nu există în economie. În loc de aceasta trebuie acționat pe toate căile spre a asigura pregătirea condițiilor de reducere la nivelul planificat a consumului de combustibili și de carburanți, avînd în vedere îndeosebi următoarele direcții de acțiune:

— recuperarea resurselor energetice secundare, prin instalarea și menținerea în funcțiune de recuperatoare și preîncălzitoare la toate instalațiile termice stabilite; numai pe această cale se pot economisi resurse energetice primare, echivalînd cu circa 3,7 mil. tcc.;

— creșterea randamentelor termice ale cazanelor și cuploarelor la minimum 85—90% prin modernizarea acestora; sînt, de exemplu, numai în construcția de mașini, cîteva sute de cuploare de forjă și pentru tratamente termice la care căldura gazelor arse la coș are 700—800°C, nefiînd recuperat un important potențial termic; în rețelele de termoficare urbană

sînt multe cazuri în care, datorită deteriorării sau chiar nemon-tării inițiale a izolațiilor la conducte, se pierde o mare parte din căldura în mediul ambiant. În localitățile urbane din județul Ilfov, de pildă, s-au găsit mai multe situații în care canalele conductelor de termoficare sînt inundate de ploii și prin topirea zăpezii, cea mai mare parte a căldurii fiind pierdută pentru încălzirea apei pluviale;

— în transporturi trebuie urgent încheiată acțiunea de optimizare a fluxurilor la materialele de masă. În anul viitor nomenclatorul materialelor ce se livrează obligatoriu în relații optimizate cuprinde un număr dublu de produse față de anul 1980 și activitatea de stabilire a circuitelor optime este rămasă în urmă, mai ales la M.E.F.M.C. și la M.I.M., ceea ce întîrzie contractarea. Trebuie cu hotărîre eliminate situațiile în care produse de balastieră, ciment, panouri mari sînt transportate la 400—500 km, consumîndu-se inutil carburanți, în loc de a promova în consum materialele locale. Planul pe anul viitor asigură mijloacele necesare pentru a asigura generalizarea transportului de marfă auto prin folosirea la fiecare vehicul a unei remorci. Aceasta implică însă nu numai dotări, ci mai ales o mai bună organizare a pregătirii și expedierii mărfurilor către fiecare consumator, stabilind traseele și încărcăturile astfel încît să se obțină o eficiență maximă a transportului.

În ansamblul pregătirilor pentru executarea planului pe anul 1981 trebuie ca, abordînd în fiecare unitate toate problemele încă ne rezolvate, să se acționeze cu prioritate pentru a găsi rezolvările de care este legată îndeplinirea sarcinilor anului viitor, îndeosebi în primul trimestru.

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate — eficiență

ELEMENTE NOI CU PRIVIRE LA CONTROLUL BANCAR

ÎN CADRUL măsurilor luate prin Normele metodologice nr. 2/1980, elaborate în comun de Banca Națională a R.S.R. și băncile specializate în baza Legii Finanțelor nr. 9/1972 modificată și completată prin Legea nr. 2/1979 și care sînt menite să contribuie la întărirea autogestunii economice a întreprinderilor, au fost stabilite și sarcini noi pentru aparatul băncilor în ce privește efectuarea controlului prealabil asupra operațiilor de decontare dispuse de titularii de cont.

După cum este cunoscut pe lângă fondurile proprii cu care sînt dotate, unitățile socialiste primesc un sprijin financiar important din partea statului și pe calea creditului bancar pus la dispoziție prin intermediul nemijlocit al băncilor. Deoarece prin conturile unităților socialiste deschise la bănci se efectuează operațiile lor zilnice de încasări și plăți, de acordări și rambursări de credite, de plăți către buget etc., aceste conturi reflectă, înainte de toate, rezultatele cantitative și calitative ale activității fiecărei întreprinderi cu privire la volumul producției și al realizării acesteia, costurile de producție și acumulările, situația stocurilor materiale și a vitezei lor de rotație, executarea la timp și completă a angajamentelor asumate prin contractele economice.

Ținînd seama de cerințele deosebite și de răspunderea băncilor atît în organizarea cît și în controlul decontărilor în economie, normele intrate în vigoare în acest an conțin o serie de sarcini noi, mai precis delimitate, în ce privește controlul bancar asupra operațiilor dispuse de titularii de cont.

Astfel, după cum s-a arătat într-un material publicat recent,*) unitățile socialiste, pentru a-și gospodări mai cu grijă fondurile ce le au la dispoziție, au obligația de a le păstra într-un cont curent unic, excepție făcînd doar fondurile destinate investițiilor, care se pot păstra în conturi separate la băncile finanțatoare. În legătură cu această măsură este însă de arătat că în norme s-a prevăzut, ca un element nou, subliniat de altfel și de Legea Finanțelor, că nici o cheltuială, indiferent de fondurile din care se suportă, nu se aprobă și nu se efectuează dacă nu a fost avizată, în prealabil, potrivit legii, de către conducătorul compartimentului financiar-contabil sau altele persoane însărcinate cu exercitarea controlului financiar preventiv din unitățile socialiste sau de alte organe cu astfel de atribuții în economie. Astfel, de exemplu, dacă din fondurile care se păstrează în contul curent, altele decît cele pentru producție (fond pentru cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic, fond pentru acțiuni sociale etc.) trebuie efectuată o plată, aceasta nu poate fi acceptată sau inițiată decît în limita fondurilor constituite și neutilizate, cu respectarea și a dispozițiilor legale privind constituirea și folosirea acestor fonduri. În cazul cînd fondurile constituite sînt insuficiente pentru achitarea unui document, plătitorul va comunica băncii, printr-o scrisoare, motivele neachitării integrale sau parțiale, după caz, menționînd totodată termenul și modul de lichidare a datoriei.

Dacă totuși unitatea socialistă angajează cheltuieli mai mari decît fondurile constituite, controlul bancar, cu ocazia verificării garanției creditelor, are sarcina de a analiza și modul de constituire și folosire a fondurilor cu destinație specială și de a sancționa cu trecerea la credite nerambursate la scadență toate cheltuielile făcute cu depășirea acestor fonduri. Deosebit de acestea, organele bancare au obligația de a controla cauza acestor depășiri și de a sancționa conform dispozițiilor legale în vigoare persoanele care s-au făcut vinovate de această situație.

În ce privește plățile din fondurile de investiții, ce se păstrează în conturi separate la băncile finanțatoare, normele prevăd ca sarcină pentru unitățile bancare de a controla ca în facturile și în documentele de decontare care se întorc din timp să se menționeze codul conturilor de plăți pe fonduri de finanțare, codul devizului general sau al lucrării și codul pe felul de cheltuieli, celelalte date prevăzute de formular, precum și numărul scrisorii prin care unitatea bancară a comunicat ben-

ficiarului de investiții deschiderea finanțării sau poziția din memoriul justificativ avizat de bancă în cadrul achizițiilor de utilaje, mijloace de transport, obiecte de inventar de natura mijloacelor fixe etc. În lipsa acestor mențiuni documentele de plată respective se vor restitui emitenților, cu mențiunea privind cauza restituirii.

PRIN URMĂRIREA confirmării extraselor de cont banca asigură controlul concordanței care trebuie să existe între evidențele bancare și cele ale întreprinderilor, împiedică și rectifică eventuale erori, denaturări sau falsuri în evidențele și raportările întreprinderilor. Ca o noutate față de reglementările anterioare în ce privește confirmarea extraselor de cont, este de subliniat faptul că în noua normă s-a prevăzut posibilitatea pentru titularii de conturi — care nu au semnalat în termenul de 10 zile lucrătoare (prevăzut de norme pentru confirmarea extraselor de cont) eventuale omisiuni sau erori — de a solicita după termenul de mai sus în cadrul termenului legal de prescripție rectificarea operațiilor respective. În această situație, deși regula generală, de a se confirma extrasul de cont în termen de 10 zile de la primirea sau ridicarea sa de la bancă, rămîne în vigoare, pentru ca orice inadvertență să fie remediată cît mai operativ, s-a dat, totuși, pe această cale, posibilitatea unităților care din diverse motive constată, chiar după confirmarea extrasului unele erori, să ceară rectificarea lor.

O caracteristică deosebită în materie de control este aceea că noile norme pun un accent deosebit pe întărirea controlului preventiv asupra operațiilor dispuse de titularii de cont. În acest scop, într-un capitol special au fost reunite sarcinile deosebite în această materie, prezentarea lor făcîndu-se într-un mod sistematizat în funcție de natura instrumentelor sau modalitățile de decontare, de sectorul economic de care sau către care se efectuează plata, precum și natura operațiilor economice care se derulează între participanții la decontări din economie.

Astfel, după cum se va arăta mai jos, un control mai atent a fost reglementat în ce privește documentele ce vizează relații economice ce au loc între unitățile socialiste de stat și secțiile de producție ale unităților agricole cooperatiste și ale celor meșteșugărești și de consum, precum și secțiile de producție ale consiliilor populare. De asemenea, noile reglementări accentuează controlul ce trebuie efectuat asupra documentelor care se referă la livrări ale unităților industriale către cele agricole de stat, precum și ale unităților de stat sau cooperatiste către organizațiile profesionale și obștești.

Controlul bancar asupra operațiilor de decontare dispuse de titularii de cont potrivit noilor norme și care se efectuează începînd de la primirea la ghișeu sau prin poștă a documentelor de decontare, îmbracă două caracteristici principale și anume una în ce privește forma, adică respectarea normelor de lucru (atît cele privind organizarea decontărilor, cît și cele privind evidența contabilă și operativă în unitățile băncilor), în ce privește modalitatea de întocmire și completare a documentelor și alta care se referă la fondul operațiilor, adică cea care privește conținutul economic al operațiilor. Ambele laturi ale controlului sînt deosebit de importante, deoarece analiza formei urmărește descoperirea și înlăturarea unor date eronate care pot produce perturbări în efectuarea operațiilor contabile, în adresarea și dirijarea corespondenței operative, producînd intîrzierea decontărilor, iar controlul economic — de fond — este menit să preîntîmpine efectuarea de plăți care nu se încadrează în dispozițiile legale sau în normele de lucru ale băncilor și care, scăpate din vedere, pot produce pagube în avutul obștesc. Controlul se face diferențiat și în funcție de felul instrumentului de decontare stabilit de părți prin contracte economice. Astfel, la primirea la bancă a dispozițiilor de încasare cu factură, controlorii de ghișeu au obligația de a verifica, pe lângă modalitatea de întocmire atît a documentului de decontare cît și a facturii urmărind existența mențiunilor cu privire la expedierea mărfurilor (numărul și data documentului de transport), legalitatea prețurilor (actul normativ și poziția de catalog), numărul contractului și în mod deosebit dacă produsele acturate se înscriu în profilul de activitate al întreprinderii urnizoare.

*) Revista economică nr. 41/1980

NORMELE PREVĂD situațiile în care unitatea trebuie, la cererea băncii, să prezinte la control documentele de transport pentru a face dovada expedierii efective a mărfurilor. În legătură cu aceasta trebuie subliniat că sînt admise ca documente doveditoare de expediere a mărfurilor numai acelea din care rezultă că **mărfurile au fost expediate sau predate efectiv la destinatar.** Astfel, în cazul expedierii pe calea ferată, documentul este „scrisoarea de trăsură sau de transport” și „buletinul de mesagerii”, în cazul transportului pe apă documentul este „conosamentul”, în cazul expedierii prin mijloace auto documentul doveditor este „scrisoarea de transport”, iar în cazul transportului aerian documentul este „scrisoarea de transport aerian”. De reținut că nu se consideră documente justificative de expediere și documentele emise de secțiile de expediere și camionaj sau alte unități cu activitate similară, pentru mărfurile predate spre expediere la gară, în porturi sau aeroporturi și deci la controlul de ghișeu documentele de decontare se restituie prezentatorului. Măsura este menită să determine accelerarea intrării în circuitul economic a mărfurilor și să asigure o sincronizare între acest circuit și cel al decontării bancare, evitînd amînările de plată, refuzurile și plimbarea inutilă a documentelor între bănci.

În cazuri excepționale, prevăzute de norme, se admite primirea și remiterea spre încasare a dispozițiilor de încasare și pentru produse neexpediate și lăsate în custodia furnizorului. De menționat că normele prevăd cinci situații pentru care se pot admite constituirea de custodie de furnizor și anume: pentru mărfurile fabricate pentru export, pentru produsele destinate rezervei de stat sau pentru produsele destinate sectorului de apărare, pentru produsele și mărfurile destinate consumului industrial sau desfacerea la intern către populație, pentru materialele disponibile preluate de bazele de aprovizionare tehnicomaterială de la unitățile economice dar lăsate în custodia acestora și pentru utilajele, mașinile și instalațiile tehnologice destinate investițiilor. Pentru fiecare din situațiile de mai sus, în afara unor condiții speciale pe care trebuie să le îndeplinească constituirea custodiei, pentru fiecare caz în parte, controlul bancar trebuie să urmărească ca furnizorul să aibă acordul scris al cumpărătorului cu privire la constituirea custodiei. Dispozițiile de încasare cu facturi pentru mărfuri constituite în custodie la furnizor, indiferent că acestea sînt destinate exportului sau pentru intern, se primesc de bănci spre încasare numai după controlul prealabil al inspectorului și numai cu viza acestuia din care să rezulte că produsele sau mărfurile respective fac obiectul unui contract, că există în realitate și că au fost ambalate, împachetate, etichetate, depozitate în bune condiții și separat de celelalte stocuri ale furnizorului.

Sînt prevăzute și unele excepții în care controlul existenței reale a stocurilor se poate face numai în baza evidențelor operative sau contabile, și anume pentru produsele petroliere ale rafinăriilor și grupurilor industriale de petrochimie, mărfurile sau produsele în vrac, cheresteaua, uleiul comestibil în bazine, precum și cerealele, zahărul, semințele în silozuri.

În cazul cînd, drept motiv pentru constituirea custodiei cu beneficiarii interni se invocă lipsa de capacitate de înmagazinare sau depozitare la beneficiari, furnizorul este obligat ca, odată cu dispoziția de încasare cu factură, să prezinte la banca sa și avizul băncii plătitorului, dar desigur pe baza controlului făcut la fața locului de inspector, din care să rezulte temeinicia motivului invocat, precum și faptul că livrarea se face în cadrul termenului și a condițiilor prevăzute în contract. Acest aviz trebuie menționat în factură și reținut la banca furnizorului.

Un control cu implicații deosebite asupra situației economice a unor întreprinderi este cel exercitat asupra documentelor prin care se acceptă sau se dispun plăți de către unitățile economice, la care s-a instituit controlul prealabil al plăților, în conformitate cu art. 67 din Legea Finanțelor. Potrivit acestor prevederi pentru unitățile economice care au beneficiat de credite pentru refacerea capacității de plată și de alte forme de ajutorare prevăzute de lege și se mențin totuși în incapacitate de plată pe o perioadă de peste 60 de zile **băncile au dreptul la controlul prealabil să refuze efectuarea acelor plăți care încalcă normele de gospodărire judicioasă a mijloacelor materiale și bănești, disciplina de plan și financiară și, chiar mai mult, vor obliga unitatea respectivă să folosească instrumente de decontare condiționate de existența prealabilă a disponibilităților de plată.** Avînd în vedere gravitatea unei asemenea situații, dispozițiile legale mai prevăd în astfel de împrejurări și alte sarcini în seama controlului bancar, care împreună cu organul ierarhic al întreprinderii în cauză trebuie să analizeze situația economic-financiară a acesteia și să propună și, chiar mai mult, să determine măsuri economico-financiare cu privire la lichidarea immobilizărilor și care să ducă la redresarea activității. **Atribuțiile de control prealabil stabilite de norme revin atît inspecției bancare prin depistarea immobilizărilor și nominalizarea pre-**

cisă a acestora și prin dispoziția obligatorie dată întreprinderii de a semnala în scris băncii orice aprovizionări din categoria respectivă, **cît și controlorilor de ghișeu care, la prezentarea dispozițiilor de încasare sau plată la ghișeu, să oprească de la decontare documentele care se referă la materii prime și materiale supuse restricțiilor de plată și să facă mențiunea expresă pe acestea:** „neadmis la plată din credite”.

TREBUIE REȚINUT faptul că de un control foarte atent trebuie să beneficieze, potrivit noilor norme de decontare, documentele de plată în favoarea unor organizații sau asociații cu caracter nelucrativ cum sînt asociațiile de locatari, asociațiile sportive, asociații profesionale etc.; acestea se vor deconta numai cu viza prealabilă de control a inspectorului prin care se urmărește natura relației între unitățile economice socialiste și organizațiile și asociațiile amintite, realitatea operației pentru care se efectuează plățile și evitarea realizării unor venituri exagerate sau fără temei legal de către acestea sau producerea unor pagube avutului obștesc. În ce privește controlul ce trebuie exercitat asupra dispozițiilor de plată acesta urmărește, pe lângă explicațiile cu privire la scopul plății (la nevoie organele bancare puțin cere prezentarea facturilor sau altor documente pe baza cărora s-a emis dispoziția de plată), felul mărfurilor, lucrărilor sau serviciilor, sectorul economic către care se efectuează plata, precum și dacă obiectul plății este în concordanță cu profilul de activitate al unităților economice furnizoare și cumpărătoare.

Din punct de vedere al formei o prevedere din norma care se referă, de fapt, la toate documentele de decontare, precizează că cu ocazia controlului la ghișeu a acestora cele la care nu sînt completate datele cerute de normele în vigoare să fie restituite unităților plătitoare, spre a fi completate. În ce privește documentele care, deși sînt completate cu toate datele, cerute de formular, ridică probleme sub aspectul unei neconcordanțe între datele din cuprins, ori sub aspectul naturii sau obiectului operației, normele prevăd că un element nou **obligativitatea analizării acestora atît de controlorul de ghișeu, cît și de un organ ierarhic din unitatea băncii.** La control, în scopul clarificării unor aspecte, se poate cere și prezentarea de către unitatea în cauză a unor note sau documentări suplimentare, sub semnătura conducerii acesteia, prin care să se dea relații detaliate în problema respectivă. Dacă problemele nu pot fi clarificate pe această cale, normele prevăd analiza și controlul de către inspector la întreprindere. În cazul cînd se constată abateri repetate la unele întreprinderi în ce privește întocmirea documentelor, conducerea unității bancare va putea lua măsura ca acestea să depună documentele de plată la ghișeu numai după controlul și vizarea acestora de către inspector.

Mai amintim că normele prevăd unele sarcini de control importante în cazul remiterii unor sume în favoarea unor impunitericiți, prin mandat poștal, sau atunci cînd pentru unele operații de plăți se folosește ceul de decontare, cu sau fără limită de sumă. În legătură cu acest instrument trebuie menționat faptul că la cererile de suplimentare a carnetelor de cecuri sau la eliberarea unor carnete noi controlul bancar trebuie să urmărească existența confirmării unității socialiste, precum **că organele care au sarcini de control ale acesteia (control financiar intern, serviciul financiar etc.) au verificat primirea mărfurilor, executarea lucrărilor sau prestarea serviciilor plătite cu cecuri, din carnetul sau carnetele eliberate anterior, precum și a concordanței dintre valoarea acestora și suma apărută în extrasul de cont.**

DIN CELE EXPUSE rezultă că controlul bancar asupra operațiilor dispuse de titularii de cont îmbracă o multitudine de aspecte, mergînd de la forma de prezentare a documentelor de decontare și pînă la aprofundarea conținutului economic al acestora în scopul prevenirii unor operații nelegale, fictive sau de altă natură și care pot aduce prejudicii avutului obștesc. Controlul bancar mai urmărește ca prin întocmirea corectă a documentelor să se evite orice întîrziere care să prejudicieze accelerarea decontărilor sau să dea naștere la stornări și operații suplimentare și neraționale și la cheltuieli neeconomice. Este necesar de subliniat și faptul că în cazul cînd constată că prin documentele de decontare prezentate băncii se urmărește efectuarea unor operații nelegale, organele bancare, pe lângă respingerea la plată a documentelor respective, sînt autorizate să aplice și sancțiuni contravenționale potrivit legii și să sesizeze, după caz, organele de urmărire penală. În cazurile cînd abaterile respective au fost făcute și cu viza de control financiar-preventiv din unitatea respectivă, organele bancare vor aplica amenziile prevăzute de Legea nr. 9/1974, iar situațiile respective vor fi aduse la cunoștința consiliului oamenilor muncii din unitatea respectivă.

Gh. MARCU
B.N.R.S.R.

Prezentarea mărfurilor în concordanță cu diversificarea ofertei

LA RECENTA plenară a C.C. al P.C.R. tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, vorbind despre înfăptuirea neabătută a hotărârilor Congresului al XII-lea al P.C.R. în domeniul ridicării bunăstării materiale și spirituale a poporului arăta: „Am stabilit să realizăm într-o proporție mai mare decât pînă acum și produse în sortimente superioare“.

O experiență interesantă în comercializarea mărfurilor cu grad ridicat de înnoire și calitate superioară deține I.C.S.

„Romarta“, care își desfășoară de peste 30 de ani activitatea organizînd aprovizionarea și desfacerea prin rețeaua proprie a acestor articole. Întrucît în prezent organele locale din tot mai multe localități au sarcini pe linia desfacerii de produse cu grad ridicat de înnoire și calitate superioară, prezentăm în continuare concluziile unor studii privind specificul comercializării acestor mărfuri efectuate în cadrul I.C.S. „Romarta“-București.

CERCETĂRILE întreprinse pe piața rețelei de magazine „Romarta“ din București au relevat o apreciere pozitivă a publicului cu privire la ambianța interioară a unităților. Pentru o proporție importantă a acestuia (jumătate din eșantionul studiat), ambianța oferită de unitățile „Romarta“ constituie principalul element de motivare a actului de cumpărare, aflîndu-se pe primul loc în cadrul variantelor motivaționale (chiar înaintea ofertei de produse).

Ambianța

„ROMARTA“ s-a dezvoltat extensiv, prin organizarea și funcționarea unor unități de dimensiuni mici, ale căror suprafețe de vânzare sînt sub 400 mp. Numai 4 unități, din totalul de 23, au suprafețe ce depășesc 400 mp; cea mai mare unitate este „Romarta copiilor“ (2 200 mp), care însă, judecînd după profilul său de tip universal, se înscrie în categoria unităților de dimensiuni relativ mici din această categorie. „Eva“, „Romarta“ Central și „Adam“ au suprafețe cuprinse între 800 și 1 200 mp. Această caracteristică a dimensionării unităților „Romarta“ reprezintă o concepție unitară, o caracteristică urmărită permanent, întrucît este determinantă pentru crearea unei ambianțe plăcute.

Și în trecutul apropiat, dezvoltarea extensivă a întreprinderii a urmărit organizarea și funcționarea de unități avînd spații mici: astfel, în septembrie 1979 a luat ființă, în Calea Victoriei nr. 46, unitatea „Majestic“ de confecții din blană, încălțăminte și marochinărie pentru femei, care nu depășește 300 mp. La crearea ambianței deosebite la care ne-am referit au contribuit, de asemenea, în decursul timpului, preocupările permanente ale factorilor de decizie, care optînd cu precădere pentru calea intensivă de dezvoltare, au urmărit perfecționarea continuă a organizării inte-

rioare și a dotării unităților. Urmărind atingerea finalității specifice, precum și crearea acestei ambianțe, în domenii ca: profilarea unităților, dimensionarea și profilarea raioanelor, alegerea formelor de desfacere, organizarea fronturilor de vânzare, creșterea gradului de utilizare a sălii de vânzare (paralel cu optimizarea fluxurilor de circulație), dotarea cu mobilier etc. s-a investit un continuu efort novator.

În ce privește profilul unităților, predomină două tipuri:

— magazinele specializate (Lenjerie pentru femei, Galanterie pentru bărbați, Artizanat „Miorița“, „Eva“, Cosmetice-parfumerie pentru femei și bărbați, Cristal-portelan);

— magazinele combinate (semispecializate) care comercializează mai multe grupe de produse („Romarta“ Central, Încălțăminte „Lux“, Cadouri „Bulevard“, „Majestic“, „Eva“ și „Adam“). Magazinele „Eva“ și „Adam“, care comercializează produse de sortiment complex ce se adresează unei anumite categorii (segment) de cumpărători (primul — femeilor, al doilea — bărbaților), s-au impus ca tip de unitate deosebit de atractiv, atît la nivelul Capitalei, cît și pentru populația altor localități din țară.

Majoritatea unităților sînt amplasate la parterul blocurilor, numai 5 dintre ele („Romarta copiilor“, „Eva“, „Adam“ „Central“ și „Majestic“) desfășurîndu-se pe 2—3 nivele.

Pentru perspectivă, considerăm că rețeaua de unități a I.C.S. „Romarta“ București mai poate fi dezvoltată extensiv prin înființarea sau preluarea unor magazine specializate, tot de dimensiuni relativ reduse pînă la (400—500 mp), profilate: pe desfacerea unor mărfuri destinate în exclusivitate tineretului; a unor articole electrotehnice și electronice de uz îndelungat; pe vânzarea unui sortiment restrîns de articole foto și articole muzicale; bijuterii, sau a altor produse în sortimente superioare din grupele textile-încălțăminte și me-

talo-chimice. În aceste condiții, s-ar putea renunța la apartenența la „Romarta“ a „Magazinului copiilor“ și s-ar putea opta pentru selectarea sortimentului acestuia, corespunzător profilului firmei.

Profilarea raioanelor în unitățile actuale este realizată aproape în exclusivitate după principiul specializării la nivelul unei grupe sau unui sortiment de mărfuri: sînt puține raioanele care comercializează articole din 2—3 grupe de produse. Dimensionarea raioanelor a fost realizată în timp, în funcție de ponderile deținute de fiecare grupă de mărfuri, într-o etapă sau alta, în totalul fondului de marfă, corelate la rîndul lor cu tendințele în structura cererii populației. Amplasarea raioanelor este realizată ținînd seama de frecvența cererii: produsele cu o frecvență mai mare a cererii (galanterie-marochinărie; cosmetice-parfumerie) sînt amplasate în imediata apropiere a intrărilor, sau la parterul unităților organizate pe 2 nivele, iar produsele de sortiment complex (confecții, tricotaaje, încălțăminte) — la etaj.

În ultimii ani, complexul de unități „Romarta“ din Calea Victoriei nr. 60—70 a fost supus unor repetate modificări de profil, fapt care a intrat în contradicție cu caracterul de continuitate, de tradiție al acestor unități. În activitatea de viitor trebuie avută în vedere o anumită mobilitate în dimensionarea raioanelor, dar, totodată, se cer evitate reprofilarile de raioane și îndeosebi de unități, care au un efect negativ, de derută a cumpărătorilor, de amîinare a actului de cumpărare, de subminare a încrederii în firmă.

De ce vânzare clasică ?

FORMA de vânzare clasică este practică preponderent de unitățile „Romarta“-București — pe aproape 50% din suprafața sălilor de vânzare, fiind un element definitoriu de firmă, caracteristic comercializării produselor cu

grad ridicat de înnoire și cu calitate superioară. Ca urmare, toate magazinele „Romarta” utilizează forma clasică de vânzare; unele o folosesc în exclusivitate.

Alegerea liberă a produselor este practică în 7 magazine, pe o suprafață de circa 44% din totalul suprafeței sălilor de vânzare. Această formă este avantajoasă pentru articolele de confecții, tricotaje și parțial încălțăminte, permițând alegerea de către consumatori, dintr-o paletă mai largă de produse, a unor mărfuri de calitate, cu grad ridicat de nouitate, vânzare asistată, îndrumată de vânzător. Autoservirea este folosită în proporție de circa 7% la „Romarta copiilor”, în raioanele de jucării și încălțăminte. Una din tendințele actuale pe care tehnica comercială le promovează pe plan mondial o reprezintă utilizarea pe scară largă a formelor moderne de servire, în care ponderea autoservirii este ridicată; trebuie observat însă că pentru mărfurile tip „Romarta” această tendință se dovedește incompatibilă cu specificul, finalitatea particulară și chiar cu realizarea eficienței economice a întreprinderii. De aceea, tendința de viitor în alegerea formelor de vânzare pentru unitățile „Romarta” va fi de a menține și chiar a crește ponderea deținută în prezent de forma clasică combinată cu alegerea liberă.

Desigur că, în accepțiunea actuală, prin formă clasică de vânzare nu se mai înțelege interpunerea între vânzător și vizitatorii magazinului a „tejghelei” de altă dată, ci faptul că accesul nestingherit la marfă este dirijat pe fluxuri marcate prin elemente de mobilier (măsuțe, mici vitrine, canapele etc.) permițând alegerea liberă a mărfurilor.

Această opțiune a fost făcută, fără echivoc, pe baza experimentelor realizate în ultimii ani, dintre care cel mai edificator rămâne organizarea, în 1974, a magazinului de cosmetice din Calea Victoriei nr. 62 în sistem de autoservire. Măsura a declanșat numeroase comentarii, în final toate părerile convergând spre ideea revenirii la forma clasică de vânzare. S-a înțeles atunci, din părerile exprimate nu numai de către specialiști, dar și de unii cumpărători, că în cazul „Romarta” autoservirea despersonalizează întreprinderea și produsele ei, că nu tot ce este nou, modern poate fi preluat automat, fără a medita adânc la tradițional și continuitate, că tradiționalul nu înseamnă întotdeauna conservatorism și învechit.

Fronturile de vânzare au o dispunere multiliniară în majoritatea unităților, consecință a formei clasice de vânzare; în câteva unități, necesitatea ocupării intensive a spațiilor a determinat organizarea și a unor fronturi de vânzare

insulare („Adam”, Galanterie femei, „Romarta copiilor”).

După opinia noastră, pentru unitățile „Romarta”, ca dealtfel pentru toate unitățile care comercializează produse cu grad ridicat de înnoire și calitate superioară, organizarea de fronturi liniare trebuie să constituie unul din elementele caracteristice de organizare interioară. În cazul spațiilor mai mari este de preferat să se opteze pentru alveolarea acestora prin intermediul mobilierului, dând astfel posibilitatea menținerii de fronturi liniare, decît să se utilizeze fronturile insulare. Avantajele sînt deopotrivă de natură funcțională (se pot realiza rafturi cu o capacitate sporită de înmagazinare și expunere a produselor pe verticală) și de natură estetică (se obțin locuri de vânzare care, prin intimitatea lor, elimină impresia de gigantism, caracteristică magazinelor universale, unde fronturile insulare au o pondere ridicată)

Fluxuri distincte : aprovizionare — vizitatori

ÎN CADRUL preocupărilor de perfecționare a organizării interioare a unităților „Romarta”, un loc de frunte l-a ocupat valorificarea rezervelor de spori a suprafeței de vânzare, în cadrul limitelor existente ale ariei comerciale utile, prin diminuarea suprafeței afectate inițial unor depozite de mină (la „Romarta copiilor”, Galanterie femei, „Eva”). În prezent, ponderea suprafeței sălii de vânzare în total suprafața comercială utilă este de 81%; depozitele de mină ocupă o suprafață de 1 130 mp, reprezentînd o pondere de 15%. Această structurare a suprafeței utile ne situează pe unul dintre primele locuri în cadrul întreprinderilor comerciale cu amănuntul.

Gradul de utilizare (ocupare) a sălii de vânzare cu mobilier și utilaje, în actuala organizare a întreprinderii, este de circa 35—36%. În viitor, acest indice va spori, dar într-o mai mică măsură prin punerea în valoare a rezervelor existente la unitatea de Țesături-galanterie femei și la magazinele din Piața Universității.

Spațiile de circulație în cadrul unităților „Romarta” sînt, în prezent, de circa 64—65% din suprafața sălii de vânzare, asigurînd o bună circulație a cumpărătorilor; practic, în majoritatea unităților nu se creează locuri înguste.

Fluxurile cumpărători-aprovizionare sînt separate (diferite) la majoritatea unităților și îndeosebi la cele mai mari: interferarea acestora se menține la câteva unități (Cosmetice, Lenjerie femei, Porțelanuri, Galanterie bărbați, Artizanat-„Eva”, „Micrița”, str. Acade-

miei nr. 35—37), din cauza soluțiilor constructive ale clădirilor (în mare parte, din categoria celor vechi). Pentru estomparea neajunsului de interferare a fluxurilor cumpărători-aprovizionare se intervine permanent, prin măsuri de organizare rațională a procesului aprovizionării, care vizează, printre altele, aprovizionarea raioanelor în afara programului de funcționare a unităților sau în intervalul de timp cu frecvența cea mai scăzută a cumpărătorilor.

Dotarea magazinelor cu mobilier comercial este realizată, în bună parte, corespunzător cerințelor tehnicii comerciale moderne. Acțiunile de modernizare a unor unități, finalizate în anii 1968—1971 („Adam”, „Lux”, Galanterie femei, Galanterie bărbați, Porțelanuri), ca și cele din ultimii ani („Romarta copiilor”, Țesături, Cadouri — str. Știrbei Vodă și Cosmetice — Calea Victoriei, „Eva”) au promovat un mobilier cu funcționalitate sporită (capacitate de înmagazinare și soluții îmbunătățite de prezentare, ținîndu-se seamă de specificul produselor).

Noile condiții de funcționare a fostelor unități distincte (Țesături, Marochinărie și Galanterie femei), comasate într-o sală unică în blocul „Romarta”, solicită, în perspectivă, o dotare corespunzătoare, cu mobilier prin care să se realizeze omogenizarea acestuia, precum și utilizarea rațională a spațiului de vânzare.

Pentru viitor considerăm că, în ideea promovării imaginii de firmă, concepția de dotare cu mobilier a unităților „Romarta” trebuie să fie aceea de proiectare și realizare a unui mobilier unic, utilizat în exclusivitate pentru acest tip de unități, care să le caracterizeze și să le diferențieze de restul unităților. Funcționarea unor unități tip „Romarta” în unele reședințe de județ, extinderea rețelei și în alte orașe ale țării ridică probleme de organizare, dotare și funcționare care face necesară coordonarea lor unitară.

Confrunțați cu noile sarcini pe linia diversificării ofertei de bunuri de consum, în sensul sporirii sortimentelor de calitate superioară, unitățile „Romarta” își vor reorganiza activitatea, pentru respectarea cu mai multă fermitate a profilului, perfecționarea organizării comerciale, răspunzînd astfel cerințelor specifice desfacerii acestor produse. Concret, ne propunem ca pînă la sfîrșitul acestui an să realizăm unități model pentru desfaceră de sortimente superioare în magazinele Majestic, Lux, Galanterie bărbați din Complexul Romarta Central și Cadouri din str. Știrbei Vodă nr. 43.

C. TUDOSE

Creșterea eficienței în activitatea de conducere

ASPECTE PRACTICE ALE PROIECTĂRII ȘI UTILIZĂRII SISTEMELOR INFORMAȚIONALE

PERFECTIONAREA sistemului informațional prin aplicarea metodelor și tehnicilor pe care le oferă știința conducerii, cibernetica etc., precum și utilizarea unor metode, tehnici și procedee eficiente de culegere, transmitere, prelucrare și păstrare a volumului din ce în ce mai mare de date cu care trebuie să se opereze în prezent constituie o cerință stringentă a activității de conducere, în actualul stadiu de dezvoltare a economiei și societății noastre.

Extrem de importante în această activitate sînt, pe lângă proiectarea sistemelor informaționale, aplicarea lor în unitățile în care s-au efectuat studiile și, îndeosebi, generalizarea lor în toate unitățile cu profil tehnologic asemănător.

Studiile pentru perfecționarea sistemelor informaționale trebuie să aibă în vedere — printre principalele obiective — scurtarea timpului consumat pentru efectuarea operațiilor informaționale și reducerea substanțială a cantității de hirtie consumată la culegerea, transmiterea, prelucrarea, stocarea informațiilor, luarea și transmiterea deciziilor.

În Cuvîntarea la Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 octombrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat din nou asupra necesității „de a acționa cu mai multă hotărîre pentru reducerea personalului neproductiv, de a înțelege că o dată ce am trecut la folosirea calculatoarelor, a proceselor moderne de evidență și de calcul, nu se mai justifică menținerea aceluiași aparat”. Totodată, secretarul general al partidului a subliniat imperativul raționalizării muncilor administrative: „Mai puține hirtii, mai puțin birocratism — și vom avea bunuri materiale mai bune și mai multe!”

Sub îndrumarea Comisiei guvernamentale pentru raționalizarea sistemului de evidență în unitățile socialiste s-au elaborat — concomitent cu lucrările de sistem de evidență — și sistemele informaționale în concepție unitară pentru 90 de unități economice (întreprinderi, centrale industriale etc.). În afară de eficiența economică indirectă ce se poate obține prin noile sisteme, se estimează o reducere a volumului de muncă și a cantității de hirtie necesare funcționării lor, cu peste 35% față de situația inițială. Exemplificăm:

Economii ce pot fi obținute prin introducerea integrală a noilor sisteme informaționale (la nivelul unui an)

Unitatea	Vol. muncă (mii ore-om)	Hirtie (tone)
Centrala industrială de autocamioane și turisme Brașov	8 700	110
Înt. „Republica” București	177	50
Centrala industrială de mașini-unelte, mecanică fină și șcule București	8 784	270
Comb. de celuloză și hirtie „Letea” Bacău	108	1,3
Cooperativa „Radio-Progres” București	99	3
Inspect. jud. pt. controlul calității produselor Brașov	100	1
Spitalul județean Brașov	235,7	3,8
Consiliul popular al municipiului Ploiești	30,3	0,5

Prin astfel de studii s-a eliminat și se va elimina, din sistemele analizate, ceea ce a fost și va fi inutil (documente sau date nefolosibile, paralelisme, circuite neraționale, frecvență prea mare a transmițerilor de date, număr exagerat de mare de exemplare al unor documente, realizarea manuală a unor formulare de mare răspundere și frecvență, ale căror date generale se pot pretipări, utilizarea hirtiei scrise numai pe o față sau în formate prea mari față de necesar, prelucrarea în paralel — automată și manuală — a informațiilor din sistem etc.). În același timp, pentru conducerea științifică a activităților social-economice, a căror complexitate crește permanent, este necesar un volum de informații din ce în ce mai mare; ca atare, necesarul de date, de hirtie și de muncă pentru funcționarea sistemelor in-

formaționale are tendința ca în mod absolut și în general să crească — și trebuie ca, printr-o muncă susținută și permanentă de perfecționare a sistemelor informaționale, el să scadă relativ, menținându-se la o anumită valoare, în timp ce crește toate celelalte elemente care îl influențează în mod efectiv.

Astfel, în intervalul 1973—1980 producția industrială s-a dublat; numărul personalului muncitor s-a mărit cu o pătrime; volumul vânzărilor de mărfuri cu amănuntul a crescut cu peste 76%, al transportului intern de mărfuri cu 42%; s-au lărgit considerabil relațiile internaționale ale României etc. Toate acestea, ca și aplicarea unei serii de noi acte normative (privind retribuția, planul în profil teritorial, regimul chirilor, asigurărilor sociale și pensiile cetățenilor cu gospodării individuale etc.) au implicat culegerea și utilizarea unei cantități mult sporite de date. Totuși, consumul de hirtie pentru funcționarea sistemelor informaționale este, în acest an, practic același cu cel din 1973.

Rezultă clar necesitatea de a perfecționa în continuare sistemele informaționale și de a generaliza proiectele elaborate.

În cele ce urmează redăm principalele aspecte rezultate din activitatea desfășurată în acest domeniu — și îndeosebi din practica Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții.

LUCRARILE de organizare a sistemului informațional nu sînt complete dacă nu cuprind programul și precizările necesare privind experimentarea, implementarea, îmbunătățirea și generalizarea lui — faze care, în fond, sînt cele mai grele și a căror realizare constituie adevăratul rezultat al muncii depuse în acest domeniu. Este greu să se proiecteze un sistem informațional nou, dar este imposibil să se introducă în exploatare un sistem care a fost proiectat, fără a se stabili toate elementele și structura logică a funcționării acestuia (inclusiv mijloacele moderne de culegere, transmitere, prelucrare și stocare a datelor) și fără o experimentare care să înlăture sau măcar să atenueze erorile aproape inerente.

Experimentarea

ÎN CADRUL sistemului M.E.F.M.C. de pildă, rularea reală a unui sistem informațional durează, în funcție de specificul activității unității economice respective, de la trei luni la peste un an. Această situație a dat naștere la întrebarea dacă trebuie să se facă experimentarea în condițiile concrete ale întreprinderii și cu date imaginare, sau să se treacă direct la implementarea (introducerea) sistemului proiectat. În toate cazurile, răspunsul a fost că **experimentarea este absolut necesară, dar să dureze foarte puțin**. Soluția a constat în **rularea simulată**, cu date aproximative, a sistemului, respectînd elementele și conexiunile logice proiectate, făcînd abstracție de durata reală a circuitelor.

Practic, experimentarea se efectuează prin completarea suporților de informații cu date mai mult sau mai puțin reale, dar care să cuprindă toate situațiile posibile din activitatea căreia îi aparține sistemul proiectat — datele, circuitele și celelalte elemente ale acestuia, inclusiv ieșirile, intrările și reintrările în sistem. Este foarte important să se realizeze, chiar cu date inexacte, sistemele de legături, vertical și orizontal, deoarece acestea sînt, în realitate, cea mai puternică sursă de dereglări.

O altă întrebare apărută a fost: cine face experimentarea — proiectantul sau beneficiarul? La ce nivel? (deoarece, așa cum se cunoaște, sistemele se proiectează la nivel de secție, fabrică, întreprindere, centrală, ramură economică etc.).

Răspunsul furnizat de experiența acumulată este că **fiecare unitate beneficiară trebuie să facă experimentarea și să înainteze toate observațiile** — în special privind deficiențele constatate — colectivului de proiectanți. Experimentarea nu se face simultan în toate întreprinderile cu același profil tehnologic, ci eșalonat: mai întîi în întreprinderea sau întreprinderile din care s-au cules datele — care sînt, în fond, colaboratoarele la elaborarea proiectelor și în care se va face implementarea —, apoi în toate celelalte întreprinderi în care urmează să fie generalizat sistemul, în centrale industriale, departamente.

Implementarea

INLOCUIREA sistemului existent cu cel proiectat are o durată egală cu timpul necesar pentru a rula sistemul proiectat, în general de două ori: în prima rulare se fac corecturile eventualelor neconcordanțe sau scăpări, iar în a doua se urmărește cunoașterea cât mai precisă a noului sistem de către cei ce-l utilizează, în care scop se dau, de către proiectanți, ultimele explicații și se fac, la nevoie, ultimele îmbunătățiri privind funcționarea, după care noul sistem devine „existent” (sau, cum se spune în informatică, „sistem în exploatare”).

Îmbunătățirea

ÎN TIMPUL experimentării și implementării sistemului proiectat, trebuie efectuate **corecturile** necesare. În practică s-a dovedit că în cazul în care în ramura economică există numai 2—3 unități cu același profil de producție, implementarea și generalizarea sistemului proiectat poate (și se recomandă) să constituie o fază unică.

Deși sistemele au fost și sînt proiectate pe bază de analize complexe, deși au fost analizate cu multă atenție de către conducătorii unităților și experimentate, înlocuirea sistemelor existente cu cele noi s-a realizat extrem de greu, ceea ce a condus la concluzia că ea trebuie făcută cu foarte mare atenție. Pentru ca în timpul implementării să se poată înlătura eventualele erori de proiectare — nereliefate cu prilejul experimentării — care ar da naștere la perturbări în sistemul de producție și la cheltuieli nejustificate, este necesar ca implementarea să se facă în 2—4 întreprinderi și anume în cele al căror personal muncitor a colaborat la analiză și, ca atare, este mai receptiv față de noul sistem. În felul acesta, colectivul de analiști (proiectanți) poate să acorde asistența tehnică necesară implementării și să corecteze imediat eventualele deficiențe.

Măsuri organizatorice

COMPLEXITATEA acțiunii de implementare a noului sistem face necesară o bună pregătire. În cadrul M.E.F.M.C. au fost luate măsuri organizatorice speciale:

— tipărirea sau multiplicarea, în tirajul necesar, a descrierii funcționării fiecărui sistem (fiecărui modul), a tuturor suporturilor de informații (pentru care necesarul este determinat de rularea sistemului de cel mult trei ori) și a fișelor de prezentare a acestora;

— asigurarea cu aceste mijloace — inclusiv cu cele utilizate la colectarea, transmiterea, prelucrarea și stocarea datelor prevăzute în proiect — a unităților stabilite pentru implementare;

— instruirea concretă și completă a tuturor celor ce urmează să participe la implementare. Cu aproximativ două săptămîni înainte de instruire li s-au dat descrierea, suportii, fișele de prezentare și utilizarea a acestora, cu recomandarea de a face experimentarea, completînd documentele (cu date aproximative) ca și cînd noul sistem ar funcționa. În această etapă decidenții și-au exprimat părerea asupra conținutului de date și a circuitelor, indicînd unificarea sau eliminarea unor suporturi de informații, eliminarea sau, în unele cazuri, introducerea unor date obiectiv necesare procesului de conducere a producției.

O fișă de 4 g înlocuiește 5 kg de hirtie

Folosirea microfîșelor ca suport pentru leșirea rezultatelor de la calculator cîștigă teren, deși ea presupune existența, la utilizator, a unei periferice suplimentare pentru citire. Piața mondială a echipamentului și materialelor de micrografie este evaluată la circa 2 miliarde de dolari și se estimează creșterea ei cu circa 20% în următorii 5 ani.

Microfișele (obținute fie „on line” — prin imprimarea rezultatelor de la calculator pe un film dezvoltarea și copierea acestuia, fie „off line” — prin înregistrarea intermediară a datelor și/sau rezultatelor pe bandă magnetică, apoi decodificarea și imprimarea acestora pe film) sînt de preferat chiar imprimantelor rapide cu impact, cînd este vorba de un volum mare de editat — de peste 1,5 mil. pagini pe an. Aparatele de imprimat (unele dintre ele cu laser) pot înregistra pe o microfîșă de 4 grame (de 72 ori mai mică decît o foaie de listing de 27,9 x 39 cm) 667 imagini, conținînd pînă la 900 mii de caractere, decît o cantitate de informații care ar necesita 5 kg de hirtie!

La instruire, condusă de directorul care răspunde de această activitate în cadrul centralei industriale, proiectantul a explicat în detaliu funcționarea sistemului, răspunzînd (prin explicații sau corecturi) la toate observațiile făcute. La finele instruirii (care a durat 2—5 zile) s-a stabilit un grafic de implementare, pe parcursul căreia, în vederea înlăturării operative a eventualelor dereglări, s-a acordat asistență tehnică de specialitate și s-a dat specialiștilor competența de a efectua — cu aprobarea organelor în drept — modificările strict necesare.

Din practică a rezultat că nu se poate face introducerea doar parțială a sistemului informațional proiectat, deoarece acesta are o structură unitară, cu elemente și conexiuni logice și nu poate funcționa decît așa cum a fost conceput. Elementele — vechi sau noi — introduse paralel cu cele din această structură sînt parazite, inutile în sistemul cibernetic dat.

Generalizarea

ACEASTA este, în fond o **implementare succesivă în unitățile organizatorice avînd același profil** cu cele în care s-a analizat, proiectat și implementat sistemul informațional.

Înlocuirea sistemului existent în toate unitățile cu profil de producție (activitate de bază) asemănător cu cel al unității (unităților) organizatorice în care s-a studiat și proiectat noul sistem este mult mai grea decît implementarea acestuia. În cadrul M.E.F.M.C., încercîndu-se mai multe căi, s-a ajuns la o formulă de **generalizare pe grupuri teritoriale de unități cu același profil**, la instruire folosindu-se, în general, aceeași metodologie ca la implementare și aceiași analiști-proiectanți.

Generalizarea trebuie precedată de experimentarea sistemului în unitățile respective, în care fază se fac adaptările impuse de diferențele dintre unități. Instruirea se face pe grupe de cel mult 10 unități, care au sistemul format din aceleași module și sînt cît mai apropiate geografic. Deoarece în aceste întreprinderi conlucrarea între analiștii sistemului și cei ce trebuie să-i aplice a fost mult mai slabă, asigurarea de către proiectanți a asistenței tehnice de specialitate a avut un rol sporit.

Întreținerea

PENTRU a asigura funcționarea normală a sistemului implementat, el trebuie apărut împotriva introducerii unor elemente necuprinse în proiectul aprobat (dar dorite de anumiți promotori — conștienți sau inconștienți — ai birocratismului), deoarece astfel de elemente iraționale îl fac greoi, scump, transformîndu-l într-o frînă a conducerii sistemului de producție.

Durata întreținerii depinde de ritmul progreselor științei și tehnicii (în general — și în special în ramura respectivă), ale organizării conducerii, producției și muncii etc. Cu cît aceste progrese sînt mai rapide, cu atît durată de întreținere este mai mică. Practic, în etapa actuală, un sistem informațional organizat științific poate funcționa în structura proiectată trei, patru, cinci și, în unele cazuri, chiar mai mulți ani, după care se impune în mod obiectiv actualizarea (perfecționarea) lui.

Analizîndu-se formularele tipărite de diferite întreprinderi poligrafice pentru unele unități economice, s-a constatat că în multe cazuri, întreținerea sistemelor proiectate aflate în exploatare nu se face în mod organizat, deși ea ar contribui într-o măsură esențială la întărirea disciplinei în muncă, la ridicarea simțului de răspundere, la creșterea productivității muncii, la bunul mers al unităților economice.

Actualizarea

INDIFERENT de gradul în care întreținem sistemul, tehnica electronică de culegere, transmitere, prelucrare și stocare a datelor introduce, în mod obiectiv, elemente și conexiuni noi, cel mai adesea diferite sau paralele cu cele ale sistemului în exploatare, ceea ce impune **reanalizarea și perfecționarea** acestuia. Actualizarea constă în a reorganiza sistemul existent — și anume a stabili, în mod științific, elementele necesare și suficiente și legăturile logice dintre acestea, mergînd pînă la re-proiectare.

Respectînd aceste faze și cerințe, sistemul informațional — mijlocul de bază al conducerii științifice a producției și muncii în unitățile economice și sociale — va funcționa în mod eficient.

Pompiliu ALIU

În dezbaterea specialiștilor

Perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare. Autoconducerea muncitorească și autogestiunea economică a întreprinderilor [III]

III. Conținutul categoriei mecanism economico-financiar

SISTEMUL de organizare și conducere a economiei socialiste are o serie de componente instituționale, funcționale, și economice, între care există o gamă largă de conexiuni și interdependențe. Această interacțiune nu este simplă, liniară, ci de natură dialectică; pe de o parte, fiecare subsistem urmează evoluția, dinamica sistemului de organizare și conducere în ansamblul său, poartă amprenta acestuia; pe de altă parte, are și o formă proprie de mișcare, o anumită autonomie funcțională. Acești doi poli, ai procesului economic complex, pot fi convergenți, și în acest caz, sistemul respectiv de organizare și conducere, luat în totalitatea sa, exercită o acțiune pozitivă asupra progresului multilateral al economiei socialiste, însă pot fi și divergenți, așa cum s-a întâmplat în unele perioade într-o serie de țări socialiste, sau cum s-a întâmplat în țara noastră înainte de Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978, fapt ce generează contradicții, care se transformă treptat în frână a dezvoltării forțelor de producție.

Prin întregul ansamblu de măsuri adoptate de partidul nostru în ultimul deceniu pe linia perfecționării organizării și conducerii economiei naționale s-a urmărit, pe de o parte, punerea de acord a sistemului de organizare și conducere cu stadiul de dezvoltare a forțelor de producție, cu cerințele etapei noi pe care o parcurge societatea, pe de altă parte, crearea unui angrenaj complex, modern, de organizare și conducere planificată a economiei naționale — întemeiat pe conducerea științifică a societății socialiste — capabil să dinamizeze și să pună în valoare, la nivel superior, toate potențele pe care le conține în sine societatea socialistă. De aceea, în general, perfecționarea unui sistem de organizare trebuie să vizeze, deopotrivă, toate compartimentele sale; neglijarea sau subaprecierea unui component al acestuia poate afecta nefavorabil rezultatele sistemului de organizare și conducere în ansamblul economic național. Trebuie precizat că mecanismul economico-financiar nu acționează de sine stătător, ci în limitele impuse de sistemul de organizare și legislativ. Totodată, eficacitatea sa este condiționată și de gradul de convergență a tuturor componentelor, de modul în care se modelează reciproc în vederea atingerii aceluiași obiectiv.

De aceea, descifrarea sistemului de organizare și conducere planificată a economiei, a conținutului componentelor sale, prezintă interes nu numai pentru cercetarea teoretică, pentru definirea conceptului de mecanism economico-financiar, ci și pentru activitatea practică. Acest mod de tratare oferă posibilitatea de a se determina mai concret, atît conținutul interacțiunilor și dependențelor dintre toate componentele acestui sistem, modul în care acesta se comportă în acțiune, în procesul aplicării, cît și formele de realizare în practică a fiecăruia dintre componente, individualitatea sa, locul și rolul pe care îl are în mecanismul de ansamblu al sistemului de organizare și conducere. Pe această bază pot fi dezvăluite factorii, elementele care favorizează sau împiedică funcționarea normală a sistemului, o serie de disfuncționalități generate de unele componente ale acestuia, care nu sînt suficient de bine sudate, intrate în concepția de ansamblu a sistemului și, în consecință, nu acționează în aceeași direcție. Aceasta înseamnă că analiza mecanismului economico-financiar în acțiune trebuie făcută con-

comitent, din două unghiuri de vedere; global, pornind de la sistemul de organizare și conducere al economiei naționale; parțial, pornind de la modul de funcționare și comportare ca atare a fiecărei laturi a acestuia.

Tocmai definirea principalelor componente ale sistemului de organizare și conducere a economiei socialiste ne va ajuta să circumscriem și sfera de cuprindere a conceptului de mecanism economic.

Componentul instituțional, sau structura organizatorică cuprinde întreaga rețea de organizații economice, instituții — de la veriga cea mai de jos, întreprinderea, pînă la organele supreme ale puterii de stat — acestea constituind osatura, cadrul sistemului de organizare și conducere pe bază de plan a economiei naționale.

Latura funcțională se referă la atribuțiile și competențele, pe nivele (întreprinderi, centrale, ministere, guvern etc.) la sistemul de decizie, la modul cum sînt reglementate prin acte normative relațiile dintre diferitele verigi ale economiei, dintre unitățile de stat și cele cooperatiste, dintre stat și populație, etapele de elaborare a planului economiei naționale etc. Reglementarea pe baza unor legi adoptate de M.A.N. sau Decrete a tuturor laturilor activității economice constituie temelia juridică a funcționării sistemului de organizare și conducere planificată a economiei naționale.

În ceea ce privește **meccanismul economic**, în literatura economică marxistă, sfera de cuprindere a acestei noțiuni este tratată diferit: se întîlnesc puncte de vedere care pun semn de egalitate între sistemul de organizare și conducere a economiei naționale și mecanismul economic; unii autori rezumă mecanismul economic, fie la pirghiile economico-financiare, fie la folosirea legilor și legităților economiei sau la ansamblul proceselor de reglare a economiei socialiste; alții consideră noțiunea de mecanism economic ca fiind o categorie specifică economiei capitaliste, care nu poate exprima decît relații stihinice de piață și deci utilizarea acestei noțiuni pentru economia socialistă ar fi improprie, străină de esența relațiilor de producție socialiste. În ultimul timp noțiunea de mecanism economic se folosește însă în aproape toate țările socialiste.

K. Marx, în opera sa fundamentală, dezvăluind mecanismul economic al sistemului capitalist de relații, a analizat, din unghiul de vedere al mobilului producției capitaliste — profitul maximal —, întreg ansamblul de forme și metode de exploatare, de producere a plusvalorii, acțiunea stihinică a legilor economice, relațiile marfă-bani, impulsurile și contradicțiile modului de producție capitalist. În condițiile economiei socialiste, schimbîndu-se esența și caracterul relațiilor de producție, stihia și autarhia — care reprezintă trăsătura definitorie a mecanismului economic capitalist — este înlocuită cu caracterul conștient, planic, al tuturor proceselor economice. V.I. Lenin, în lucrările sale publicate după Revoluția din Octombrie, a atras atenția în repetate rînduri asupra necesității creării unui nou mecanism economic, corespunzător noilor relații de producție. Încă din 1918 a subliniat necesitatea transformării „întregului mecanism economic de stat într-o mașină unică imensă, într-un organism economic care să funcționeze în așa fel încît sute de milioane de oameni să se conducă după un plan unic” (V.I. Lenin, vol. 36, p. 6, Ed. Pol. 1965).

Orice sistem de organizare și conducere, pentru a putea fi pus în acțiune, are nevoie de un mecanism economic. **Acesta cuprinde totalitatea formelor și metodelor de organizare și conducere a economiei naționale, de înlăptuire a autogestiunii**

economice, pirghiile economico-financiare care se utilizează în economie, căile și metodele de folosire conștientă a legilor și categoriilor economice în conducerea economiei naționale, relațiile plan-piață. Deci, în mecanismul economic, trebuie să includem o serie de alte mecanisme, financiar, valutar, de formare a prețurilor, de folosire a legilor economice, etc. Totodată trebuie arătat că noțiunea de mecanism economic cuprinde pe lângă formele, metodele, instrumentele, reglementate prin legislația economică, și mecanisme obiective, generate de legile economice. Mecanismul economico-financiar reprezintă factorul motor, dinamizator al sistemului economic. De aici și importanța și rolul său covârșitor.

Deși mecanismul economico-financiar, ca expresie a relațiilor de producție socialiste, are o determinare obiectivă, aplicarea sa în practica economică apare ca o interferență dialectică între obiectiv și subiectiv. Mecanismul economic funcționează numai prin intermediul oamenilor, al factorului conștient. Aceasta înseamnă că în anumite condiții de subiectivism și arbitrar, în luarea deciziilor, pot să apară în mecanismul economiei socialiste și elemente stihnice, străine naturii acestei orânduiri. Totodată, aplicarea unui centralism excesiv, existența unor elemente de birocrație, pot afecta, frâna funcționarea normală a mecanismului economico-financiar, înăbușind inițiativa cadrelor de conducere în găsirea celor mai potrivite soluții pentru fiecare caz concret, pentru îndeplinirea cu eficiență maximă a sarcinilor ce le revin din planul național unic. De exemplu, la noi în țară tendințele de centralism excesiv existente până la Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978, au generat disfuncționalități în mecanismul economico-financiar, o slăbire a rolului acestuia în dinamizarea întregului sistem de organizare și conducere a economiei naționale, precum și o anumită rămânere în urmă a mecanismului economic față de cerințele vieții.

Prin introducerea noului mecanism economico-financiar s-a urmărit, pe de o parte, eliminarea carențelor vechiului mecanism economico-financiar, pe de altă parte, ridicarea nivelului calitativ al muncii întregului personal din economie, sporirea răspunderii organelor de conducere colectivă — de la întreprindere până la ministere — astfel încât în permanență colectivele de oameni ai muncii să nu aibă decît o singură preocupare: să producă mai bine, mai ieftin, la nivel tehnic și calitativ superior, să sporească rapid venitul național, să obțină o eficiență maximă a producției în folosul exclusiv al creșterii proprii lor bunăstări. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, în raportul la cel de-al XII-lea Congres al P.C.R., „introducerea noului mecanism economico-financiar — bazat pe autoconducerea muncitorească și autogestiuinea unităților economice, pe participarea oamenilor la beneficii — a avut un rol deosebit de important în așezarea pe noi principii a planificării și desfășurării activității economice, a stimulat eforturile întreprinderilor pentru realizarea prevederilor de plan, atît la indicatorii cantitativi, cît și la cei calitativi, a determinat creșterea răspunderii colectivelor de oameni ai muncii în administrarea eficientă a părții din averea națională încredințată de societate“.

Noul mecanism economico-financiar nu trebuie înțeles ca o negare a vechiului mecanism, ci ca o perfecționare a acestuia, pentru a corespunde mai bine cerințelor etapei actuale, orientării întregii activități economico-sociale spre laturile calitative.

IV. Direcții ale perfecționării mecanismului economico-financiar

ÎN VEDEREA creării condițiilor necesare pentru aplicarea eficientă a noului mecanism economico-financiar, a autoconducerii muncitorești și autogestiuunii economice — în toate unitățile economice s-au adoptat o serie de măsuri privind îmbunătățirea muncii organelor centrale ale puterii de stat, pentru perfecționarea activității de planificare, a formelor, modalităților și instrumentelor de conducere la nivel macroeconomic precum și a sistemului de indicatori economico-financiar. În această acțiune un rol deosebit l-a avut adoptarea în 1978 și 1979, a legilor privind: dezvoltarea economico-socială planificată a României; finanțele; contractele economice; retribuirea după cantitatea și calitatea muncii; formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor; organizarea și conducerea unităților

economice, precum și unele decrete referitoare la eliberarea și controlul fondurilor de retribuție în funcție de valoarea producției nete și stimularea prin beneficii a producției pentru export. Prin aceste măsuri a fost legiferat un cadru larg de aplicare a principiilor noului mecanism economico-financiar; s-au creat condiții mai bune de funcționare a consiliilor de conducere ale ministerelor și celorlalte organe centrale, a consiliilor populare și a consiliilor oamenilor muncii din centrale și întreprinderi, pentru funcționarea normală a tuturor organismelor democrației socialiste.

În condițiile conducerii economiei, pe baza principiului centralismului democratic, buna funcționare a mecanismului economico-financiar, practic a economiei naționale, este dependentă nemijlocit de activitatea statului, a ministerelor și organelor centrale și în primul rînd a celor de sinteză. În economia socialistă conducerea la nivel macroeconomic și microeconomic se împletește strîns, se interferează și se condiționează reciproc, iar în majoritatea deciziilor unităților economice se reflectă și calitatea deciziilor verigilor ierarhice superioare. În acest context este evident că organele centrale, prin activitatea lor, prin modul în care își îndeplinesc atribuțiile și competențele ce le revin, pot și trebuie să stimuleze inițiativa și creativitatea întregului personal muncitor din unitățile economice în valorificarea superioară a resurselor existente, în realizarea sarcinilor de plan, în aplicarea fermă a principiilor noului mecanism economico-financiar, a autoconducerii și autogestiuunii economice. De aceea, pentru orice activitate economică necorespunzătoare sau nerealizare de plan răspunderea revine atît întreprinderii respective, cît și forurilor ierarhice superioare. Totodată, dacă în activitatea aparatului de stat, a ministerelor și a celorlalte organe centrale se manifestă tendințe de birocrație și centralism excesiv, nu se soluționează operativ problemele care țin de competența lor, se încalcă autonomia funcțională a întreprinderilor, pot fi influențate negativ îndeplinirea indicatorilor de plan, rezultatele financiare ale întreprinderii. Din păcate, în activitatea practică înlînim și asemenea situații. **Tovarășul Nicolae Ceaușescu**, referindu-se la sarcinile și răspunderile organelor centrale pentru întărirea disciplinei și ordinii în toate sectoarele de activitate, a hotărîrilor de partid și a legilor țării sublinia în cuvîntarea la ședința plenară lărgită a Consiliului Național al Oamenilor Muncii: „**Trebuie să facem astfel încît conducerea colectivă din ministere să analizeze mult mai temeinic, cu mai multă răspundere, planurile și măsurile care se iau, să soluționeze toate problemele ce se ivesc în cursul elaborării și realizării planului. Se știe că, oricît de bun ar fi un plan, în execuția lui pot apărea o serie de probleme; pot interveni contracte noi, cereri noi, care impun aprovizionări noi, precum și multe alte probleme pe care le cunoașteți foarte bine. Nimeni nu poate spune: am un plan și nu mă interesează ce se întîmplă. Și întreprinderea, și centrala, și ministerul trebuie să țină permanent seama de faptul că indicatorii generali și prevederile din plan trebuie să răspundă cerințelor realizării concrete a producției fizice, a mărfurilor care sînt la export“.**

O cerință importantă a funcționării noului mecanism economico-financiar, o constituie deci realizarea unei convergențe cît mai depline, între activitatea aparatului de stat, a organelor centrale, a centralelor și activitatea consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi, pentru soluționarea operativă și competentă a tuturor problemelor care se ridică în procesul îndeplinirii planului. Rezultă clar că aparatul de stat care acționează nu din afara vieții economice ci din interiorul ei este direct implicat, într-un fel sau altul, în toate deciziile economice, poartă răspunderea nemijlocită pentru toate neajunsurile care se constată în domeniul său de activitate. Eficiența aparatului de stat, a ministerelor, centralelor poate fi apreciată numai în funcție de rezultatele unităților economice subordonate, de modul în care acestea își îndeplinesc sarcinile de plan.

În vederea creării cadrului obiectiv și subiectiv pentru aplicarea noului mecanism economico-financiar pe baza Hotărîrii Plenare C.C. al P.C.R. din martie 1978, s-a realizat o nouă ierarhizare a indicatorilor economico-financiar, pe prim plan trecînd acei indicatori care exprimă laturile calitative, de eficiență, ale activității economice și care măsoară mai exact contribuția efectivă a fiecărui colectiv de muncă la crearea venitului național. Astfel, valoarea producției nete devine indicatorul de bază, în funcție de care se calculează și se eliberează fondul de retribuție, iar producția globală ca indicator cantitativ este folosit numai pentru sistemul de evidență statistică, pe baza căruia se determină ritmurile de dezvoltare a econo-

miei naționale. Introducerea și generalizarea utilizării indicatorului producție netă în întreaga economie națională marchează o piatră de hotar în amplul efort al conducerii partidului și statului nostru pentru transformarea acumulărilor cantitative într-o nouă calitate, superioară, în economia națională. Producția netă a devenit instrumentul de bază al noului mecanism economico-financiar, pirghia principală de orientare a întregii activități economice spre o eficiență maximă, pentru accentuarea laturilor intensive ale reproducției socialiste lărgite.

În literatura economică, în unele studii și materiale publicate, producția netă este însă tratată unilateral, numai ca indicator statistic sau de plan, în funcție de care se eliberează fondul de retribuire. Considerăm că producția netă îndeplinește în cadrul noului mecanism economico-financiar cel puțin cinci funcții; instrument de dimensionare a sarcinilor de plan și de măsurare a rezultatelor activității economice la nivel de întreprindere, centrală sau ramură; factor de stimulare a creșterii economice, pirghie economico-financiară; criteriu de decizie economică; sursă de creștere a retribuirii muncii. Producția netă este o categorie economică obiectivă, expresie sintetică a muncii pentru sine și muncii pentru societate, corespondentul la nivel microeconomic a venitului național la nivel macroeconomic. Astfel, factorii de creștere ai producției nete nu pot fi alții, decât cei recunoscuți de știința economică pentru sporirea venitului național, respectiv productivitatea muncii și volumul forței de muncă utilizate. Principalul efect al introducerii și generalizării valorii producției nete în activitatea de planificare și de urmărire a rezultatelor la toate nivelele economiei naționale, îl constituie schimbarea raportului dintre creșterea valorii producției nete și a producției globale, dintre produsul social și venitul național. Dacă până în 1978, ritmul de creștere a producției industriale globale a devansat în permanență ritmul de creștere al producției nete, începând cu a doua jumătate a anului, raportul s-a inversat. Tendința aceasta se accentuează în cincinalul 1981—1985. Prin urmare, a avut loc o schimbare calitativă, producția de tip extensiv, a fost înlocuită cu cea de tip intensiv, fapt ce reflectă trecerea la o nouă etapă a industrializării socialiste a țării, când practic începe procesul reducerii decalajelor calitative față de țările dezvoltate din punct de vedere economic.

Desigur însă, cu toate avantajele mari pe care le conține în sine, indicatorul valoarea producției nete nu trebuie privit ca un panaceu, ca un factor care prin simpla sa introducere soluționează problemele dezvoltării economice sau că efectele sale în activitatea unităților economice sînt numai favorabile. Și acest indicator dacă este idealizat și considerat drept singurul element în funcție de care să se facă aprecierea activității economice, poate genera fenomene negative. De aici decurge necesitatea utilizării în activitatea de planificare și de urmărire statistică a îndeplinirii planului a mai multor indicatori, a unui sistem de indicatori. Așa se explică de ce în concepția noului mecanism economico-financiar, alături de valoarea producției nete ca indicator de bază se folosește și producția fizică.

Mobilul principal al introducerii noului mecanism economico-social fiind maximizarea economisirii muncii vii și trecute, în acțiunea de elaborare și fundamentare a propunerilor pentru noul cincinal s-a extins utilizarea indicatorilor de eficiență. Pe acest temelie se poate aprecia că dispunem în prezent de un sistem de indicatori, atât la nivel microeconomic cât și macroeconomic, care reflectă principalele laturi ale eficienței economice. Sporirea mai accentuată a eficienței economice constituie condiția de bază, dar și o rezultantă a realizării în fapt a saltului calitativ, a trecerii la o nouă calitate în întreaga activitate economico-socială, iar indicatorii care exprimă eficiența economică constituie puternice instrumente, în mâna organelor centrale cât și a unităților economice, pentru stimularea și orientarea producției spre factori intensivi ai dezvoltării.

O cerință de primă importanță pentru funcționarea normală a noului mecanism economico-financiar o constituie dimensionarea corectă a sarcinilor de plan, temeinica fundamentare a acestora, în funcție de capacitățile și posibilitățile reale ale fiecărei unități economice. Este evident că atât stabilirea de sarcini de plan superioare potențialului material și uman existent, cât și dimensionarea acestora mult sub posibilități, influențează negativ funcționarea noului mecanism economico-financiar, conduce la deformarea indicatorilor economico-financiar, împiedică comensurarea exactă a aportului real al fiecărui colectiv de muncă. De aici decurge necesitatea perfecționării

și adaptării continue la cerințele noului mecanism economico-financiar, a activității de planificare, a modului în care statul socialist își îndeplinește funcția de organizare și conducere planificată a economiei naționale.

În procesul elaborării și fundamentării planului, precum și al defalcării acestuia pe unități, se asigură îmbinarea organică a conducerii întregii activități economice pe baza planului național unic cu autonomia funcțională a fiecărei unități, a autoconducerii muncitorești cu conducerea centralizată, între deciziile la nivel macroeconomic și microeconomic. Prin îmbunătățirile aduse legii cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată s-au creat, din punct de vedere juridic, condiții pentru o mai bună fundamentare științifică a planurilor cincinale și anuale, a prognozelor pe termen lung, a programelor speciale, pentru creșterea atribuțiilor și competențelor întreprinderilor la elaboarea planului.

Un element nou în activitatea de planificare îl constituie faptul că întreprinderile și centralele își elaborează proiectele de plan nu pe baza unor sarcini detaliate primite de la forurile ierarhice superioare, cum se proceda în trecut, ci pe bază de niveluri orientative și normative de plan prin care forurile ierarhice superioare urmăresc încadrarea propunerilor de plan ale unităților în echilibrul și opțiunile generale ale dezvoltării economiei naționale. În această direcție deja s-a acumulat o anumită experiență în elaborarea planului pe anul 1979—1980, cât și în pregătirea planului pe anul 1981 și cincinalului viitor. Conform noii metodologii se elaborează și se definitivează, pe baza Directivelor aprobate de Congresul al XII-lea al P.C.R., propunerile de plan pentru perioada 1981—1985.

În cadrul măsurilor de perfecționare a mecanismului planificării a crescut rolul contractului economic ca instrument de planificare. Trebuie însă spus că, cu toate eforturile făcute, în anii 1979 și 1980 nu s-a asigurat o acoperire deplină cu contracte a prevederilor de plan pentru fiecare produs, cerința de bază a funcționării normale a noului mecanism economico-financiar.

Avind în vedere optimizarea corelațiilor economiei naționale, legăturile dintre ramuri și întreprinderi, sarcinile de plan la nivelul unităților, al titularilor de plan, trebuie fundamentate temeinic încă din faza inițială a elaborării planului, deoarece orice corecție sau sarcină de plan fără fundamentare corespunzătoare generează decorelări în lanț, favorizează apariția unor disproporții la nivelul ramurilor și chiar al economiei naționale. Aceasta înseamnă, pe de o parte, ca centralele, ministerele să nu aștepte ca varianta de plan elaborată de întreprinderi să fie primită și abia după aceea să se facă modificările necesare, ci să ajute nemijlocit unitățile în elaborarea unui plan cât mai temeinic fundamentat, pe de altă parte, înseși organele centrale de sinteză (C.S.P., M.F. etc.) să acorde asistența necesară pe parcurs, să sprijine întreprinderile în găsirea de soluții pentru îndeplinirea sarcinilor suplimentare pe care le primesc. Pe această cale între varianta de plan elaborată de întreprindere și sarcinile care se primesc după aprobarea acestuia de M.A.N. nu ar exista deosebiri de fond. Faptul că în prezent se mai întâlnesc situații când între varianta de plan elaborată de întreprindere și planul defalcat ulterior există uneori deosebiri substanțiale nu are efect mobilizator asupra colectivului de oameni ai muncii care trebuie să-l realizeze.

Deși finanțele și creditul reprezintă componente importante ale mecanismului economic, orice încercare de simplificare a acestuia, de reducere a lui la latura financiar-contabilă nu poate decât să afecteze eficiența sa de ansamblu, să conducă la neglijarea în activitatea practică a unor laturi sau elemente ale sale. Referindu-se la esența și sfera de cuprindere a noului mecanism economico-financiar, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din mai 1980, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „...Noul mecanism economic presupune în primul rînd producție, presupune participarea la conducere și la desfășurarea în bune condiții a activității. Noul mecanism presupune autoconducere muncitorească și autogestione, presupune, înainte de toate, realizarea producției, creșterea producției nete, a rentabilității și a beneficiilor — și asigurarea, pe această bază, de fonduri suplimentare pentru participarea la beneficii. Or, mulți au înțeles că toate problemele mecanismului economic se reduc numai la participarea la beneficii”

Mihai PĂRALUȚA

ACCESUL real al țărilor în curs de dezvoltare la progresul social-economic, la cuceririle civilizației moderne este indisolubil legat de calea pe care acestea o aleg în procesul dezvoltării lor istorice. Pentru gânditorii marxști din Anglia, ca de altfel și pentru alți exponenți ai gândirii revoluționare și democratice universale, adoptarea căii socialiste ar permite acestor țări să elimine într-un timp mai scurt rămășițele în urmă din punct de vedere economic și inserarea lor în rîndul țărilor avansate. Este, fără îndoială, dreptul fiecărei țări de a-și elabora de sine stătător obiectivele imediate și de perspectivă ale dezvoltării în funcție de condițiile specifice, prin aceasta aducându-și contribuția la îmbogățirea gândirii și experienței revoluționare mondiale. „Fiecare țară – remarcă Jack Wooddis, remarcabil gânditor și militant comunist englez – va înfăptui revoluția socialistă în felul său propriu, în conformitate cu istoria sa, cu structura sa de clasă, cu natura instituțiilor sale, cu caracterul statului său, cu puterea și repartizarea forțelor sociale în cadrul țării respective și cu situația mondială generală”. În același sens, cu deplină îndreptățire, Tony Charter arată că „noțiunea de căi diferite spre socialism depinde de împrejurările specifice din fiecare țară, de tradițiile sale, care conduc la schimbări fundamentale în caracteristicile puterii de clasă ale socialismului, idee acceptată în mod ferm acum de întreaga mișcare comunistă internațională”²⁾

Efortul țărilor în curs de dezvoltare de a-și ocupa locul ce li se cuvine în diviziunea internațională a muncii, în circuitul valorilor materiale și spirituale, lupta lor pentru cîștigarea independenței eco-

²⁾ Prima parte a articolului a apărut în Revista economică nr. 42, 1980.

POZIȚII REALISTE PRIVIND NECESITATEA ȘI CĂILE ERADICĂRII SUBDEZVOLTĂRII

nomice și politice sînt privite cu simpatie și înțelegere de către gânditorii progresiști și revoluționari din Anglia, țară care, după cum se știe, a contribuit și ea la perpetuarea subdezvoltării unor importante zone ale lumii. În optica acestora, respectarea independenței și suveranității fiecărei țări este considerată o condiție sine-qua-non pentru soluționarea potrivit propriilor interese, a problemelor statelor. Domanția unei țări de către alta țară este incompatibilă cu spiritul revoluționar al clasei muncitoare; „respectul suveranității naționale –sublinia astfel J. Wooddis –este o condiție necesară pentru dezvoltarea socialismului într-o țară sau alta”³⁾.

Efortul țărilor în curs de dezvoltare, al țărilor nealiniate, al întregului front anti-imperialist este apreciat ca un factor pozitiv în lupta pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte. Mișcarea țărilor nealiniate este considerată de gândirea marxistă din Anglia ca un proces obiectiv, progresist, forța ei de atracție fiind o dovadă în acest sens (dacă la Belgrad în

1961 au participat 25 de state în 1979 la Havana numărul lor s-a ridicat la 94). Într-un articol publicat în Marxism Today în numărul din noiembrie 1979, Anna Coote, Stephen Sedley și Jack Wooddis, arătau că mișcarea nealiniată nu este o mișcare neutralistă ci unul din cei mai importanți factori politici ai contemporaneității; ea joacă un rol deosebit „în lupta pentru pace și destindere, pentru stabilirea unui sistem just al relațiilor economice și politice internaționale, și în lupta împotriva imperialismului, colonialismului, neocolonialismului și împotriva tuturor formelor de dominație și exploatare”.

Care sînt însă, în concepția economiștilor la care ne referim, căile, mijloacele, acțiunile de politică economică care ar trebui întreprinse în scopul eradicării subdezvoltării? La M. Dobb, eradicarea subdezvoltării, presupune pe lingă modificări structurale de ordin social și politic, transformări radicale pe plan economic și în primul rînd, dezvoltarea industriei naționale. Această problemă, fiind de prea mare însemnătate, statul cu pirghiile de care dispune nu poate și nu trebuie să stea deoparte. În legătură cu problema industrializării, economistul englez analizează rolul și locul investițiilor în programul complex al creșterii și dezvoltării economice. Cu acest prilej el subliniază convingător superioritatea politicii de investiții într-o economie socialistă planificată față de politica investițională într-o economie de piață, în care domnesc capitalul și monopolul. „Într-o economie planificată – scrie M. Dobb – investiția este presupusă a fi determinată ca act politic decizional de către guvern și nu ca rezultat al forțelor pieței pe care guvernul

FIȘE

IDEI CONTEMPORANE

CERTITUDINILE ȘI INCERTITUDINILE ȘTIINȚEI

LOUIS DE BROGLIE

● O selecție a celor mai reprezentative texte publicate de reputatul om de știință francez Louis de Broglie (Laureat al premiului Nobel) – ne oferă Editura Politică prin recentul volum „CERTITUDINILE ȘI INCERTITUDINILE ȘTIINȚEI”, cea mai recentă apariție în seria

„Idei contemporane.” Lucrarea, prefațată de profesorul Edmond Nicolau, permite cititorului român să realizeze un contact nemijlocit cu gândirea savantului Louis de Broglie, să cunoască o serie de creații ale sale. Reprezentări concrete în microfizică, fenomene fotoelectrice, dispozitive cu semiconductori, laserii și importanța lor teoretică – iată cîteva capitole de carte ce par, este drept, a se adresa mai curînd unui grup de inițiați decît publicului larg. Cu toate acestea – dovada a unei deosebite mobilități de gândire – fiecare articol, fiecare expunere înmănușate în volum deschid noi orizonturi de investigație atît în fizică cit și în filozofia științei, constituind o dovadă concretă a fecundității desfășurării unui demers științific într-un spațiu de cunoaștere cit mai larg, care să se bazeze pe o circulație nestîlnjenită a ideilor dintr-un domeniu în altul.

Protecția mediului

● Reflectînd o realitate ce se impune tot mai puternic ca un parametru esențial al dezvoltării economico-sociale, mediul înconjurător, menținerea calității acestuia reprezintă – după cum subliniază Jana Kalcova în articolul „Ke Zdokonalovány peče o životni prostredí v narodohospodarskem planovani” (Considerații cu privire la îmbunătățirea protecției mediului prin plan), publicat în numărul 7/1980 al revistei Politická Economie, – o preocupare constantă a factorilor de conducere din R.S. Cehoslovacă. Mărturie acestor preocupări stă însuși faptul că protecția mediului formează un capitol separat în planul național unic de stat, ceea ce conferă măsurilor și acțiunilor întreprinse în direcția păstrării calității mediului natural un caracter de lege, un caracter practic-aplicativ. Totodată însă, subliniază J.K., integrarea în plan a acestei activități (sînt utilizați

în acest sens indicatori specifici privind protecția aerului, puritatea apei, păstrarea calității solurilor) accentuează importanța corelării indicatorilor respectivi cu cei cuprinși în celelalte secțiuni de plan.

Dezvoltarea facultății de adaptare

● Dezvoltarea facultății de adaptare operativă și eficiență la conjunctura tot mai complexă și mobilă a economiei mondiale s-a vădit a fi, în ultimul timp, o sarcină esențială nu numai pentru țările în curs de dezvoltare ci și pentru statele industrializate. Un exemplu în acest sens, – afirmă Bernard de Montmorillon în articolul „LES NOUVELLES STRATEGIES DE L'INDUSTRIE AMERICAINE : DE LA CRIZE AU REDEPLOIEMENT” publicat în numărul din 3 septembrie al revistei „Problemes Economiques” – îl constituie S.U.A. Sub impactul tot mai puternic al forței competitive a altor state –

caută să le influențeze prin stimulente artificiale ori prin sistemul monetar, dar nu prin control direct⁴⁾. Totodată, în socialism, societatea este aceea care stabilește rata și proporțiile investițiilor în plan sectorial și zonal, forma tehnică a investițiilor, structura lor etc. M. Dobb insistă în mod deosebit asupra virtuților economiei de tip socialist, întrucât consideră că pentru țările slab dezvoltate, calea sigură de a elimina rapid starea precară în care se află este calea socialistă.

Pentru țările slab dezvoltate, remarcă același M. Dobb, una din cauzele reale ale stagnării lor și în același timp un obstacol crucial care stă în calea „startului” (take-off) industrializării îl constituie dificultatea pe care o au aceste țări în creșterea coeficientului investițiilor destinate sectorului I peste „nivelul critic⁵⁾” (nivel apreciat ca posibil în condițiile concrete ale unei economii n.n.) Economistul leagă această dificultate și de standardul de viață extrem de scăzut al țărilor slab dezvoltate. El pledează în favoarea unei rate ridicate a investițiilor care pentru țările rămase în urmă din punct de vedere economic este nu numai necesară, dar și obligatorie. De la bun început, el respinge teoria „cercului vicios” al subdezvoltării și sărăciei susținută de Nurkse și alți economiști burghezi, arătând că prin această teorie, se urmărește negarea posibilității eliminării subdezvoltării „prin eforturi proprii” și acreditarea ideii că o asemenea stare ar putea fi soluționată numai „prin atragerea de capital, străin și prin ajutor străin” ca sursă de investiții⁶⁾. Ceea ce ar însemna reinvierea unor relații de mult căzute în desuetudine.

M. Dobb ia atitudine și împotriva așa-zisei „viziuni pesimiste” privind acumularea și investițiile de capital în economie. Potrivit acestei „viziuni”, dezvoltarea rapidă a economiei sub impactul unei rate înalte a investițiilor ar atrage după sine

reducerea absolută a consumului populației. El califică aceasta ca o „pură viziune statică” asupra corelației dintre investiții și consum. Ceea ce pierd din vedere adepții acestei „viziuni”, remarcă economistul englez, este faptul că dezvoltarea economică, creșterea venitului național depind de mărimea ratei inițiale a investițiilor. Există un fel de efect al creșterii antrenate. „Cu alte cuvinte, există o rată de creștere a creșterii, respectiv capacitatea ratei de creștere însăși de a crește”, respectiv, cum vei folosi „surplusul investibil” așa vei valorifica și rezultatele lui.

Bun cunoscător al fenomenului investițional, M. Dobb atrage însă atenția că nu este vorba aci de automatisme. Rata investițiilor prin sine nu soluționează problema dezvoltării; rezultatele depind în mare măsură de felul cum sunt folosite fondurile de investiții, de eficiența acestora. Rata investițiilor poate fi afectată de intensitatea cu care este utilizat capitalul fix. Alocarea corespunzătoare a investițiilor pe ramuri, potrivit cerințelor și condițiilor concrete ale economiei respective ca și o mai bună folosire a capacităților de producție reprezintă — în concepția lui M. Dobb — nu numai o sursă de sporire a venitului național, dar și de reducere a ratei acumulării, fără ca prin aceasta să se diminueze posibilitățile de dezvoltare a economiei naționale în ansamblul ei.

Desigur, așa cum arătam și la început, aria de investigare a fenomenului economic la economiștii la care ne referim este cu mult mai cuprinzătoare. Ne-am oprit în special asupra problemelor subdezvoltării economice reflectate în concepțiile respective atât pentru faptul că li se acordă o atenție deosebită, cât și pentru că subdezvoltarea cu implicațiile sale grave asupra evoluției economico-sociale a întregii omeniri este o problemă prioritară a zilelor noastre. Perpetuarea subdezvoltării — sublinia secretarul general al parti-

dului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu — are efecte profund negative asupra evoluției economico-sociale a întregii omeniri, asupra progresului și civilizației tuturor popoarelor, asupra păcii generale. Iată de ce putem aprecia că existența, pe de o parte, a unui grup de țări bogate, puternic dezvoltate și pe de altă parte, a unor țări sărace, slab dezvoltate, este o problemă fundamentală a zilei noastre; acumularea la un pol a unor bogății uriașe și adâncirea la celălalt pol a sărăciei și mizeriei nu pot continua la infinit⁷⁾.

prof. dr. Ion BULBOREA

¹⁾ Jack Wooddis, E timpul să schimbăm cursul, Ed. politică, București, 1975, p. 116; problemele respective sunt analizate și în alte studii și articole (vezi, de exemplu: Dave Currie, World Capitalism in Recession, în Marxism Today, April 1980, Volume 24, Number 4, p. 11, etc.).

²⁾ Vezi Marxism Today, March 1980, Volume 24, Number 3, p. 17.

³⁾ Jack Wooddis, Nationalism and Internationalism, Marxism Today, August 1979, Volume 23, Number 8, p. 253.

⁴⁾ Maurice Dobb, An Essay on Economic Growth and Planning, London, Routledge & Kegan Paul, p. 2.

⁵⁾ Maurice Dobb, op. cit., p. 73.

⁶⁾ Pentru a sublinia rolul și însemnătatea ratei acumulării în dinamizarea economiei naționale, M. Dobb arată că este un simplu truism aritmetic faptul că „rata de creștere a unei țări este egală cu rata investițiilor împărțită la coeficientul capitalului”. Dacă, de pildă, am considera venitul național egal cu 100, rata investițiilor cu 10%, iar coeficientul capitalului egal cu 4, potrivit acestei determinări, în anul respectiv venitul național va înregistra o creștere de $\frac{10}{4} = 2,50$;

dacă presupunem că rata investițiilor ar fi de 30%, iar coeficientul capitalului egal cu 2, creșterea anuală a venitului național ar fi de $\frac{30}{2} = 15$. În primul caz venitul național s-ar dubla la 28 de ani, în al doilea caz la aproximativ 5 ani (Maurice Dobb, Economic Growth and Underdeveloped Countries, 1963, p. 40).

R.F. Germania, Japonia, Franța etc. — în economia americană prind contur noi opțiuni de dezvoltare a industriei, radical schimbate față de cele care au fundamentat strategia promovată în anii postbelici. Potrivit opiniei exprimate de B.M., obiectivele revigorării industriei din Statele Unite sunt în număr de trei: 1) să se adapteze noilor condiții existente pe piața internă (piață care actualmente se dovedește în mai mare măsură accesibilă firmelor străine); 2) să-și consolideze unele domenii în care a detinut multă vreme supremația (aeronautica, de exemplu); 3) să-și asigure o poziție fruntașă în domeniile tehnologiilor de vîrf. Materializarea acestei strategii, se arată în studiu, a determinat, printre măsurile cele mai însemnate, o sporire a investițiilor în utilaje și bunuri de echipament (de la 5,4% în 1976 la 11,4% în anul următor) precum și orientarea termă a producătorilor americani spre diversificarea produselor în func-

ție de particularitățile pietelor străine.

Agricultura și consumul energetic

● Într-un din subcapitolele studiului „LA POLITIQUE ENERGETIQUE ET LA PROGRES SOCIAL DANS LES PAYS EN DEVELOPPEMENT” inserat în numărul 5/1980 al publicației „Revue international de travail” C. Baron se oprește asupra intercondiționării dintre resurse energetice, agricultură și dezvoltare rurală. Elucidarea relației amintite, subliniază autorul, prezintă o importanță deosebită pentru posibilitățile generale de progres ale țărilor în curs de dezvoltare. Aceasta decurge, pe de o parte, din rolul sporit al agriculturii în asigurarea unui nivel de alimentație mai bun pentru populația acestor țări, iar pe de altă parte din eforturile în materie de energie pe care le necesită, creșterea producțiilor agricole.

Este știut că agricultura constituie un însemnat consumator de energie, produs care este asigurat, cu deosebire în cazul hidrocarburilor, de majoritatea țărilor în curs de dezvoltare prin importuri costisitoare. Tocmai de aceea, sursele de energie neconvențională — biogaz, energie eoliană, solară etc. — au fost considerate, pe drept cuvînt, ca o posibilitate eficientă de acoperire a unei părți din consumurile energetice. Studii întreprinse în numeroase țări, arată C.B., au pus în evidență însă că realizările din acest domeniu sînt încă modeste. Relevarea unor obstacole de altă natură decît cele tehnice — cum ar fi anumiți obiceiuri, mentalități sau structuri sociale, nu pune sub semnul întrebării valoarea acestor surse de energie ci subliniază necesitatea de a se proceda cît mai nuanțat în implementarea tehnicilor respective.

Seminar

● INSTITUTUL DE ECONOMIE SOCIALISTĂ anunță deschiderea Seminarului „Probleme ale dez-

FIȘE

voltării în gîndirea economică contemporană”. Seminarul este conceput ca o formă de ridicare a pregătirii profesionale a cadrelor de cercetare, îndeosebi a tinerilor cercetători.

Referatele prezentate în seminar vor fi însoțite de corelate și intervenții, dorindu-se antrenarea unui număr cît mai mare de participanți la un schimb de idei util.

Prima ședință va avea loc vineri, 31 octombrie 1980, orele 11, la sediul I.E.S. din Bdul General Gh. Magheru nr. 28-30, etaj III. În cadrul temei generale, dr. Sorica Sava, șef de sector, va face o expunere privind „Independența economică în gîndirea din țările în curs de dezvoltare”. Vor susține corelate cercetătorii științifici Eufrosina Ionescu și Daniel Dăianu.

DECALAJE ECONOMICE INTERNATIONALE

DATELE publicate de World Bank Atlas relevă că la peste 2 miliarde din populația globului, (mai precis 2 269 000 000) respectiv pentru jumătate din totalul populației, revin în medie sub 300 de dolari venit național pe locuitor, în timp ce la o populație de numai 572 de milioane, cit reprezintă populația celor mai dezvoltate țări din punct de vedere economic, revin pe locuitor aproape 8 000 de dolari venit național. Iată, în mare, cit de variată este aria și totodată cit de adincă este disproporția dintre bogați și săraci astăzi în lume. Această situație extinde pe plan mondial ceea ce în secolele trecute reprezenta conflictul social cel mai acut din interiorul țărilor dezvoltate, conflictul dintre bogați și săraci. Deși cauza fundamentală a acestor discrepanțe sociale este aceeași, îmbogățirea din munca altora, situația lumii contemporane este mult mai complexă, conflictul mult mai acut, consecințele lui mult mai grave.

Pentru noi, contemporanii acestei contradicții, este o deosebită satisfacție morală, un motiv de mândrie națională, că în rindul forțelor progresiste care denunță această inegalitate, care se preocupă activ de a găsi soluții practice menite să oprească adincirea decalajelor economice dintre țări și treptat să ducă la diminuarea lor în contextul unei noi ordini economice și politice internaționale, se afirmă cu deosebită fermitate și presanță Partidul Comunist Român, Secretarul său general, Președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În acest context apariția lucrării *Decalaje economice ale lumii contemporane*¹⁾ constituie un eveniment editorial, cu atât mai mult cu cit — o precizăm de la început — este o lucrare de analiză, pertinentă a cauzelor istorice și contemporane ale apariției și menținerii decalajelor și a premiselor pentru elaborarea de strategii privind dezvoltarea economică în vederea atenuării și lichidării decalajelor.

În literatura noastră au apărut lucrări de înaltă ținută științifică privind clasificarea țărilor în funcție de nivelul de dezvoltare²⁾. Cu toate acestea, preocuparea lui N. S. Stănescu, în volumul recenzat, de a defini decalajele și de a cuprinde țările lumii în grupuri distincte pe baza nivelului lor de dezvoltare economică nu este lipsită de interes.

Analiza aspectelor cantitative ale decalajelor aduce noi argumente pentru folosirea cu rezervă a indicatorilor venit național, respectiv, produs național sau produs intern pe locuitor, „...Putem conchide — arată autorul — că venitul național sau intern pe locuitor pot fi folosiți drept unul din criteriile edificatoare ale nivelului dezvoltării economice, dar

ei nu pot fi, în nici un caz, considerați drept unicul criteriu sau indicator al nivelului de dezvoltare. Totodată, valoarea comparativă a acestor indicatori trebuie considerată drept orientativă și nu drept măsură a unor cantități calitativ identice” (pag. 127). Această concluzie se motivează prin aceea că metodologia de calcul utilizată în diferite țări este foarte diferită, exactitatea estimării întregului produs nou creat diferă de la țară la țară, convertirea monezilor naționale în dolari implică distorsiuni în calcularea venitului național, nu toate statele publice date absolute referitoare la acești indicatori, datorită unor anomalii (vezi cazul țărilor producătoare de petrol) între nivelul de dezvoltare economică și venitul național nu există o legătură corepunătoare. Din aceste considerente, autorul, fără să ignore utilitatea indicatorului venit național pe locuitor, ține seamă și de alți indicatori cantitativi cum sînt: mărimea producției industriale și agricole pe locuitor, producția și consumul pe locuitor la unele produse principale, volumul circulației interne a produselor, de unii indicatori sociali-culturali etc.

Pentru aspectul calitativ al analizei decalajelor economice dintre țări sînt evidențiate trei aspecte esențiale: 1) Nivelul forțelor de producție care, după opinia autorului, reprezintă, cea mai bună bază metodologică de studiere a decalajelor internaționale. 2) Indicatorii demografici care au mai multe implicații în aspectul calitativ printre care sînt menționate: raporturile dintre creșterea economică și creșterea populației, structura populației ocupate. 3) Structura economiei naționale, respectiv ponderea pe care o au principalele ramuri în totalul producției, care este considerată, de asemenea, a fi un element calitativ important în aprecierea decalajelor internaționale.

Pe baza acestor considerente, folosind în esență mărimea produsului național brut sau a venitului național pe locuitor, autorul prezintă o serie de calcule proprii și, pe baza lor, clasificări interesante privind decalajele existente astăzi în lume.

În continuare, autorul se întrebă cum vor evolua aceste grupuri de țări. În acest scop se procedează la o analiză amănunțită, diferențiată, a ritmurilor de creștere a diferitelor grupuri de țări, precum și a scenariilor celor mai importante elaborate în acest sens. În condițiile în care contextul actual de relații bazate pe inegalitate este înlocuit cu o nouă ordine internațională este de presupus că pentru țările în curs de dezvoltare vor exista condiții apreciabile mai favorabile. Într-un astfel de caz nu este exclus ca în anii 2010—2020 să aibă loc o ridicare apreciabilă a nivelului țărilor care actualmente constituie subgrupul țărilor în curs de dezvoltare relativ mai dezvoltate.

Este evident o optică optimistă, deoarece, în condițiile relațiilor existente, scenariile pe care le analizează autorul, precum și calculele de perspectivă pe care le face, permit să se întrevadă până în anul 2000, pentru țările nesocialiste în curs de dezvoltare, o adincire a decalajelor economice. Pentru acest grup de țări decalajul absolut în dolari al produsului național pe locuitor față de țările dezvoltate crește de la 3 504, cit este în 1980, la 5 792 în anul 2000. Pentru țările socialiste din Europa (inclusiv U.R.S.S.), acest decalaj scade, de la 1 073 în 1980 la 643 în anul 2000.

În acest context este relevantă experiența României socialiste de a depăși stadiul de țară în curs de dezvoltare. Ca urmare a politicii Partidului Comunist Român de dezvoltare accelerată a economiei naționale, venitul național pe locuitor al României, a sporit în proporții considerabile mai mari decît în majoritatea țărilor lumii, ceea ce a redus decalajele economice ce o despart de țările dezvoltate. În acest sens, prezintă un interes deosebit calculele și comparațiile relevate în lucrare în ceea ce privește dinamica venitului național pe locuitor și reducerea decalajelor dintre România și 8 țări printre care Elveția, R.F.G., Japonia, Italia (pag. 155—158).

Evidențiind că adincirea decalajelor economice este o trăsătură a economiei mondiale contemporane, N. S. Stănescu subliniază implicațiile pe care le atrage după sine o astfel de situație. În acest sens se menționează că agravarea decalajelor are efecte limitative asupra pieței mondiale și, implicit, asupra creșterii economice în țările dezvoltate, dat fiind că nivelul scăzut al veniturilor țărilor în curs de dezvoltare reduce substanțial puterea de cumpărare pe piața mondială.

Acesta este fundalul care permite autorului să demonstreze necesitatea obiectivă a instaurării unei noi ordini economice internaționale pe baza căreia să se realizeze atenuarea și lichidarea decalajelor. În acest cadru este prezentată pe larg concepția României, a președintelui Nicolae Ceaușescu privind instaurarea noii ordini economice și politice internaționale.

În lucrare este scos în evidență faptul că efortul propriu reprezintă esența strategiilor naționale de dezvoltare. Dar, totodată, se menționează că acest lucru nu este suficient; avînd în vedere complexitatea problemelor dezvoltării economice, implicit a lichidării decalajelor, se arată necesitatea elaborării unor strategii internaționale ale dezvoltării. Problematika strategiei internaționale a dezvoltării țărilor în curs de dezvoltare nu este numai o problemă de perspectivă văzută prin prisma instaurării noii ordini economice și politice internaționale. Ea reprezintă o actualitate stringentă, fiind legată de întărirea unității și solidarității țărilor în curs de dezvoltare, de intensificarea colaborării și cooperării dintre ele. Pentru creșterea rolului acestei solidarități România a propus crearea unui organism permanent al țărilor în curs de dezvoltare care să promoveze interesele acestor state prin tratative cu țările dezvoltate.

Alături de contribuția de necontestat la clarificarea mai multor aspecte legate de structura actuală a economiei mondiale, cartea recenzată ne convinge, odată mai mult, că problemele de economie mondială, în speță cele privind lichidarea decalajelor economice, prezintă interes pentru propria noastră dezvoltare, ele constituie o preocupare prezentă și viitoare, de maximă însemnătate pentru națiunea noastră.

Eugen PRAHOVEANU

¹⁾ N. S. Stănescu: *Decalaje economice ale lumii contemporane*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1980.

²⁾ Avem în vedere în primul rînd volumul *Economia mondială. Tipologia economiilor naționale*, București, Ed. politică 1977.

Convorbiri economice

CU

Janez STANOVNIK

secretar executiv al Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa

România, promotor activ al colaborării cu toate țările

— O analiză a evoluției recente a comerțului internațional arată că aranjamentele compensatorii ocupă un loc în creștere. Cum apreciați această tendință ?

— Dacă urmărim evoluția din ultimii ani a comerțului internațional se poate observa că acesta și-a menținut un anumit avânt, ritmul său de dezvoltare întrecându-l pe cel al creșterii economice. Aceasta înseamnă că există în continuare un impuls pentru dezvoltarea schimburilor internaționale.

Pe de altă parte, s-au încheiat negocierile multilaterale din cadrul așa-numitei Runde de la Tokio, cel mai recent dintre eforturile pentru liberalizarea comerțului. Dar în același timp cu eforturile pentru liberalizarea comerțului, „noul protecționism” s-a intensificat în măsură alarmantă. Deși este greu de făcut o estimare statistică precisă, cred că nu greșesc dacă afirm că doza de liberalizare convenită de Runda de la Tokio a fost inferioară efectelor restrictive menționate ale noului protecționism. Dar aceasta nu este tot. Dacă se analizează, de exemplu, comerțul exterior al țărilor membre ale Comunității Economice Europene, se va observa că circa 80% din total reprezintă schimburi între țările respective. Mai mult decât atât, trebuie remarcat că astăzi aproape 40% din comerțul mondial constă din schimburi între filialele aceluiași companii multinaționale, care nu pot fi calificate drept comerț liber. În sfârșit, există și restricții cantitative, continuă să existe restricții tarifare, există aranjamente speciale în domeniul textilelor, televizoarelor, produselor siderurgice etc. Ținând seama de toate acestea, se poate pune întrebarea: dar unde este liberul schimb? La G.A.T.T. se afirmă că rolul acestui organism este tocmai realizarea liberului schimb. Or, se poate observa că există din ce în ce mai puțin liber schimb, că practic întregul sector agricol nu e liberalizat, ci dimpotrivă subvenționat, controlat. În asemenea condiții îmi pun întrebarea dacă scopul cooperării internaționale este liberalizarea comerțului sau mai curând lărgirea comerțului. Cred că indiferent de doctrină — liber schimb sau nu — cooperarea internațională trebuie să se străduiască să obțină schimburi cât mai largi între economiile naționale. De aceea, dacă aranjamentele compensatorii și cooperarea industrială contribuie la o sporire a schimburilor internaționale, acest lucru este foarte bun. Nu cred că există vreo metodă sau vreun instrument internațional care să fie interzise prin ele însele, dacă ele aduc rezultate bune. Aș putea spune că există în mod cert aranjamente compensatorii care, în condițiile actuale, dau bune rezultate. De aceea mă pronunț în favoarea lor. Mai mult decât atât, faptul că există o datorie externă, dezechilibre ale bilanțelor de plăți, înseamnă că unele țări importă, dar nu pot exporta, astfel că diferența dintre import și export trebuie acoperită prin finanțare internațională, acumulându-se o datorie în creștere. Dar cum s-ar putea rambursa această datorie fără un export care să aducă valuta liber convertibilă necesară? În mod firesc se ajunge la aranjamente compensatorii: dacă o țară trebuie să recurgă la import și nu-l poate acoperi prin export liber, este normal că trebuie să recurgă la aranjamente compensatorii sau cooperare industrială. Asemenea aranjamente compensatorii sunt foarte frecvente în schimburile dintre țările socialiste și țările capitaliste, dar dacă urmărim cum se realizează aprovizionarea cu petrol a unor țări, vom constata că și acolo se utilizează o modalitate compensatorie. Când o țară dezvoltată abordează o țară din Orientul Mijlociu pentru a importa o anumită cantitate de petrol, ea își exprimă în același timp speranța că respectiva țară petrolieră va cumpăra de la ea anumite instalații industriale. Este vorba de aranjamente compensatorii care, chiar dacă nu poartă în

scris această denumire, ca de exemplu cele dintre anumite întreprinderi din țările socialiste și occidentale, au totuși această natură. Este vorba de o practică tot mai răspândită în comerțul internațional. În măsura în care aceste aranjamente dau rezultate pozitive, consider că există în ele un element nou, care trebuie studiat și urmărit, evitând în același timp să ajungem la practici care să ne conducă la un alt gen de relații decât cele pe care le-am dori. Dar, în principiu, cred că în condițiile generale negative de pe plan internațional a fost găsit un mijloc care ne-a permis să evităm o situație mai rea decât cea actuală.

— Care considerați că poate fi contribuția C.E.E./O.N.U. la edificarea unei noi ordini economice internaționale?

— După părerea mea, Comisia Economică O.N.U. pentru Europa trebuie să joace un rol cheie în procesul edificării noii ordini economice internaționale, care poate fi realizată numai printr-o restructurare internațională. Inegalitatea schimburilor internaționale este consecința diversităților structurale. Este, sînt sigur, o teză apropiată românilor, pentru că un economist român, Mihail Manoilescu, este cel care a ridicat primul problema deosebirilor structurale între o economie agricolă și alta industrializată. El este cel care a semnalat primul, poate nu în modul cel mai perfect, dar acest lucru se întimpla cu aproape jumătate de secol în urmă, că o țară săracă, o țară agricolă se va afla întotdeauna într-o situație dezavantajoasă în raport cu o țară industrializată. Or, realitatea economiei mondiale din zilele noastre confirmă că țările nedezvoltate din punct de vedere industrial se află în situația economică cea mai dezavantajată.

În condițiile date, C.E.E./O.N.U., care cuprinde majoritatea țărilor industrializate ale lumii*, trebuie să se ocupe de această problemă structurală. Să luăm de pildă inflația, care reflectă intruciva creșterea activităților neproductive sau puțin productive (în raport cu nivelul internațional) ce trebuie subvenționate pe seama sectoarelor productive, reducînd ritmul de creștere al productivității muncii pe plan național. În acest mod se ajunge la distribuirea de mai mult venit decât s-a produs, la un dezechilibru între venituri și fondul de produse. În țările industrializate inflația este în același timp și o consecință a unui dezechilibru structural care decurge din faptul că se mențin în continuare sectoare puțin productive, cum ar fi industria cimentului, a îngrășămintelor chimice, a aluminiului etc. care se bazează pe o energie al cărei preț a fost multă vreme foarte scăzut. În momentul cînd prețul energiei respective a crescut de 15 ori față de 1973, baza economică a acestor industrii a dispărut. În același timp există o serie de țări în Orientul Mijlociu care au condiții naturale mult mai favorabile pentru anumite ramuri industriale decât au economiile unor țări vest-europene. Ne aflăm de aceea în prezent în fața unei imense probleme structurale. Ea are la bază nu numai prețul energiei, ci și progresele realizate pe calea industrializării de o serie de țări în curs de dezvoltare, capabile acum să exporte produse manufacturate realizate cu o productivitate mai înaltă decât cea a vechilor țări industrializate.

Aspectul structural se află deci la baza problemelor egalității și ordinii internaționale. Secretariatul C.E.E./O.N.U. a urmărit în mod tradițional tendințele structurale pe termen lung din economia țărilor membre, lucrările sale în acest domeniu formînd astăzi o întreagă bibliotecă. Studiile C.E.E./O.N.U. ar putea fi utile nu numai țărilor în curs de dezvoltare, ci întregii comunități internaționale, pentru a contribui la găsirea de soluții problemelor care confruntă actualmente economia mondială.

— Cum ați caracteriza participarea României la activitățile Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa?

— Deși de această dată vizita mea la București a fost foarte scurtă, ea a fost extrem de densă în întâlniri și ea mi-a reînnoit convingerea că România susține cu tărie și fără rezerve activitatea Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa. Ea este, de altfel, una din țările membre cele mai active ale C.E.E./O.N.U., fapt care și-a găsit recunoașterea și în aceea că România deține în prezent pentru a doua oară președinția Comisiei. Există numeroase domenii în care România s-a dovedit extrem de activă, practic se poate spune că în toate cele 15 domenii principale de activitate ale C.E.E./O.N.U. această țară și-a făcut simțită contribuția, venind cu inițiative valoroase. Ca expresie a politicii sale independente, România este un promotor activ al colaborării cu toate țările, fără deosebire. Fără ea activitatea C.E.E. O.N.U. ar fi de neimaginat.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

* C.E.E. O.N.U. cuprinde ca membri și S.U.A. și Canada (n.r.)

CREȘTEREA ROLULUI ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE ÎN SOLUȚIONAREA PROBLEMELOR MONDIALE — CERINȚĂ A EPOCII CONTEMPORANE

La 24 OCTOMBRIE 1945 a intrat în vigoare Carta O.N.U. — cel mai cuprinzător și reprezentativ document de drept internațional al epocii noastre — ca urmare a depunerii instrumentelor de ratificare de către cele cinci mari puteri, membre ale Consiliului de Securitate, și majoritatea celorlalte state semnatare. Intrarea în vigoare a Cartei și constituirea Organizației Națiunilor Unite a reprezentat un moment remarcabil, cu adânci implicații în viața internațională, care a deschis perspective noi colaborării dintre toate popoarele lumii.

Răspundere sporită în asigurarea păcii

EVOLUȚIA relațiilor internaționale în ultimele decenii atestă cu putere caracterul imperativ al rezolvării pe o bază echitabilă a unor probleme cruciale pentru viitorul omenirii, având adânci și multiple implicații, rezolvări care solicită în cel mai înalt grad participarea activă a tuturor statelor, a tuturor popoarelor. Dinamica proceselor innoitoare ce se fac atât de simțite într-o epocă ce se caracterizează printr-o revoluție dinamică și atotcuprinzătoare nu numai în știință și în gândire, dar și în modul de a concepe relațiile dintre popoare, pune în centrul preocupărilor pentru edificarea unei lumi noi, a păcii, dreptății și justiției internaționale, întărirea Organizației Națiunilor Unite, creșterea rolului său în lumea contemporană. Așa cum arăta recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Mai mult ca oricând este necesar ca Organizația Națiunilor Unite și toate celelalte organisme internaționale să-și asume o răspundere mai mare, să fie mai active în soluționarea problemelor complexe, în asigurarea păcii, în realizarea noii ordini economice internaționale”¹⁾.

Este o realitate de necontestat că epoca noastră reprezintă o epocă de profunde transformări sociale și naționale, de afirmare a noi și noi state suverane și independente pe arena internațională, de manifestare tot mai puternică a opțiunii popoarelor, de a trăi libere și independente, într-o comunitate a națiunilor bazată pe respectul egalității și demnității. De altminteri, amploarea și complexitatea sarcinilor care se pun în fața omenirii în actualul moment istoric, cerința rezolvării pe o bază democratică a problemelor majore de care depind în fond supraviețuirea și viitorul întregii umanități solicită în mod obiectiv un cadru organizat și instituționalizat în care să fie elaborate și puse în practică soluții viabile, legate de abordarea constructivă a marilor direcții de colaborare internațională, care interesează în cel mai înalt grad toate popoarele lumii, fără excepție. Apariția unor noi situații conflictuale, persistența unor manifestări de forță și de amenințare cu forța, a unor vestigii anacronice ale vechii politici de dominație și dictat fac necesare, pe de altă parte, mai mult ca oricând, întărirea cadrului juridic de apărare a independenței și suveranității popoarelor, măsuri ferme împotriva oricăror acțiuni care amenință pacea, securitatea și independența națiunilor.

Cursa înarmărilor, cu uriașele sale implicații periculoase, reprezintă în actualul moment al evoluției relațiilor mondiale un factor care trebuie să preocupe în cel mai înalt grad forumurile de colaborare internațională, dat fiind faptul că ea creează un pericol permanent de tensionare a relațiilor internaționale, generează manifestări de forță și deturneză uriașe disponibilități materiale și umane de la scopurile lor firești — dezvoltarea și prosperitatea popoarelor, făurirea unor relații de colaborare reciproc avantajoase între toate națiunile lumii. Aceste rațiuni, ca și numeroase altele, justifică din plin **cerința întăririi rolului O.N.U. în viața internațională**, fac din această problemă una dintre direcțiile cheie ale orientării relațiilor dintre state în actuala perioadă istorică și în cea de perspectivă. Este cert că rezolvarea în interesul popoarelor a marilor probleme fundamentale impune cu necesitate tocmai întărirea rolului O.N.U., iar nu ignorarea, eludarea sau diminuarea rolului său, o prezență tot mai activă a organizației în prevenirea conflictelor, o ancorare mai atentă a tematicii sale în actualitatea problemelor internaționale vizând în special lichidarea stării de subdezvoltare, adoptarea unor măsuri eficiente și hotărâte în direcția edificării unei noi ordini economice și politice mondiale.

În cunoscutul document „Poziția României cu privire la îmbunătățirea și democratizarea activității O.N.U., la întărirea rolului său în realizarea colaborării între toate statele, fără deosebire de orinduire socială, a unei lumi mai bune și mai drepte, a unei păci trainice”, țara noastră a prezentat un adevărat program de perspectivă înfățișând direcțiile și domeniile în care O.N.U. este chemată să aducă o contribuție dintre cele mai mari. Așa cum se arată în acest document, „Este o cerință imperioasă a popoarelor ca Organizația Națiunilor Unite să-și sporească contribuția la promovarea trainică în viața internațională a relațiilor noi, bazate pe principiile deplinei egalități în drepturi, pe respectul independenței și suveranității naționale, pe neamestec în treburile interne și avantaj reciproc, pe renunțarea la forță și la amenințarea cu folosirea forței în raporturile inter-statale, pe respectarea dreptului sacru al fiecărui popor de a-și alege de sine stătător calea dezvoltării economice-sociale și politice”²⁾.

România, promotoare a unei concepții noi privind relațiile internaționale

ÎN DECURSUL ANILOR, țara noastră a fost autoare sau coautoare a numeroase inițiative și propuneri care s-au bucurat de unanime aprecieri în cadrul Organizației Națiunilor Unite și de o recunoaștere îndreptățită din partea forumurilor de răspundere ale organizației. Conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a înfățișat în lucrările sale de o inestimabilă valoare teoretică, o adevărată concepție de principiu privind Organizația Națiunilor Unite, rolul său în lumea contemporană. Ideea centrală, amplu dezvoltată în operele secretarului general al partidului, este aceea că O.N.U. trebuie să oglindească cât mai fidel realitățile lumii de azi, să devină un adevărat forum al comunității mondiale, democratic și eficace, care să asigure tuturor statelor posibilitatea de a-și aduce contribuția la soluționarea problemelor internaționale. În concepția președintelui României, Organizația Națiunilor Unite trebuie să-și spună cu hotărâre cuvântul pentru abolirea politicii de dominație și asuprire în viața internațională, împotriva colonialismului și neocolonialismului, pentru promovarea unei politici noi, de cooperare între națiuni egale în drepturi, pentru apărarea principiilor Cartei O.N.U. și pentru soluționarea pe cale pașnică a oricăror diferende între state. De asemenea, în concordanță cu imperativele majore ale zilelor noastre, se impun concentrarea eforturilor organizației, polarizarea energiilor tuturor popoarelor care au aderat la Carta Organizației Națiunilor Unite, pentru rezolvarea unor probleme fundamentale, cum ar fi oprirea cursei înarmărilor, trecerea la măsuri de dezarmare și în primul rând la dezarmarea nucleară, adoptarea unor măsuri ferme pentru lichidarea stării de subdezvoltare, pentru asigurarea stabilității economiei mondiale și realizarea unei noi ordini economice și politice mondiale.

Din inițiativa României au fost adoptate importante rezoluții în probleme ca: dezvoltarea relațiilor de bună vecinătate între state cu orânduirii sociale diferite, promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, progres și respect reciproc între popoare, consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor, folosirea științei și tehnicii moderne în slujba dezvoltării. Aceste inițiative, ca și numeroase altele, demonstrează că țara noastră, promotoare a unei concepții noi privind relațiile internaționale și edificarea unei lumi a păcii și dreptății, întemeiată pe egalitatea și respectul tuturor statelor, înțelege în mod permanent să traducă în viață această concepție, prin măsuri practice, cât mai eficiente; în viziunea sa este necesar să sporească rolul O.N.U. în rezolvarea problemelor mondiale, să se asigure dezbaterea problemelor majore cu participarea tuturor statelor, adoptarea unor hotărâri constructive în problemele cardinale ale dezvoltării umanității, de natură să favorizeze rezol-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la marea adunare populară din municipiul Bacău, în „Știința”, nr. 11850 din 26 septembrie 1980.

²⁾ Contribuții ale României la soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane, București, 1973, Ed. politică, p. 44—45.

varea acestora pe o bază democratică, în interesul tuturor popoarelor, al păcii și securității în întreaga lume.

Recenta sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. a oferit posibilitatea unei abordări deschise în cadrul acestui important forum mondial a problemelor acute și dificile legate de edificarea unei noi ordini economice mondiale. În cadrul sesiunii, țările în curs de dezvoltare și-au spus cu putere cuvântul, solicitând abolirea relațiilor inegale, măsuri hotărâte și efective pentru o nouă strategie a dezvoltării, documente angajante care să marcheze o voință fermă și irevocabilă a comunității internaționale de a trece la edificarea unei noi ordini economice mondiale. Din păcate însă, așa cum releva tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Rezultatele cu care s-a încheiat sesiunea specială a Organizației Națiunilor Unite consacrată problemelor subdezvoltării și noii ordini economice demonstrează că țările bogate nu sînt dispuse să țină seama de cei săraci. Aceasta impune cu atît mai mult ca țările în curs de dezvoltare să-și întărească solidaritatea, să acționeze într-o strînsă unitate, pentru a putea determina obținerea unor rezultate pozitive în realizarea noului ordini economice internaționale”.

Exprimînd poziția României, concepția președintelui Nicolae Ceaușescu cu privire la înfăptuirea noii ordini economice mondiale, delegația țării noastre la sesiunea specială a pus în lumină faptul că România privește edificarea noii ordini ca un proces complex, care implică nu o confruntare între diferitele state sau grupuri de state, ci o colaborare strînsă între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, indiferent de orînduirea lor socială, pentru soluționarea în comun a marilor probleme care se ridică în fața întregii omeniri în actualul moment istoric. Delegația română s-a pronunțat cu hotărîre pentru formarea unei noi și echitabile diviziuni internaționale a muncii, începînd cu promovarea unor puternice activități productive în țările în curs de dezvoltare, pentru raporturi fundamentate economic între prețurile marilor categorii de produse, pentru constituirea unui fond de dezvoltare la care să contribuie economiile ce urmează a fi realizate prin reducerea cheltuielilor militare, pentru o nouă strategie a dezvoltării, mai eficientă, pentru lansarea negocierilor globale privind cooperarea economică internațională. După cum a arătat conducătorul delegației țării noastre, „Din însărcinarea președintelui României, Nicolae Ceaușescu, a guvernului român, ne adresăm sesiunii speciale a Națiunilor Unite cu chemarea de a acționa ferm pentru rezolvarea problemelor care perturbă astăzi dezvoltarea normală a economiei mondiale și colaborarea economică dintre state. Să nu pierdem prilejul de a scoate aceste probleme din impas și de a relansa dialogul internațional, cu participarea și în interesul tuturor statelor”.

După cum se cunoaște, după trei săptămîni de negocieri, lucrările celei de a XI-a sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. avînd drept scop evaluarea progreselor pe calea instaurării unei noi ordini s-au încheiat cu rezultate modeste, fără să răspundă speranțelor popoarelor. Consensus înfăptuit asupra viitoarei strategii a dezvoltării nu și-a găsit concretizarea și în deschiderea noii runde de negocieri globale într-un cadru universal, datorită opoziției unor țări capitaliste dezvoltate, prea puțin dispuse să renunțe la vechea ordine și la vechile privilegii. Așa cum observa în cadrul lucrărilor sesiunii reprezentantul unei țări africane în curs de dezvoltare, o asemenea poziție „face parte dintr-o tactică abilă de a perpetua inegalitățile, dominația, dependența și exploatarea”.

Pentru ca forța dreptului să prevaleze

INCHEIEREA fără rezultatele așteptate a lucrărilor sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată noii ordini a determinat, cum era și firesc, continuarea discuțiilor problemelor economice în cadrul lucrărilor celei de a 35-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. în contextul mai larg al aspectelor globale. Această sesiune, ale cărei lucrări sînt în curs, constituie un prilej de analiză cu participarea reprezentanților tuturor popoarelor, a problemelor fundamentale care confruntă omenirea în actualul moment istoric. În cadrul sesiunii, delegația țării noastre și-a exprimat cu hotărîre poziția în problemele fundamentale de care depind soarta și viitorul umanității, a militat pentru soluții constructive adoptate pe baza rațiunii, a exigențelor colaborării internaționale, a cerut să fie adoptate măsuri într-adevăr eficiente, care să contribuie la soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane, în concordanță cu interesele independenței popoarelor, ale suveranității și cooperării între națiuni. Punînd în evidență concepția țării noastre, a tovarășului Nicolae Ceaușescu privind problemele vieții internaționale, delegația română a subliniat cu vigoare ideea că pacea și colaborarea internațională depind în

mod esențial de respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, de respectul principiilor dreptului internațional, de soluționarea problemelor litigioase numai și numai pe calea tratatelor politice, pornindu-se în toate situațiile de la respectul independenței fiecărui popor, de la neamestecul în treburile lui interne. În acest spirit a fost relevată, de altfel, actualitatea punctului privind „Reglementarea prin mijloace pașnice a diferendelor dintre state”, înscris pe agenda Adunării Generale a O.N.U. din inițiativa României. În concordanță cu cerințele primordiale ale apărării dreptului la viață al popoarelor, al tuturor ființelor umane, au fost subliniate cu tărie necesitatea opririi creșterii cheltuielilor militare, a trecerii la măsuri hotărâte de reducere a bugetelor militare, armamentelor și trupelor, importanța convocării unei conferințe europene consacrată întăririi încrederii și dezarmării, a înfăptuirii ca un tot unitar a documentelor semnate la Helsinki.

Referindu-se la problemele subdezvoltării, probleme dintre cele mai grave care afectează profund viața tuturor popoarelor, delegația țării noastre a arătat că „Existența și adîncirea decalajelor dintre țările bogate și cele sărace nu au un caracter ineluctabil. Această situație este perpetuată de structurile și mecanismele actuale ale economiei mondiale, de menținerea unor relații inechitabile, a unui sistem de raporturi economice internaționale care favorizează îmbogățirea, în continuare, a bogățiilor și pauperizarea, în continuare, a săracilor”.

În cadrul sesiunii, reprezentanții țării noastre au învederat faptul că dezbaterile cu privire la drepturile omului trebuie să pună un accent deosebit pe dreptul fundamental al oamenilor și al națiunilor la viață, la pace, la existență liberă și independentă, valori la care aspiră toate popoarele și de care depinde în fond exercitarea tuturor drepturilor umane.

Contribuția activă și tot mai bogată a Organizației Națiunilor Unite la rezolvarea problemelor fundamentale ale lumii contemporane este în directă dependență de democratizarea organizației, de participarea activă și tot mai deplină a tuturor statelor, în special a țărilor mici și mijlocii, a statelor în curs de dezvoltare, la activitatea diferitelor organisme și organe din cadrul organizației. Și în cadrul actualei sesiuni, țara noastră s-a pronunțat pentru intensificarea eforturilor în cadrul Comitetului special pentru Carta O.N.U. și creșterea rolului organizației, pentru identificarea de noi căi și măsuri practice de natură să contribuie la ridicarea prestigiului O.N.U., la sporirea capacității sale de cuprindere a problemelor lumii contemporane. După cum se știe, în cadrul acestui comitet România s-a remarcat prin importante propuneri care s-au bucurat, la timpul cuvenit, de sprijinul mării majorități a țărilor membre ale organizației. Țara noastră s-a pronunțat și se pronunță atît pentru perfecționarea unor texte ale Cartei, cît și pentru întărirea eficacității acestora, prin documente cu forță juridică, cum ar fi, un tratat universal cu privire la nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forță, adoptarea unui cod universal de conduită a statelor, îmbunătățirea modului de funcționare a unor organe, restructurarea sectoarelor economic și social din sistemul O.N.U., astfel încît acestea să favorizeze activitatea în direcția înfăptuirii noii ordini internaționale și altele. Măsurile de întărire a rolului O.N.U., de perfecționare a mecanismului său, de sporire a gradului de eficiență a documentelor adoptate de organizație sînt direct corelate, în viziunea țării noastre, cu soluțiile de fond care se adoptă în problemele fundamentale ale colaborării. La rîndul lor, soluții eficiente în problemele dezarmării, noii ordini, colaborării internaționale, implică în mod necesar perfecționarea mecanismelor juridice, forme noi și tot mai eficiente de perfecționare a cadrului instituționalizat de colaborare a statelor în cadrul Organizației Națiunilor Unite, pe baza egalității depline în drepturi.

În perspectiva istorică, Organizația Națiunilor Unite, care a adus și aduce în mod permanent contribuții importante la cauza păcii și colaborării dintre popoare, este chemată să acționeze cu tot mai multă hotărîre, cu tot mai multă forță și eficiență, pentru ca idealurile umanității, scopurile și principiile înscrise în Cartă să-și găsească materializarea, traducerea în viață, ținînd seama în special de noile condiții istorice, de noile realități, de problemele complexe și atît de mari care stau în fața omenirii în actualul moment istoric. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Problemele complexe ale vieții internaționale pot fi soluționate numai cu participarea activă și în deplină egalitate a tuturor statelor — și îndeosebi a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare, a țărilor nealiniat. Este necesar să crească rolul Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale în soluționarea problemelor internaționale, în promovarea unor relații democratice, a destinderii și păcii”.

conf. dr. Victor DUCULESCU
Academia „Ștefan Gheorghiu”

Dinamica prețurilor internaționale în luna septembrie 1980

INDICELE general I.E.M. al prețurilor internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R. S. România a rămas în septembrie a.c. aproape neschimbat, la nivelul din luna precedentă (+0,95 la sută), cu evoluții diferite pe grupe de produse.

O evoluție susținută au prezentat-o prețurile la produsele agroalimentare (+4,1 la sută), ca rezultat al condițiilor meteorologice nefavorabile care au dus la scăderea producției de grâu în Australia și Argentina, la prejudicierea recoltei de porumb, bumbac și soia din S.U.A., precum și la realizarea unei producții de cereale mai scăzute în U.R.S.S. Cel mai mult au crescut prețurile la zahăr (+5,7 la sută), tendință care se menține susținută încă de la începutul acestui an ca urmare a deficitului producției mondiale din sezonul 1979-1980, la animale, carne și produse animale (+5,6 la sută), precum și la cereale (+3,3 la sută).

Prețurile la materii prime industriale au scăzut pe ansamblu cu 1,3 la sută, reflectând diminuarea cererii de pe piața internațională cu aceste produse. Ca urmare a reducerii producției industriale din țările capitaliste dezvoltate. Astfel, prețurile au scăzut la minereu (-2,5 la sută), metale (-2,5 la sută), în special la laminat din oțel, lemn și produse din lemn (-3,1 la sută), precum și la piei brute (-9,4 la sută). Spre deosebire de aceste tendințe, prețurile au crescut la fibre textile naturale (+4,9 la sută), datorită estimărilor privind diminuarea producției de bumbac în sezonul 1980-81, cu 2,8 la sută pe plan mondial și cu circa 20 la sută în S.U.A., precum și la cauciuc natural (+4,4 la sută), sub influența majorării prețurilor la cauciucul sintetic.

La combustibili, în timp ce prețurile la țiței au rămas în continuare stațio-

nare, s-au înregistrat creșteri la produsele petroliere (+3,1 la sută), reflectând climatul de incertitudine generat de conflictul dintre Irak și Iran. Prețurile au scăzut la carbune și coac

SI ANUL 1980				
- 1270-1272 loc -				
Categoria de	Anul	Indici	aug.	sept.
		anual		
Produse agricole	1978	287,7	250,3	255,9
	1979	550,5	344,1	352,4
	1980		334,0	354,0
Agroalimentare	1978	131,8	130,3	136,8
	1979	425,2	271,3	252,0
	1980		271,3	252,0
Cereale	1978	157,7	162,7	162,4
	1979	251,1	242,8	245,3
	1980		242,8	245,3
Agroalimentare	1978	301,6	207,5	211,7
	1979	337,0	247,3	253,8
	1980		247,3	253,8
Carbune și produse	1978	475,5	175,1	180,8
	1979	200,1	219,3	210,8
	1980		219,3	210,8
Carbune și produse	1978	238,8	220,3	236,8
	1979	250,0	247,4	248,1
	1980		247,4	248,1
Metale	1978	442,0	432,9	441,9
	1979	759,7	782,5	812,6
	1980		866,5	871,2
Metale	1978	356,2	357,0	361,5
	1979	403,2	396,4	423,8
	1980		484,3	462,8
Țiței	1978	50,0	50,0	50,0
	1979	839,3	325,6	325,6
	1980		1448,7	1448,7
Produse industriale	1978	479,6	459,1	475,2
	1979	1049,6	1067,6	1111,2
	1980		1097,8	1026,0
Minereu	1978	211,5	213,9	223,2
	1979	250,2	251,2	266,1
	1980		285,8	280,6
Metale	1978	137,1	133,0	140,6
	1979	150,3	159,8	168,5
	1980		195,8	195,2
Carbune	1978	262,8	212,0	215,6
	1979	250,8	252,5	254,7
	1980		262,0	255,4
Carbune	1978	279,2	292,3	310,4
	1979	357,3	369,8	365,3
	1980		392,1	409,2
Lea și produse din lea	1978	243,9	254,3	260,0
	1979	304,4	307,6	331,6
	1980		375,6	361,7
Fibre text. și reg.	1978	215,1	218,3	221,7
	1979	232,1	235,4	234,8
	1980		286,7	284,9
Piei	1978	287,7	269,0	284,9
	1979	389,7	369,4	338,5
	1980		240,0	222,9

a) Date provizorii pentru: Ferroaliaje, ferolite, fier din oțel, zinc, aluminiu, cupru, hârtie, cauciuc de furnal, cherestea de rășinoasă, caloloi, fibră, lea, siere, ulei de ricin, vite vii, porci vii, carne de vită.

(-2,5 la sută) sub influența fenomenelor de criză cu care este confruntată industria siderurgică din țările capitaliste.

Sectorul de conjunctură internațională și marketing - I.E.M.

Programe de dezvoltare

R. S. F. Iugoslavia: priorități economice în actualitate

PRIMI PATRU ani ai actualului plan de dezvoltare au marcat o creștere economică relativ ridicată, sporul anual mediu al P.L.B. fiind de 6,4%, iar nivelul venitului pe locuitor la finele lui 1978 depășea 2000 dolari. Acest ritm a contribuit la crearea unei baze materiale puternice, necesară dezvoltării în continuare a societății socialiste bazată pe autoconducere.

Pornindu-se de la realizările substanțiale obținute în construcția social-economică, de la obiectivele majore propuse pentru anii viitori și, mai ales, de la datele noi - unele nefavorabile - survenite în situația economică a țării și conjunctura internațională, înfăptuirea politicii de stabilizare a devenit o prioritate centrală, concentrând atenția tuturor factorilor de decizie.

Trei direcții principale de acțiune exprimă esența acestui program care urmărește îmbunătățirea balanței de plăți, atingerea unui echilibru între consum și venituri și stoparea inflației. În primul rând se are în vedere reechilibrarea raportului între producție și consum, raționalizarea tuturor cheltuielilor. În al doilea rând, accentul se pune pe reducerea investițiilor și orientarea lor către sectoarele cu reală eficiență economică și socială, precum și pe îmbunătățirea procesului de formare a prețurilor. Trebuie menționat că programul de stabilizare este conceput și aplicat în contextul larg al politicii pe termen lung. Aceasta din urmă vizează valorificarea superioară a resurselor interne, îndeosebi în domeniul energetic, creșterea producției pentru export și reducerea importurilor care pot fi înlocuite din producția autohtonă, dezvoltarea puternică a agriculturii. După cum se subliniază de către conducătorii iugoslavi, în împrejurările actuale politica de stabilizare este unica alternativă realistă și acceptabilă de dezvoltare social-economică pentru această țară. Telul ei de perspectivă este să permită relații și procese mai armonioase în reproducția socială, prin consolidarea și continuarea a sistemului de autoconducere socialistă și a rolului clasei muncitoare în stăpânirea tuturor circuitelor reproducerii sociale.

Sporind de circa șapte ori în raport cu anul 1970, schimburile economice româno-iugoslave urmează să ajungă în ultimul an al actualului cincinal la un miliard de dolari, iar în 1985 la 2 miliarde. În cadrul cooperării au fost obținute rezultate deosebite în domeniul construcțiilor de mașini și mașini-unelte, electronicii, cărora li se adaugă noi proiecte vizând valorificarea resurselor naționale prin investiții comune, cooperarea pe țeste piețe, în special în țări în curs de dezvoltare - expresie a utilizării depline a avantajelor ce decurg din apropierea geografică, experiența tehnică acumulată, pentru a contribui efectiv la înfăptuirea programelor de dezvoltare elaborate de cele două țări.

Actuala vizită oficială de prietenie pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, o întreprinde în R.S.F. Iugoslavia constituie astfel un nou prilej de exprimare a voinței comune de intensificare a relațiilor dintre partidele și popoarele celor două țări, în interesul reciproc, al păcii în lume.

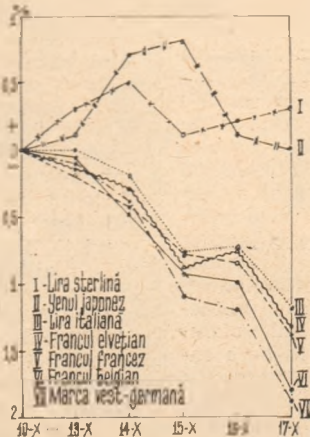
Dan DĂIANU

EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 13-17.X.1980 dolarul S.U.A. a înregistrat o redresare aproape generală față de restul valurilor occidentale.

Evoluția ascendentă a cursului monedei nord-americane pe piețele valutare a fost determinată de existența unor factori cu influență pozitivă, între care amintim: creșterea dobinzilor la depozitele în dolari; anunțarea creșterii produsului național brut cu 1% în trim. III 1980, față de o scădere de 9,6% în cel precedent; creșterea producției industriale în S.U.A. cu 1% în septembrie, după o creștere de 0,6% în august a.c.

Marca vest-germană, sub influența perspectivelor nefavorabile ale balanței de plăți curente în acest an, a scăderii dobinzilor la depozitele în euromărci și a speculațiilor privind o reducere iminentă a dobinzilor de bază la intern, a atins nivelul cel mai scăzut din ultimii 1 ani față de lira sterlină (circa 4,47 mărci/1 liră) și cel mai scăzut nivel din ultimele 6 luni față de dolar, comparativ cu nivelul de 1,8050 mărci/1 dolar din 10.X.1980 (deprecieri de 1,9%). Un procent apropiat de depreciere față de dolar a înregistrat și francul belgian, care cu o cotație de 29,50 franci/1 dolar era cu peste 1,8% sub închiderea de referință de 28,95 franci/1 dolar. Francul francez și francul elvețian, evoluind permanent pe o linie descendentă față de dolar, înregistrau un recul de 1,4% în relația lor cu dolarul, respectiv 4,2375 franci francezi/1 dolar pe 17.X. (4,18 franci/1 dolar închiderea săptămânii anterioare) și 1,6575 franci elvețieni/1 dolar (1,6350 franci/1 dolar pe 10.X.1980). Beneficiind de un anumit aflus de capital străin către

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 13-17.X.; bază: cursurile din ziua de 10.X. a.c.

Italia, lira italiană era cotată la închiderea intervalului analizat doar cu 1,2% sub închiderea perioadei anterioare - 870 lire/1 dolar, față de 859,50 lire/1 dolar. După o evoluție peste închiderea din 10.10.1980, yenul japonez pierde treptat din terenul câștigat, astfel că la sfârșitul acestei săptămâni cotația sa se situa foarte aproape de cea de referință, respectiv ea 200,25 yeni/1 dolar. Lira sterlină a înregistrat pe ansamblu perioade analizate o recuperare de 3,3% - 2,11 dolari/1 liră pe 17.X., față de 2,4025 dolari/1 liră pe 10.X., la această mișcare contribuind în primul rând anunțarea reducerii ratei inflației în Anglia de la 13,3% în august a.c., la 15,9% în septembrie a.c.

Dobinzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au evoluat pe o linie ascendentă la eurodolari (13,25% pe 17.X. față de 13% pe 10.X.1980), în timp ce la euromărcile vest-germane și eurofrancul elvețian au înregistrat o ușoară scădere, situându-se la închiderea săptămânii la 8,5% și respectiv 5,5%.

Din nou oscilațiile prețului metalului galben au purtat amprenta factorilor tehnici de acoperire a pozițiilor, al doilea fixing de la Londra din 17.X.1980 de 670,50 dolari, uncia fiind cu 14,75 dolari/uncie sub cel corespunzător din 10.X.1980.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE: TRANSFORMĂRI STRUCTURALE PE PLAN MONDIAL

ÎN DECENIUL care a trecut, transformarea structurală a industriei prelucrătoare s-a accelerat pe scară mondială, s-au modificat în ritm rapid ponderile pe ramuri și cele geografice ale producției. Aproape toate țările resimt modificarea condițiilor economice externe ale dezvoltării industriale, prin apariția de dezechilibre structurale pe piața internațională a unor produse, prin dificultăți crescînde în procurarea tehnicilor de vîrf, prin schimbarea structurii costurilor precum și prin angrenarea în diviziunea internațională a muncii a unor țări care s-au dezvoltat mai tîrziu.

În ultimul deceniu au avut loc schimbări importante îndeosebi în structura pe ramuri a producției industriale mondiale. În țările capitaliste dezvoltate ritmul de creștere a producției industriale, comparativ cu cel din sfertul de veac precedent, se încetinește, ponderea industriei în venitul național înregistrînd o tendință de scădere. De asemenea, este mai redus, dar în continuare, comparativ mai ridicat, ritmul de dezvoltare industrială a țărilor socialiste: în schimb se poate observa o creștere de ritm în țările în curs de dezvoltare, în cele latino-americane, din Asia de sud-est și îndeosebi în cele producătoare de petrol.

Cu toate că baza de date statistice a comparațiilor istorice este destul de slabă, potrivit investigațiilor lui Paretti și Bloch¹⁾, între anii 1901—1955 în cadrul producției industriei prelucrătoare ponderea industriei alimentare a scăzut de la 27 la 13%, cea a industriei textile s-a redus de la 20 la 8%; în același timp ponderea metalurgiei a crescut de la 7% la 9%, cea a industriei chimice de la 5% la 12%, iar cea a industriei construcțiilor de mașini a sporit de la 16% la 34%.

Transformarea structurală a industriei a cunoscut cel mai mare dinamism în primul deceniu al secolului nostru, s-a încetinit în perioada 1913—1955, apoi — începînd din anii șazeci — înregistrează o nouă tendință de accelerare.

În perioada mai recentă, cele mai sensibile mutații în ierarhia ramurilor principale ale producției industriale s-au înregistrat în țările capitaliste dezvoltate (vezi tabelul). Ponderele ramurilor tradiționale ale industriei ușoare a scăzut într-un ritm mult mai rapid decît în perioada 1913—1955: în anii cincizeci a început să scadă ponderea industriei metalurgice. Ramuri consecvent dinamice s-au dovedit a fi în secolul nostru industria constructoare de mașini și industria chimică. Accelerarea transformării structurii industriei a avut loc într-o perioadă în care s-a diminuat ritmul de creștere a producției sale, astfel încît în ultimul deceniu lărgirea producției industriale a provenit într-o proporție mult mai mare decît înainte din transformări structurale.

Schimbările cele mai spectaculoase ale macrostructurii țărilor socialiste au avut loc în sfertul de veac de după terminarea celui de-al doilea război mondial: în ultimii ani ritmul schimbărilor macrostructurale s-a redus, ca urmare a eforturilor îndreptate spre sporirea eficienței, ridicarea nivelului de trai, extinderea exportului, principalul cîmp de luptă devenind microsfera, îmbunătățirea nomenclatorului de produse din cadrul diferitelor ramuri ale industriei, a tehnologiei utilizate, a nivelului productivității, competitivității, rentabilității din cadrul diferitelor ramuri ale industriei. În majoritatea țărilor în curs de dezvoltare, transformarea structurii s-a îmbinat cu dezvoltarea dinamică a industriei (vezi tabelul).

Influența factorilor externi asupra dezvoltării industriale

ADÎNCIREA, în ritm rapid, a diviziunii internaționale a muncii și în domeniul industriei a făcut să sporească rolul factorilor externi în ceea ce privește direcția și eficiența acestei dezvoltări. Creșterea însemnătății factorilor externi este legată atât de procesele care apar în sfera consum—cerere, cît și de cele din sfera producție—ofertă.

Astfel, în sfera **consum—cerere** de la începutul deceniului al optulea se constată o încetinire, pe plan mondial, a ritmului de creștere a cererii de produse industriale, intensificarea dina-

micii consumului rămînd caracteristică doar pentru anumite țări în curs de dezvoltare. Dificultățile menținerii echilibrului economico-financiar intern, limitele capacității de plată în domeniul schimburilor internaționale, frînează în multe țări lărgirea cererii.

Pe de altă parte, dinamica dezvoltării industriale este înfrînită în mod defavorabil de accelerarea transformării structurii economice din țările dezvoltate. În țările capitaliste dezvoltate cererea se deplasează treptat spre sectorul serviciilor, iar acest proces a început să se afirme și în țările socialiste mai dezvoltate.

În sfîrșit, în anii '70 se intensifică continuu concentrarea organizatorică a cererii, care în trecut nu avea o amploare considerabilă. Extinderea comerțului desfășurat de marile magazine universale, respectiv de rețele de valorificare în circuit închis, creează o situație de piață defavorabilă pentru producători-valvificatori, care sînt eliminați într-o măsură crescîndă de pe piață.

În ceea ce privește sfera **producție—ofertă**, se poate aprecia că reorganizarea accelerată a structurii economiei mondiale în anii '70 este legată nu atît de noile trăsături ale cererii, cît de cele ale ofertei internaționale.

Ca efect al eforturilor de dezvoltare a industriei depuse după cel de-al doilea război mondial, al reducerii în țările mai dezvoltate a producției ramurilor care reclamă consumuri ridicate de energie, sau care sînt poluante, pentru o serie de ramuri evoluția dinamică a producției s-a deplasat spre țările cu dezvoltare medie sau spre cele în curs de dezvoltare cu niveluri mai reduse ale cheltuielilor de producție. Totodată, în deceniul al optulea au luat naștere, într-un important număr de ramuri industriale, capacități de producție supradimensionate pe scară mondială.

Pe piața unui număr crescînd de produse capacitățile de producție supradimensionate au creat o supraofertă internațională, o situație avantajoasă durabilă pentru cumpărători, o aprigă luptă de concurență între producători, un nivel al prețurilor în scădere, în avantajul țărilor cu un nivel mai redus al cheltuielilor de producție. În schimb, în urma întăririi caracterului vertical al dezvoltării țărilor care se industrializează, oferta de materii prime industriale se restrînge în mod relativ, ceea ce influențează nefavorabil condițiile exterioare ale industrializării care se bazează pe prelucrarea materiilor prime importate.

În ramurile de vîrf din punct de vedere tehnic (telematică, industria aerospațială ș.a.), în anii '70 s-a intensificat concentrarea producției și forța de dominație a pieței. Ca urmare, procurarea tehnicii de vîrf a devenit mai dificilă decît în deceniile anterioare, ea putînd fi asigurată tot mai puțin sau chiar deloc în cadrul unor tranzații comerciale tradiționale: în cazul ramurilor de vîrf, noii producători și exportatori nu se pot angrena în diviziunea internațională a muncii, care — în mod invariabil — se deslășoară doar între țările cele mai dezvoltate: se deteriorează și situația țărilor industrializate mici, care reușesc tot mai puțin să dezvolte în cadrul economiilor lor naționale ramuri moderne, sensibile la aspectele dimensionale ale eficienței, fiind nevoite să recurgă la diferite forme de colaborare internațională pentru a evita rămînerea în urmă.

Au loc mutații și în politica de investiții industriale, raționalizarea, dezvoltarea tehnică și îmbunătățirea competitivității căpătînd înțietate față de crearea de noi capacități de producție.

Rolul unor ramuri și subramuri ca motor al creșterii industriale a înregistrat în cursul deceniului trecut o deplasare accelerată. În țările capitaliste dezvoltate în anii '60 s-a accentuat rămînerea în urmă a industriei textile, de confecții, pielărie și încălțăminte, a celei alimentare, adică a unor ramuri care realizau peste un sfert din producția industrială de atunci. A urmat, în anii '70, scăderea ponderii producției metalurgice, a industriei de automobile, a producției de articole electrocasnice.

Cu toate că proporțiile subramurilor construcțiilor de mașini care determină direcția dezvoltării (industria de echipament atomic, producția tehnică de calcul, de echipament pentru telecomunicații, de armament), precum și ale producției și semifabricatelor destinate acestora cresc rapid, apariția unor rămîneri în urmă în alte subramuri ale construcțiilor de mașini

¹⁾ V. Paretti — G. Bloch, Industrial Production in Western Europe and the U.S.A., 1901—1955. Banca Nazionale del Lavoro, Quarterly Review, Nr. 39, 1956.

ECONOMIE MONDIALĂ

Creșterea anuală medie a producției citorva ramuri industriale (in %)

Anul	Industria total	Industria alimentară	Industria textilă	Industria confecțiilor	Industria lemnului și hirtiei	Industria chimică	Industria materialelor de construcții	Metalurgie	Industria construcțiilor de mașini	
Pe glob	1963—1970	6,8	4,4	3,6	4,4	5,2	9,5	5,9	6,3	7,8
	1970—1973	6,8	4,8	4,5	5,4	7,1	8,8	7,1	5,7	8,3
	1973—1976	3,7	3,6	4,2	2,2	1,6	4,2	3,2	0,8	4,8
	1976—1978	5,4	4,2	2,3	1,6	3,5	5,6	4,7	3,2	7,0
Țările CAER	1963—1970	8,9	5,4	7,6	5,9	6,6	11,1	8,6	7,3	10,7
	1970—1973	8,6	5,4	4,4	6,3	6,6	9,7	8,0	6,0	11,3
	1973—1976	8,4	5,1	7,0	5,5	6,0	9,6	6,4	7,1	10,9
	1976—1978	6,5	4,3	4,3	4,1	4,8	6,4	4,2	4,0	9,2
Țările în curs de dezvoltare	1963—1970	7,6	5,2	4,2	4,0	6,8	8,6	7,8	8,1	10,4
	1970—1973	8,6	6,0	9,1	6,0	5,7	8,8	9,1	7,1	14,0
	1973—1976	4,7	5,6	9,4	3,8	3,3	4,5	7,2	8,7	8,7
	1976—1978	5,9	7,0	4,3	2,2	1,6	7,1	7,8	7,1	7,8
Țările capitaliste dezvoltate	1963—1970	5,9	4,0	1,7	3,6	4,4	9,2	4,6	5,9	6,3
	1970—1973	6,0	4,2	3,2	5,1	7,4	8,6	6,3	5,4	6,6
	1973—1976	0,8	2,0	1,5	0,0	— 0,6	2,3	— 0,6	— 3,0	0,8
	1976—1978	4,4	3,6	0,0	— 0,4	3,3	5,4	4,9	2,7	5,6

Sursa : U.N. Monthly Bulletin of Statistics, 1973 (mai), 1977 (noiembrie), 1979 (august).

frînează, firește, avansul în continuare al ramurii în ansamblu. pune sub semnul întrebării valoarea constatărilor și analizelor referitoare la industria construcțiilor de mașini, luată în întregime. În cadrul industriei chimice, dinamică în ansamblul său, are loc, în a doua jumătate a deceniului al optulea, o întrerupere a avântului subramurilor producătoare de articole chimice de masă și de semifabricate.

Concluzii reieșite din transformarea structurii industriei pe plan internațional

RELATIVITATEA noțiunilor „înaintat” și „rămas în urmă”, în ceea ce privește unele ramuri este reflectată de accelerarea schimbării de roluri între unele ramuri. Au putut îndeplini rolul de ramuri-vecor industria textilă — timp de peste două secole, industria oțelului — un secol, industria de automobile — mai puțin de un secol, producția de articole electrocasnice — mai puțin de un sfert de secol. Dar, — după o perioadă de strălucire, dezvoltarea lor se încetinește, ele cedează locul unor ramuri mai moderne din punctul de vedere al dezvoltării structurale, respectiv primele se strămută în țări aflate la un nivel mai scăzut sub aspectul dezvoltării generale a economiei. Pe de altă parte, relativitatea noțiunilor menționate se reflectă și în faptul că ramurile cu ponderi în scădere sub raportul producției, al forței de muncă ocupate și al capitalului utilizat nu rămân de fel în urmă în privința dezvoltării tehnice sau a angrenării în diviziunea internațională a muncii.

În perioada actuală, caracterizată prin creșterea intensității și adâncirea colaborării internaționale, trebuie să ținem cont tot mai mult de nivelul internațional al dezvoltării unor ramuri. Orientarea transformărilor structurale trebuie examinată nu atât prin prisma deosebirilor de productivitate între ramurile din cadrul economiei naționale, cât mai ales sub aspectul posibilităților apropiării sau depășirii nivelului internațional din ramura respectivă, îndeosebi în cazul țărilor mai puternic angajate în comerțul exterior.

Caracterizarea structurală a economiilor naționale, având drept criteriu creșterea gradului de prelucrare, nu explică forța pozițiilor în diviziunea internațională a muncii, raționalitatea specializării. Ponderele peste medie a exportului de produse ale agriculturii și ale industriei extractive nu constituie deloc o expresie a rămănerii în urmă sau a slăbiciunii pe piața mondială (vezi S.U.A., Canada, Australia, țările producătoare de petrol), după cum nici structurile din industria constructoare de mașini, din metalurgie, calificate ca depășind media, nu sînt indicatori de forță în economia mondială (de pildă, Anglia, Belgia). Prin urmare, nu se justifică existența unui optim internațional comun, bazat pe indicatorii structurilor economice și ai exportului.

Astăzi nici în țările capitaliste dezvoltate politica structurilor nu se mai întemeiază doar pe anumite mecanisme de piață, pe unele decizii ale întreprinderilor. Datorită extinderii teritoriale a producției industriale și a diviziunii internaționale a muncii, în prezent un însemnat număr de state se află puse în fața situației că oferta crescîndă din partea țărilor a căror economie se bazează pe forță de muncă ieftină, pe o „zestre”

favorabilă de materii prime și pe preferințe în politica comercială face necompetitive, în sens structural, întregi ramuri economice. Evitarea acestor consecințe, regruparea rapidă a resurselor de creștere în ramuri aflate într-o situație de competitivitate mai favorabilă din punct de vedere internațional reclamă importante eforturi din partea economiilor naționale.

Cercetarea proceselor economice arată că viteza de transformare structurală a celor mai multe economii naționale își are sursa nu atât în dinamica de ramură a productivității, ci, în primul rînd, în discrepanțele de ramură dintre cererea de pe piața mondială și oferta de pe aceeași piață. Oferta excedentară de pe piața mondială, respectiv dezechilibrul dintre cerere și ofertă, apare în ultimul deceniu îndeosebi pe piața produselor de calitate scăzută sau medie, a căror fabricare nu necesită o calificare mai înaltă. Pozițiile puternice deținute pe piața mondială de exportatorii unor produse care necesită calificarea cea mai înaltă se explică, în primul rînd, prin faptul că majoritatea covârșitoare a țărilor din lume nu este încă în măsură să dezvolte sau să aplice tehnica cea mai modernă, după cum nici producția și exportul anumitor produse energointensive nu mai pot fi dezvoltate în toate țările.

Situarea pe primul plan a importanței transformărilor structurale în vederea dezvoltării economice modifică înfățișarea procesului însuși de creștere, duce la accentuarea rolului factorilor calitativi față de cei cantitativi. Însemnătatea sporită a întăririi capacității de adaptare (cu excepția citorva țări mari) face oportună reevaluarea rolului, ca factor de creștere, al așa-numitelor tehnestructuri și structuri de piață. Contrar tezelor școlii structurale tradiționale, tehnestructurile pot deveni cu ușurință poveri pentru creștere, dacă nu se ține cont de schimbările ce intervin în mecanismul pieței.

Capacitățile supradimensionate care iau naștere pe scară mondială în ramurile ce rămîn în urmă, oferta excedentară constituie surse de pierderi crescînde pentru economiile naționale, sporind în mare măsură și riscurile dezvoltării industriale. Accelerarea transformărilor structurale face necesară instituirea unei colaborări internaționale, reglementată pe termen lung și bazată pe luarea în considerare a tendințelor economico-politico-tehnice pe plan mondial, impune organizarea dezvoltării industriale pe glob și a diviziunii internaționale a muncii în domeniul industriei.

Dezvoltarea în continuare, fără mari zguduiri, a structurilor economice țărilor capitaliste industrializate, angrenarea rațională în diviziunea internațională a muncii a țărilor în curs de dezvoltare și adâncirea colaborării economice Est-Vest urgentează satisfacerea cerinței ca intensificarea interdependențelor reciproce între procesele economice și politice internaționale să fie însoțită de politici industriale caracterizate printr-o coordonare și armonizare internațională crescîndă. Sub aspect politic, această cerință poate să apară a fi greu de satisfăcut încă, dar realitățile deceniului următor vor face ca înfăptuirea ei să nu poată fi tergiversată.

KÁDÁR Béla

Institutul de economie mondială
din Budapesta

Gospodărirea rațională a energiei

PRESA din diferite țări socialiste înfățișează în mod permanent despre variatele măsuri și inițiative vizând economisirea energiei și o mai bună exploatare a resurselor energetice existente.

Astfel, în R. D. Germană se urmărește înlocuirea treptată în transporturile feroviare a locomotivelor Diesel cu locomotive electrice, iar în cadrul transporturilor comerciale rutiere au fost constituite asociații ale beneficiarilor în vederea asigurării unei cât mai raționale utilizări a capacității autocamionanelor. În R. P. Ungară se extinde (în primul rând la Budapesta) izolarea termică a ușilor și ferestrelor cu ajutorul materialului izolator denumit „Termo-stop”, ceea ce va permite reducerea cu circa 5% a consumului de energie pentru încălzire. În Uniunea Sovietică se află în construcție și vor fi date în curând în exploatare o serie de instalații complexe (în Siberia, în R. S. S. Estonă), care — aplicând o tehnologie principală nouă (de piroliză superrapidă a cărbunelui) — vor produce din acesta nu numai energie electrică, ci și combustibil lichid, produse chimice valoroase, în condițiile reducerii concomitente a poluării mediului înconjurător, în comparație cu centralele clasice pe bază de cărbune.

Ofensiva automobilelor japoneze pe piețele occidentale

SĂPTĂMINALUL francez „L'Express” publică în numărul său din 4 oct. a.c. un amplu articol — însoțit de graficul alăturat — în care este analizată penetrația crescândă a automobilelor japoneze pe piețele occidentale — în special în țările Pieței comune și în Statele Unite, țări cu o îndelungată tradiție în producția de autovehicule.

Care sînt însă motivele acestei situații noi intervenite pe piața automobilului ?

Constructorii japonezi pun succesul lor pe seama simplității, robusteții și fiabilității automobilelor produse de ei, în timp ce producătorii occidentali susțin că atul nr. 1 al automobilelor japoneze îl constituie prețul foarte competitiv. În Europa, el este cu circa 10% mai scăzut decît al automobilelor purtînd marca Renault, Volkswagen, Peugeot, Citroën. Și aceasta în ciuda cheltuielilor de transport și a taxelor vamale.

Secretul acestor prețuri competitive are la bază un complex de factori : în primul rând, nivelul ridicat al productivității, folosirea într-o manieră intensivă a unui foarte modern parc de mașini unelte, un remarcabil simț de organizare a producției. Practic, la ieșirea din uzină, un autovehicul japonez nu are costă decît cu ceva mai mult de jumătate decît unul european.

Revista franceză subliniază că prin măsurile protecționiste și restricțiile ja-

poneze de comerț exterior (norme tehnice, sisteme de distribuire) care obligă pe concurenții străini să ajungă la prețuri prohibitive pentru automobilele

RATA DE PENETRAȚIE JAPONEZĂ		
	1979 (%)	1980 (%)
FRANTA	2 %	3 %
R.F.G.	5 %	9 %
ITALIA		
BELGIA	18 %	24 %
OLANDA	19 %	25 %
ANGLIA	10 %	13 %
TOTAL PIATA COMUNA	7 %	9 %
ELVEȚIA	16 %	21 %
AUSTRIA	11 %	18 %
SUEDIA	10 %	14 %
NORVEGIA	23 %	38 %

lor, Japonia a reușit în 1979 să exporte peste 3 milioane de automobile în timp ce a importat numai 80.000.

Deficit alimentar în țările în curs de dezvoltare

ÎN mod paradoxal — după cum scrie revista *Problèmes politiques et sociales* — deși țările în curs de dezvoltare sînt mari exportatori de produse agricole (banane, arahide, cacao, ceai, cafea, iută, cauciuc natural, zahăr, tutun, bumbac, semințe oleaginoase ș.a.), importă totodată cantități crescînde de produse alimentare. Dependența tot mai accentuată a țărilor în curs de dezvoltare de sursele externe de aprovizionare se exprimă în sporirea importului de alimente de la 21 mil. tone (reprezentînd 5% din consumul lor intern) în 1975 la nivelul estimat de 45 mil. tone (8% din consum) în anul 1985. În ceea ce privește deficitul de produse alimentare al țărilor în curs de dezvoltare, după aprecierea experților F.A.O., în 1990 acesta va ajunge să reprezinte 120—145 mil. tone.

Situația evoluează în mod diferențiat pe diverse zone geografice. Astfel, se evaluează că la orizontul anului 1985 deficitul alimentar va reprezenta 19,8% din necesarul de consum al țărilor din Africa de Nord și Orientul Apropiat, 16,8% în cazul țărilor africane situate la sud de Sahara, 7,2% în cazul țărilor în curs de dezvoltare din Asia, zona Americii Latine fiind singura regiune în curs de dezvoltare care va dispune de unele surplusuri alimentare.

Ungaria: export sporit al cooperăției meșteșugărești

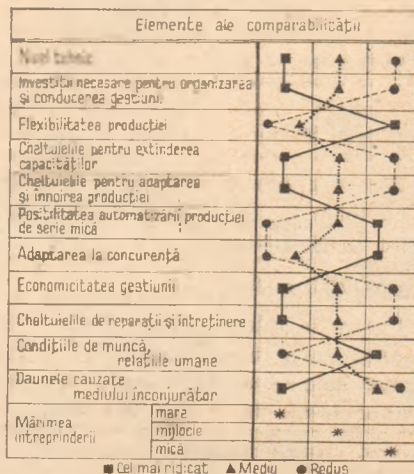
PRESA ungară informează asupra pătrunderii cooperativelor meșteșugărești

pe piețele externe, pe baza acordurilor de cooperare cu firme occidentale, ponderea exporturilor realizate în acest mod urmînd să atingă, la finele anului în curs, 30% din totalul vânzărilor pe valută liber convertibilă ale întreprinderii de comerț exterior „Hungarocoop”. Astfel, în domeniul confecțiilor două cooperative execută în acest an lenjerie de damă în valoare de 7 milioane de mărci vest-germane pentru firma Triumph, alte două cooperative — pantaloni bărbătești pentru firma Brühl, iar alte două — rochii pentru firma S-Modelle (toate trei din R. F. Germania).

Recent, întreprinderea „Hungarocoop” a încheiat un contract de cooperare pe cinci ani cu firma Jaguar (din S.U.A.), care prevede exportul unor confecții în valoare de 20 milioane de dolari, partenerul american urmînd să furnizeze know-how, mașini și asistența tehnică necesară. Pentru stimularea exporturilor cooperăției meșteșugărești, „Hungarocoop” a acordat în ultima perioadă cooperativelor subvenții în sumă totală de peste 100 milioane de forinți, ceea ce a permis sporirea de cinci ori a producției lor pentru export.

Mica industrie: aturi în competiție

CERCETĂRI mai recente, efectuate într-un număr de zece țări ilustrează rolul important pe care-l joacă mica industrie atît în țările în curs de dezvoltare cît și în cele industrializate, fie ca o alternativă (în anumite condiții) a marii industrii, fie ca un complement inevitabil al acesteia, fie — în sfîrșit — ca o entitate cu funcție de sine stătătoare îndeosebi în sectorul prestărilor de servicii — arată revista iugoslavă *Ekonomska politika*. Cu toate că se află în bună măsură subordonată marii industrii, întrucît nu poate ține pasul

cu aceasta în special în domeniul promovării progresului tehnic, mica industrie beneficiază totodată de o serie de avantaje — după cum rezultă din graficul de mai sus — care-i conferă o viabilitate remarcabilă.

Revista ECONOMICA

Edițată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 43 din 24 octombrie 1980

- Succese remarcabile, obiective a căror realizare impune mobilizarea tuturor eforturilor (Dan Popescu) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Planul pe anul 1981. Orientări în dezvoltarea economico-socială a țării în primul an al viitorului cincinal (Toma Melinte) 3
- Pregătirea exemplară a producției anului 1981 (Mihai Iosifescu) 5
- Concentrarea maximă a tuturor forțelor de la sate pentru încheierea grabnică a campaniei agricole (Ion Bianu) 7
- Componente calitative ale dezvoltării economiei românești. Creșterea continuă a productivității muncii (I) (Barbu Gh. Petrescu) 9
- Îndeplinirea prioritară a obligațiilor la export (Ion Gheorghie) 11
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență. Elemente noi cu privire la controlul bancar (Gh. Marcu) 13
- Prezentarea mărfurilor în concordanță cu diversificarea ofertei (C. Tudose) 15

CONDUCERE-ORGANIZARE

- Aspecte practice ale proiectării și utilizării sistemelor informaționale (Pompiliu Albu) 17

TEORII — IDEI

- Perfectionarea conducerii și planificării economico-financiare. Autoconducerea muncitorească și autogestiunea economică a întreprinderilor (II) (Mihai Părăluță) 19
- Școli • curente • economiști. Poziții realiste privind necesitatea și căile eradicării subdezvoltării (prof. dr. Ion Bulborea) 22
- Decalaje economice internaționale (Eugen Prahoveanu) 24
- România, promotor activ al colaborării cu toate țările. Convorbiri economice cu Janez Stanovnik 25

ECONOMIE MONDIALĂ

- Creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite în soluționarea problemelor mondiale — cerință a epocii contemporane (conf. dr. Victor Duculescu) 26
- Tendințe-conjuncturi 26
- Industria prelucrătoare: transformări structurale pe plan mondial (Kádár Béla) 29
- Mondorama 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI: Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

- Remarkable successes through all — efforts mobilization (Dan Popescu) 1
- Ceaseless growth of the labour productivity (I) (Barbu Gh. Petrescu) 9
- New elements concerning the banking control system (Gh. Marcu) 13
- Workers' self-administration and economic self-management of the enterprises (II) (Mihai Părăluță) 19
- Schools • trends • economists. Realistic views on the necessity and the ways to liquidate the underdevelopment (Prof. Dr. Ion Bulborea) 22
- Romania, active promoter of the collaboration with all countries (Janez Stanovnik) 25
- Growth of the U.N. role to solve the world problems — imperative requirement of the contemporary times (Reader Dr. Victor Duculescu) 26
- Manufacture industry: world-scale structural changes (Kádár Béla) 29

DANS LE NUMÉRO

- Des succes remarquables, des objectifs dont la réalisation impose la mobilisation de tous les efforts (Dan Popescu) 1
- L'accroissement continu de la productivité du travail (I) (Barbu Gh. Petrescu) 9
- Elements nouveaux dans le contrôle bancaire (Gh. Marcu) 13
- Le perfectionnement de la direction et de la planification économique et financière. L'autoadministration ouvrière et l'autogestion économique des entreprises (II) (Mihai Părăluță) 19
- Ecoles • courants • économistes. Positions réalistes sur la nécessité et les voies de la liquidation du sous-développement (prof. dr. Ion Bulborea) 22
- La Roumanie, promoteur actif de la collaboration avec tous les pays (Janez Stanovnik) 25
- L'accroissement du rôle de l'Organisation des Nations Unies dans la solution des problèmes mondiaux — exigence de l'époque contemporaine (maître de conférences dr. Victor Duculescu) 26
- L'industrie manufacturière: des changements structurels sur le plan mondial (Kádár Béla) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Замечательные успехи — задача выполнение которой обязывает к мобилизации всех усилий (Dan Popescu) 1
- Постоянный рост производительности труда (I) (Barbu G. Petrescu) 9
- Новые элементы в банковском контроле (Г. Марку) 13
- Совершенствование управления и финансово-экономического планирования. Рабочее самоуправление и хозяйственный расчет на предприятиях (II) (Михай Пărăлуță) 19
- Школы • течения • экономисты. Реалистическая позиция в связи с необходимостью и путями ликвидации слаборазвитости (проф. д-р Ион Булбора) 22
- Румыния — активный инициатор сотрудничества со всеми странами (Janez Stanovnik) 25
- Повышение роли Организации Объединенных Наций в разрешении мировых проблем — требование современной эпохи (доцент д-р Виктор Дукулеску) 26
- Обрабатывающая промышленность: структурные преобразования в мировом плане (Kádár Béla) 29

În atenția celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic

Și în acest an „Revista economică” va publica consultații în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid. Vor fi abordate temele cursului „Probleme fundamentale ale economiei socialiste, ale aplicării noului mecanism economic-financiar în etapa edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate în România”.

Pe această cale anunțăm cursanții la învățămîntul politico-ideologic că Suplimentul revistei din 7 noiembrie a.c. va cuprinde, în întregime, consultații pe teme din cursul menționat.

Redacția și administrația: București Bd. Maghera nr. 28-30 etaj I, 70159, sectorul I Cont I.S.I.A.P. 615150228 B.N.R.S.R. — filiala sector I București Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Școlii”

ASIGURAREA — o măsură utilă de prevedere

Printre asigurările de persoane puse la dispoziția populației de către Administrația Asigurărilor de Stat este și „asigurarea familială mixtă de viață”, care satisface dorința celor care vor să ia o măsură suplimentară de prevedere pentru ei și membrii familiei lor și, concomitent, să realizeze economii planificate pe o anumită perioadă de timp.

Pe scurt, această asigurare prezintă următoarele caracteristici :

- poate cuprinde pe toți membrii de familie care — la data contractării asigurării — sînt în vîrstă de la 5 la 65 de ani ;
- se poate contracta pe orice durată cuprinsă între 5 pînă la 15 ani, la o sumă ce se stabilește de asigurat ;
- participă la tragerile lunare de amortizare, prin combinațiile de cîte 3 litere ce se atribuie pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată ;
- suma asigurată se plătește : în caz de invaliditate permanentă din accidente a oricărui dintre asigurați ; la ieșirea combinației (combinațiilor) de litere, cu prilejul tragerilor de amortizare ; la expirarea asigurării (independent de sumele plătite anterior pentru eventualele cazuri de invaliditate permanentă) ; în caz de deces din orice cauză al oricărui dintre asigurați ;
- primele de asigurare sînt diferențiate în funcție de vîrsta persoanei care contractează asigurarea, de durata poliței, de mărimea sumei asigurate, precum și de numărul și vîrsta membrilor de familie ce se includ în asigurare, putînd fi achitate și în rate.

La expirarea asigurării la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, suma asigurată se plătește concomitent cu o indemnizație de 10%.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare, sau, direct, oricărei unități ADAS.

SĂPTĂMÎNA ECONOMIEI

25-31 octombrie

FIECARE CETĂȚEAN UN DEPUNĂTOR LA C.E.C.